

SOČA SNIK

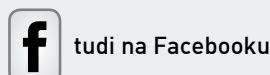
Publikacija Posoškega razvojnega centra

LETNIK XXI, ŠT. 4/2020

BOVEC, KOBARID, TOLMIN
ISSN 2350-4420

- In zmagovalec je ... projekt WALKoffPEACE!
- Ko luč na koncu tunela sveti v obe smeri
- Praznik Občine Kobarid
- Ste za jesenske sprehode?

Številka vpisa v razvid medijev: 787
ISSN 2350-4420

Izdal in založil:
Posoški razvojni center
Trg tigrovcev 1, 5220 Tolmin

Zanj:
Simon Škvor, direktor Posoškega
razvojnega centra

Naslov:
Uredništvo SOČAsnika
Trg tigrovcev 1, 5220 Tolmin

Telefon:
05/38-41-502 (glavna urednica)
05/38-41-510 (pomočnica urednice)

E-pošta:
socasnik@prc.si

Spletne strani:
www.prc.si/socasnik
(arhiv izdaj od leta 2003 dalje)

Glavna in odgovorna urednica:
Mateja Kutin

Pomočnica urednice:
Tatjana Šalej Faletič

Izbor vsebin občinskih strani:
Nataša Hvala Ivančič (za Občino
Kobarid), Milan Štulc (za Občino Bovec),
Tanja Volarič Karlo (za Občino Tolmin)

Oglasno trženje:
05/38-41-510 (Tatjana Šalej Faletič)
Cenik oglasov najdete na spletni strani:
www.prc.si/socasnik/dodatno/cenik-
oglasevanja

Lektoriranje:
Polona Hadalin Baša s.p.

Fotografija na naslovnici:
Čudni časi ... Foto: Tatjana Šalej Faletič

Ilustracija:
Marko Podjavoršek

Oblikovanje, tehnična priprava in tisk:
Gaya d.o.o.

Naklada:
7.300 izvodov

Distribucija:
SOČAsnik se brezplačno distribuira po
vseh gospodinjstvih Zgornjega Posočja.

Publikacijo sofinancirajo:
Občina Bovec, Občina Kobarid in
Občina Tolmin

Letnik XXI, št. 4, 2020

Tiskano na okolju prijaznem papirju.

In zmagovalec je ... projekt WALKofPEACE!

Evropski program *Interreg*, ki letos praznuje svojo tridesetletnico, je eden najprepoznavnejših programov Evropske unije in pravzaprav predstavlja njeno bistvo, saj omogoča ter podpira številne čezmejne in transnacionalne projekte sodelovanja. V sklopu praznovanja je potekal tudi evropski natečaj »*Interreg 30 years Project Slam*«, ki se je zaključil 14. oktobra v sklopu spletnega dogodka »*European week of Regions and Cities*«, kjer je bil med več kot 150 evropskimi projekti kot najboljši izbran ravno projekt *WALKofPEACE*.

Težko bi si zamislili lepše priznanje za dobro delovanje in njegovo bistvo – povezovanje – ob enaindvajsetletnici delovanja *Posoškega razvojnega centra*.

Skoraj tri milijone vreden triletni projekt, ki je financiran iz programa *Interreg V-A Italija-Slovenija*, sooblikuje pet slovenskih in pet italijanskih partnerjev, v Posočju pa so v projektu sodelovale tudi vse tri posoške

občine. S Posoškim razvojnim centrom kot vodilnim partnerjem in *Ustanovo »Fundacija Poti miru v Posočju«* kot pobudnikom in vsebinskim vodjem projekta, ki letos obeležuje dvajsetletnico delovanja, so projektni partnerji gradili svoje sporočilo miru in povezovanja na dediščini, povezani s prvo svetovno vojno ter jo aktualizirali v današnji čas. Iz dogodkov pred stotimi leti, ki so razdvajali Evropo in pustili tudi v Posočju globoke brazde, se je izoblikovala zgodba sodelovanja in miru, vpeto v čudovito naravo, ki se ponuja Evropejcem in jim na subtilen način podaja najpomembnejše sporočilo sveta – mir.

Na videz preprosta naloga pa je v bistvu rezultat predanosti, pripadnosti domačemu okolju, znanja in izkušenj obeh posoških institucij – *Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju«* in *Posoškega razvojnega centra* ter njihovih zaposlenih. Biti vodilni partner v prostoru, ki presega državne meje, predstavlja namreč

odgovornost, kjer je treba graditi na zaupanju in timske duhu. Zelo smo ponosni in veseli ob zmagi na natečaju, saj to potrjuje, da gradimo na dobrih temeljih, zagotovo pa to krepi našo prepoznavnost tudi v širšem evropskem prostoru.

Posoški razvojni center, ki so ga ustanovile tri posoške občine, že vrsto let deluje tudi širše od Posočja in državnih meja. Vpet je v številne evropske projekte na različnih področjih, pogosto tudi kot vodilni partner.

Tako priznanje nam vliva tudi nekoliko več samozavesti in poguma, da lahko neskromno povemo, da delamo dobro in predvsem, da imamo ekipo, ki zna. Z enakim ponosom in veseljem pa ostajamo tudi del naše, posoške zgodbe.

Veseli bomo, če boste z nami delili zadovoljstvo ob tem uspehu. Širite z nami zamisel sodelovanja in miru!

Simon Škvor, direktor Posoškega razvojnega centra

Utrinki

SPOMIN NA BOJE V KRNSKEM POGORJU

Planina Kuhinja – V lepem sončnem vremenu se je prvo nedeljo v septembru pri planinski koči zbralo več kot 150 planincev, nekdanjih borcev, zamejskih Slovencev, veteranov vojne za Slovenijo, združenja Sever in pobratene organizacije Vsedržavnega združenja partizanov Italije (VZPI/ANPI) iz Čedadada. Prireditev je že šesto leto potekala v počastitev bojev v Krnskem pogorju.

Slavnostni govorec **Drago Mislej - Mef** je priznal, da je v kulturnem programu nastopal že na več takih prireditvah, prvič pa je nastopil kot slavnostni govornik. Dejal je, da smo lahko Slovenci ponosni na našo zgodovino, tudi na narodnoosvobodilni boj. »*Pa bi jo nekateri radi potisnili v pozabo. Pa ne gre. Mi, ki danes živimo, smo lahko hvaležni*

SVEČANOST OB POČASTITVI BOJEV V KRNSKEM POGORJU – Slavnostni govorec **Drago Mislej - Mef** je priznal, da je v kulturnem programu nastopal že na več takih prireditvah, tokrat pa prvič kot slavnostni govornik.

borcem, ki so nam priborili svobodo. Svoboda pa je nekaj najlepšega, kar se zgodi v človekovem življenju.« Spomnil je, da so bile žrtve tistih, ki so se borili proti zlu, štirikrat večje od tistih, ki so zlo sejali. Med govorom je zapel tudi lastne skladbe in požel navdušenje občinstva.

V programu so nastopili tudi učenci

Podružnične šole Smast, Glasbene šole Tolmin, recitator in Mešani pevski zbor Justin Kogoj iz Dolenje Trebuše.

Prisotni so bili veseli povabila pod Krn tudi v prihodnjem letu, vsi pa so se obnašali samozaščitno in dosledno upoštevali navodila proti koronavirusu.

Besedilo in foto: Vojko Hobič, predsednik Zveze borcev Kobarid

Iz vsebine

SOČA SNIK

BOVEC • KOBARID • TOLMIN

POSOŠKI RAZVOJNI CENTER
TRG TIGROVCEV 1
5220 TOLMIN

OGLAS V SOČASNIKU BO PONESEL VAŠE
IME V VSA POSOŠKA GOSPODINJSTVA –
IZKORISTITE TUDI **MOŽNOST OBJAVE**
BARVNIH OGLASOV.

Vse o oglaševanju v našem periodičnem tiskanem mediju z naklado 7.300 izvodov najdete na spletni strani www.prc.si, lahko pa se obrnete tudi na Tatjano Šalej Faletič (05/38-41-510, tatjana.sf@prc.si).

REZERVIRAJTE SI SVOJ OGLASNI PROSTOR

IN NAGOVORITE 7.300 GOSPODINJSTEV!

▶ **POSTANITE NAROČNIK/-ICA e-SOČAsnika**

Vsi, ki želite postati naročniki **e-SOČAsnika**, nam prek povezave <https://bit.ly/2GBGraz> posredujte vaš e-naslov, na katerega vam bomo pošiljali povezavo na naš spletni medij.
Uredništvo

▶ **IZID NASLEDNJE ŠTEVILKE**

Naslednja številka bo izšla predvidoma sredi decembra. Če bi želeli v SOČAsniku objaviti prispevek, nam besedilo posredujte do 20. novembra oziroma se o roku dogovorite z urednico. Na spletni strani www.prc.si/socasnik/dodatno/objava-prispevka sta na voljo obrazec in podrobnejša navodila za vpis besedil, ki bi jih želeli objaviti. Objavili bomo samo tista, ki jih boste skladno z uredniško politiko poslali v okviru dane aplikacije, posredovane **fotografije** pa naj bodo **v visoki resoluciji** (vsaj 1 Mb).

Uredništvo

- 4 **PRCjeva oglasna deska:**
Regijska štipendijska shema
Goriška

Projekt WALKofPEACE:

- 5 Predstavili projektne
naložbe na območju občine
Kobarid;
- 6 WALKofPEACE top evropski
projekt;
- 6 Obnovljena italijanska
vojaška kapela na Planici
- 7 **Strateški projekt**
CROSSMOBY: Ko luč na
koncu tunela sveti v obe
smeri
- 8 **Projekt LokAlp:** Ne beži
pred podnebnimi
spremembami. Ukrepaj!

Iz občinskih uprav

- 9 **Občina Bovec**
- 15 **Občina Kobarid**
- 22 **Občina Tolmin**
- 31 **LAS Dolina Soče:** Na
trenutke se še sami čudimo
rezultatom »naših« projektov
- 39 **Knjižna polica**

PRILOGA:

Nova znanja, nove poti – Ponudba
izobraževanj, tečajev, delavnic in
drugih dejavnosti za odrasle

Utrinki

REKORDNO ŠTEVILO PRIJAVLJENIH INOVACIJ

Nova Gorica – Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) vsako leto v sodelovanju z regionalnimi zbornicami razpiše natečaj za inovacije. Kot lahko preberemo na njihovi spletni strani, sega zgodovina priznanj za inovativnost »v leto 1997, ko se je Območna zbornica Zasavje odločila podpreti drugače misleče posameznike v inovativnih podjetjih in 23. januarja podelila prva regionalna priznanja za najboljše inovacije.« Zamisel se je nato postopoma razširila tudi med druge regionalne gospodarske zbornice, leta 2002 pa so se za sodelovanje odločili v vseh regijah, s čimer se je začel nacionalni nabor najboljših med najboljšimi.

Po besedah mag. **Nevenke Volk Rožič**, direktorice Severno primorske gospodarske zbornice, je bilo letošnje leto zaradi spremljajočega COVID-19 prav posebno, »kar pa je na število prijav pozitivno vplivalo, saj smo prejeli kar dvakrat toliko prijav, kot jih prejmemo v povprečnem letu.« Letos smo tako v naši regiji prejeli rekordnih 23 prijav s področja produktivnih, procesnih, trženj-

skih, organizacijskih in družbenih inovacij. Slednje je pregledala in ocenila desetčlanska komisija za ocenjevanje inovacij pod vodstvom **Mateja Stresa**, ki je na podlagi sprejetega pravilnika in meril izbrala sedem zlatih, devet srebrnih in štiri bronaste dobitnike priznanj.

Za nacionalna priznanja se bodo potegovali štiri zlate inovacije, in sicer:

- Pogon oljnega separatorja, inovacija podjetja Kolektor Group;
- greencath® Urinski kateter s hidrofilnim nanosom in vodno vrečko, ki je nastala v sodelovanju inovatorskih skupin družb TIK Kobarid in Hidria;
- Razvoj procesa čiščenja genskega zdravila Zolgensma za zdravljenje dojenčkov s smrtonosno spinalno mišično atrofijo tipa 2 (SMA), inovacija podjetja BIA Separations;
- Rose cone, inovacija podjetje Incom.

Zlato priznanje so na regijski ravni prejeli še tri inovacije, ki pa se niso uvrstile na nacionalni nivo. Gre za

- Napravo za oblikovanje testa za pice P1, ki so jo izumili v podjetju Gostol-Gopan,
- Smart cloud plat-

formo, ki je plod skupnega dela inovatorjev družbe Gostol TST, podjetja Arctur in Inštituta Jožef Štefan, ter inovacija • TIM – model učinka turizma, podjetja Arctur.

Še en dokaz, da tudi v Zgornjem Posočju živijo inovativni ljudje, sta tudi inovaciji • Hitri sistem za rokovanje z blistri podjetja Hidria, podružnica Tolmin, KC Industrijska avtomatizacija in • Soški namaz, ki je nastal v sodelovanju HACCP-tima Mlekarne Planika in Ribogojnice Faronika, ki sta med devetimi inovacijami prejela srebrna priznanja. V naši dolini pa se lahko letos pohvalimo še s tremi inovacijami, ki so prejeli bronasta priznanja: • Whej in • Mlekotoč, ki sta plod inovativnih timov Mlekarne Planika in • Select – Be different. Select different, inovacija podjetja MINES IB.

Nacionalna priznanja za inovacije bodo podeljena na Dnevu inovativnosti 2020 konec novembra na Brdu pri Kranju. Mi pa bomo do takrat močno stiskali pesti in navijali za inovacijo iz naše doline, ki je, kot že rečeno, plod sodelovanja inovatorskih skupin družb TIK Kobarid in Hidria.

Tatjana Šalej Faletič

REGIJSKA ŠTIPENDIJSKA SHEMA GORIŠKA (RŠS)

ZA DELODAJALCE

Objavljen je Javni razpis za izbor projektov sofinanciranja kadrovskih štipendij delodajalcem za šolsko/študijsko leto 2020/2021. Besedilo razpisa in razpisno dokumentacijo najdete na spletni strani Posoškega razvojnega centra (www.prc.si).

Skladno z določbami Zakona o štipendiranju (ZŠtip-1) gre za sofinanciranje kadrovskih štipendij. Delodajalci lahko pridobijo sredstva za sofinanciranje kadrovskih štipendij v višini **polovice dodeljene in izplačane kadrovske štipendije**, vendar največ do višine 30 odstotkov minimalne plače. Če gre za deficitarne poklice, opredeljene v Politiki štipendiranja, pa 70 odstotkov, vendar največ do 40 odstotkov minimalne plače. Sofinancirana kadrovska štipendija ne sme biti nižja, kot je določeno v 70. členu ZŠtip-1.

Razpis je odprt do porabe sredstev oziroma največ **do 28. februarja 2021**. Vrednost javnega razpisa je 300.000 evrov.

S štipendijo do pravih kadrov.
Pridružite se!

ZA ŠTIPENDISTE

Preverite možnosti kadrovskega štipendiranja. V preglednici so še proste potrebe delodajalcev po kadrovskem štipendiranju za šolsko/študijsko leto 2020/2021.

	število štipendij	v podjetjih
avtomehanic	1	Avtomag, Nova Gorica
avtokaroserist	1	Avtomag, Nova Gorica
elektrikar	1	Gostol TST
gastronom hotelir	1	Nebesa, Idrija
kuhar	1	Nebesa, Idrija
natakar	1	Nebesa, Idrija
inž. strojništva	2	Siapro, Most na Soči
dipl. inž. strojništva	1	Gostol TST
mag. inž. ekonomije	1	INCOM, Ajdovščina
mag. inž. kemije	1	INCOM, Ajdovščina
mag. inž. živilske tehnologije	1	INCOM, Ajdovščina
mag. inž. elektrotehnike	4	INCOM, Ajdovščina Hidria, Tolmin
mag. inž. strojništva	2	Hidria, Tolmin

Za več informacij nas lahko pokličete na telefonsko številko 05/38-41-884 ali pa se oglasite osebno na sedežu Posoškega razvojnega centra (Trg tigrovcev 1, Tolmin).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Operacijo sofinancirata
Republika Slovenija in
Evropska unija iz
sredstev Evropskega
socialnega sklada.

Utrinki

GIMNAZIJA TOLMIN Z ZLATO IN DIAMANTNO MATURANTKO

Tolmin – Piše se 13. julij. Leže v postelji nemirno pogledujem proti budilki, s katere se svetlika napis deset do šestih zjutraj. Čez dobro uro bodo znani rezultati spomladanskega roka splošne mature in prepričana, da nisem edina, ki zaradi tega ne more spati, se odpravim v kuhinjo po skodelico kave. Za nami maturanti je pestro šolsko leto, v katerem je bilo za učinkovitost pouka potrebnih veliko prilagajanj in odrekaj. Kljub nekoliko prirejenemu pouku na daljavo je treba pohvaliti trud Gimnazije Tolmin, ki je poskrbela, da je delo potekalo, kolikor se je le dalo, nemoteno. Velika zahvala gre tudi izjemnemu učiteljskemu zboru, katerega posamezniki so nam bili vedno pripravljene priskočiti na po-

TOLMINSKA GIMNAZIJA SE LETOS PONAŠA z diamantno maturantko **Evo Zarli** (na fotografiji levo) in zlato maturantko **Nežo Jeklin**. Foto: arhiv Gimnazije Tolmin

moč, tudi izven svojega rednega delovnega časa. Vsem zapletom navkljub je nekaterim med nami takšen način dela celo odgovalar, omogočal nam

je več svobode in možnosti samostojnega razporejanja dela in učenja, slednje pa je seveda zahtevalo tudi veliko samodiscipline. Vendar

pa matura, kot mnogi zmotno trdijo, ni le še eno obsežnejše pisno ocenjevanje, je odraz sprotne delo daljšega časovnega obdobja, hkrati pa pomemben dogodek, na katerega je posameznik redno opominjan čez vsa leta srednje šole. Predvsem zaradi slednjega ni presenetljivo, da večina v zadnjih dneh podleže hudemu pritisku. Škoda je le, da nam je letos od vseh že skoraj tradicionalnih običajev pred poslavljanjem maturantov od gimnazije ostala samo matura. Smo generacija brez slik z maturantskega plesa ali razrednih majic s predaje ključa. V spominu pa nam ostajajo še kako živi občutki groze maturitetnega obdobja.

Ura bo kmalu osem in živčno se presedem na stolu pred računalnikom, medtem ko v predalu iščem geslo za dostop do svojih podatkov na RIC. V tem trenutku še ne vem, kako dobre

Predstavili projektne naložbe na območju občine Kobarid

V začetku septembra je v prostorih Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Kobarid potekala novinarska konferenca, ki jo je Posoški razvojni center (PRC) pripravil z namenom predstavitve zaključenih naložb na območju občine Kobarid, s poudarkom na obnovi starodobnega vojaškega vozila in izgradnji paviljona.

Na konferenci so sodelovali tudi predstavniki Občine Kobarid, Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju« in omenjenega PGD. Obnovljeno starodobno vojaško vozilo Fiat 15 TER je v novem paviljonu pred stavbo gasilskega doma v Kobaridu na ogled od sredine avgusta letos. Paviljon je mobilni z razlogom, da bo lahko ob izgradnji novega reševalnega centra v Kobaridu, ki ga je na novinarski konferenci napovedal župan **Marko Matajurc**, prestavljen na novo lokacijo. Paviljon, v katerem je parkiran starodobnik, znan tudi pod imenom Kadorna, je vzbudil precejšnje zanimanje javnosti, hkrati pa pozitivno prispeva k izgledu parka. Omenjena naložba je bila vredna 58.000 evrov, skupaj z obnovo italijanske vojaške kapele Bes na Planici pa bo celotna vrednost naložb na območju občine Kobarid znašala okoli 90.000 evrov. Od tega bo 85 odstotkov sredstev povrnjenih iz projekta WALKofPEACE oziroma Evropskega sklada za regionalni razvoj, 15 odstotkov pa prispeva **Občina Kobarid**.

REZULTATI PROJEKTA WALKofPEACE IN SKUPNA PRIZADEVANJA POMEMBNO PRISPEVAJO K OHRANJANJU DEDIŠČINE PRVE SVETOVNE VOJNE V OBČINI. Zato župan Občine Kobarid Marko Matajurc pozdravlja sodelovanje med različnimi subjekti v lokalnem okolju. Foto: arhiv Ustanove "Fundacija poti miru v Posočju"

Utrinki

rezultate lahko pričakujem, zato je napetost na vrhuncu, vendar pa v sobi nisem sama. Za mano stojijo tisti, ki se jih pri rezultatih mature ne omenja, vendar so zanje še kako zaslužni. Tisti, ki nas v mesecih maturitetnega obdobja zbujejo s skodelico čaja, nas objamejo, ko obupujemo, kuhajo nam najljubše jedi in za katere vemo, da nas podpirajo, ne da bi nam to povedali.

Rezultati so bili vsemu navkljub več kot zadovoljivi. Gimnazija se lahko ponaša z zlato in diamantno maturantko. Pa da ne bodo vse zasluge dane samo gimnaziji, naj tole napišem malce drugače.

Neži Jeklin je uspel izjemen dosežek, s katerim se je uvrstila med najboljše dijake naše generacije. Z doseženimi 31 točkami si je več kot zaslužila naziv zlate maturantke. Meni, **Evi Zarli**, pa je uspelo to, česar nisem nikoli res pričakovala – ne zato, ker bi se podcenjevala, pač pa zato, ker je za tak uspeh poleg poglobljenega znanja potrebne tudi nekaj sreče. Skoraj jočem od veselja, ko preberem: Eva Zarli je dosegla vseh 34 točk. Diamantna maturantka sem.

Eva Zarli, diamantna maturantka

Poleg naložbenih del v obnovo objektov, spomenikov, muzejev, informacijskih središč s sodobnimi predstavitvami dediščine prve svetovne vojne potekajo v sklopu omenjenega projekta tudi študijske dejavnosti. Pripravljajo se nove razstave, baza padlih vojakov in tematski kulturni ter spominski dogodki. Za okrepitev skupne promocije in trženja dediščine prve svetovne vojne se razvija čezmejna krovna destinacijska znamka Pot miru s smernicami za trženje, hkrati pa se postavlja tudi nova spletna stran.

Vodja projekta WALKofPEACE mag. **Almira Pirih** iz PRC je poleg naložb izpostavila izobraževanja o dediščini prve svetovne vojne v naravi za osnovnošolce iz Zgornjega in Srednjega Posočja. Mag. **Tadej Koren** iz Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju« je poudaril sodelovanje z italijanskimi partnerji, s katerimi tečejo dejavnosti v nadgradnjo pohodniške poti. Slednja, ki bo potekala vse od Loga pod Mangartom do Trsta, bo po novem dolga 430 kilometrov. **Sašo Rosič**, predsednik PGD Kobarid, je izpostavil, da je Kadorna ponos gasilcev ter pojasnil, da brez finančnih sredstev iz

Z OBNOVLJENO KADORNO so se udeleženci popeljali po Kobaridu. Foto: arhiv Posoškega razvojnega centra

projekta WALKofPEACE vozila sami ne bi zmogli obnoviti.

Suzana Colja Resnik, Posoški razvojni center

WALKofPEACE top evropski projekt

Program Interreg, ki omogoča številne projekte, praznuje v letu 2020 svojo 30-letnico. V sklopu praznovanja je potekal tudi evropski družbeni natečaj »Interreg 30 years Project Slam«, ki se je zaključil oktobra v sklopu dogodka »European week of Regions and Cities«. Projekt WALKofPEACE, ki ga financira program Interreg V-A Italija-Slovenija, je med finalistami natečaja prejel največ glasov.

Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju«, ki že dve desetletji skrbi za razvoj blagovne znamke Pot miru (»Walk of Peace«), je pred leti združila moči s Posoškim razvojnim centrom (PRC) prek sodelovanja na transnacionalnem projektu NETWORLD in čezmejnem projektu WALKofPEACE. Pri obeh projektih so prizadevanja usmerjena v ohranjanje in dokumentiranje dediščine prve svetovne vojne ter razvoj kulturnega turizma pod omenjeno blagovno znamko.

Na Interregov poziv za najboljši evropski projekt se je spomladi prijavilo več kot 150 evropskih projektov. Projekt WALKofPEACE je bil sprva uvrščen med 30 najboljših. Na podlagi izdelanega promocijskega filma je strokovna žirija izbrala nadaljnjih

V DVEH MINUTAH GLASOVANJA ZA NAJBOLJŠI INTERREGOV PROJEKT je prispelo 410 glasov, od tega 163 za WALKofPEACE, kar je projekt, katerega vodilni partner je Posoški razvojni center, uvrstilo v sam vrh tekmovanja.

šest finalistov, ki so svoje glasove zbirali prek Facebooka. Sredi oktobra se je peterica, ki je izpolnila vse zahtevane pogoje, predstavila na »on-line«

dogodku »European week of Regions and Cities«, ki so ga pripravili organizatorji iz Bruslja. Predstavitev, ki so jih spremljali kratki video posnetki,

je sledilo dvominutno spletno glasovanje, kjer je projekt WALKofPEACE s 163 prejetimi glasovi postal zmagovalec. Sledili so projekti NonHazCity, Hitro, CIAK in Inno Quarter.

Dejavnosti, ki potekajo v sklopu projekta WALKofPEACE, kakor tudi njegova uvrstitev med šest finalistov natečaja, je bila v začetku avgusta predstavljena na novinarski konferenci v Kobaridu, pod organizatorstvom omenjene fundacije in Kobarškega muzeja, ki letos praznujeta okrogli obletnici. V ta namen je na Gregorčičevi ulici v Kobaridu že postavljena fotografska razstava, ki na velikih formatih izpostavlja dediščino soške fronte ter lokacije, ki so uvrščene na UNESCOV poskusni seznam.

Suzana Colja Resnik, Posoški razvojni center

OBNOVLJENA ITALIJANSKA VOJAŠKA KAPELA NA PLANICI

Italijanska vojaška kapela na Planici, ki je bila zgrajena med prvo svetovno vojno v Krnskem pogorju, je po skoraj dveh desetletjih ponovno dočakala obnovo, financirano s sredstvi iz projekta WALKofPEACE in Občine Kobarid.

Kapela, posvečena Mariji, Tolažnici žalostnih, je bila zgrajena na pobudo majorja Celestina Besa proti koncu leta 1916 na obrobju vojaškega tabora med Planico in Pleči. Prav zaradi pobudnika gradnje se zanjo pogosto uporablja tudi ime kapela Bes. Njena posebnost je bogato okrašeno pročelje z latinskimi napisom »Consolatrix Afflictorum«, ki pomeni tolažnica žalostnih.

Prvič po njeni izgradnji je bila kapela obnovljena leta 1938, ponovno pa v letih 1996 in 2003. Najzahtevnejša je bila obnova v letu 1996, saj je v dolgih desetletjih po drugi svetovni vojni kapela močno propadala. Obnova je takrat potekala tri leta pod okriljem Kobarškega muzeja, sredstva pa so prispevali Občina Tolmin, Ministrstvo za kulturo, Turistično društvo Kobarid in omenjeni mu-

OBNOVLJENA KAPELICA BES na Planici je posvečena Mariji, Tolažnici žalostnih. Foto: arhiv Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju«

zej. Pomoč so nudili tudi Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije, Alpinsko združenje iz Bergamo in Župnijski urad Kobarid.

Obnova v sklopu projekta WALKofPEACE, ki jo je ob partnerski podpori Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju« vodil Posoški razvojni center (PRC), je potekala od junija do septembra letos. Dela so obsegala odstranjevanje poškodovanih in uničenih delov ometa, čiščenje celotne površine spomenika, rekonstrukcijo manjkajočih delov kot tudi utrjevanje ter barvno rekonstrukcijo notranjosti in barvno poenotenje celotne poslikave. Zaradi zaščitnosti kapele kot kulturne dediščine so se pri tem upoštevali tudi kulturno-varstvenimi pogoji Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije – Območna enota Nova Gorica. Gre za okoli 30.000 evrov vredno naložbo, za katero je 85 odstotkov sredstev zagotovljenih iz projekta WALKofPEACE, 15 odstotkov pa, kot že rečeno, prispeva Občina Kobarid.

Slovesnost ob zaključku obnovitvene naložbe je bila predvidena v začetku oktobra, vendar je bila zaradi slabega vremena odpovedana.

Suzana Colja Resnik, Posoški razvojni center

Projekt CROSSMOBY sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj prek Programa sodelovanja Interreg Italija-Slovenija 2014-2020.

Ko luč na koncu tunela sveti v obe smeri

Kdaj po eni od evropskih najbolj spektakularnih železnic tudi preko zahodne meje? O tem so razpravljali udeleženci, ki so se zbrali na delovnem posvetu v organizaciji Posoškega razvojnega centra in Avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine.

Potovanje z vlakom ni nujno samo čim hitrejše premagovanje kilometrov in utiranje poti med naravnimi preprekami, ampak tudi čas za pogovor s prijatelji, pripravo na pomemben sestanek v službi ali ponovitev sinusne funkcije pred testom iz matematike. Bohinjska proga je globoko zasidrana v duši prebivalcev, vseeno pa ji za konkurenčnost v sodobnem sistemu trajnostne mobilnosti še nekaj manjka. Ena od prihodnjih svetlih točk je prav gotovo vzpostavitev potniškega prometa med obema Goricama in tako povezava slovenskega ter italijanskega železniškega omrežja. Prav odgovorom na ta izziv je bil namenjen delovni posvet *Od Julijskih Alp do Jadrana z vlakom*, na katerem so se ključni deležniki v živo in prek videopovezav sestali 28. septembra v Novi Gorici.

POSVET OD JULIJSKIH ALP DO JADRANA Z VLAKOM je potekal v soorganizaciji Posoškega razvojnega centra in Avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine v okviru strateškega projekta CROSSMOBY, ki se izvaja v okviru čezmejnega programa Italija-Slovenija.

POSVETA SO SE UDELEŽILI TRIJE ŽUPANI Z NAŠE STRANI MEJE - Na fotografiji so v družbi Mira Kristana iz Posoškega razvojnega centra (skrajno levo) in Klemna Langusa, direktorja Turizma Bohinj (skrajno desno), blejski župan Janez Fajfar, tolminski župan Uroš Brežan in novogoriški župan dr. Klemen Miklavič.

IZVEDBA POSVETA V TREH JEZIKIH, KI JE POTEKAL V DVORANI HOTELA PERLA, hkrati pa so na njem sodelovali govorniki prek videopovezav, organizacijsko ni bila enostavna.

Podaljšanje vožnje vlakov do železniške postaje preko meje sta v uvodnih pozdravih močno podprla župana Mestne občine Nova Gorica dr. **Klemen Miklavič** in sosednje Gorice **Rodolfo Ziberna**. Zanimiv vidik je podal predstavnik Evropske komisije **Ricardo Ferreira**, ki je neposredno povezal sklenjenost čezmejnih sistemov z bruto dodano vrednostjo za območje in delovnimi mesti.

Dobre novice so podali odgovorni za železniško infrastrukturo, ki na projektu že delajo in ocenjujejo, da bo glavnina ovir odstranjenih v prihodnjem letu. Obstoječe potniške garniture, ki trenutno vozijo po Bohinjski progi, ne bodo zamenjane čez noč, po besedah direktorice Slovenskih železnic - Potniški promet **Darje Kocjan** pa se tudi na tem področju obetajo izboljšave. Prav sodelovanje med obema operaterjema potniškega prometa bo po infrastrukturalni ustreznosti proge naslednji korak do vlaka, ki nas bo zapeljal tudi preko meje.

O turističnem potencialu ni treba izgubljati besed. Ne nazadnje je bila Bohinjska proga pred kratkim ponovno uvrščena v sam vrh - portal *Euronews* jo je uvrstil med pet najbolj spektakularnih železniških povezav v Evropi.

Bohinjska proga je bila in bo hrbtenica trajnostne mobilnosti na območju Julijskih Alp, v izogib »bolečinam v križu« pa ji moramo v prihodnje

namenjati več pozornosti. Naj navada ne bo železna srajca, ampak železna cesta.

Miro Kristan, Posoški razvojni center

Foto: arhiv Posoškega razvojnega centra

PREDSTAVNIK DIREKCIJE RS ZA INFRASTRUKTURO GORAN KOROŠEC je potrdil, da tudi dejavnosti glede ureditve uvoznega tira za avtovlak na železniški postaji Most na Soči že tečejo. Nova ureditev bo precej skrajšala manevrirni čas.

Ne beži pred podnebnimi spremembami. Ukrepaj!

Posoški razvojni center je s 16 različnimi sporočili na plakatih opozoril na vlogo posameznika in skupnosti pri boju s podnebnimi spremembami. Kot Info točka Alpske konvencije si prizadeva, da bi ključna sporočila te mednarodne pogodbe zaživel tudi v vsakdanjem življenju.

Kljub posledicam, ki jih vsakodnevno opažamo v okolju, so podnebne spremembe za marsikoga zelo abstrakten pojem. Pogosto pozabljamo, da lahko s preprostimi dejanji ukrepamo tudi na osebni ravni – z malo manj potrošniškim načinom življenja, več dobre volje ali večjim poslušom do okolja, ki nas obdaja.

Posoški razvojni center je v okviru projekta *Alpsko partnerstvo za lokalne podnebne ukrepe* (LokAlp) pripravil ozaveščevalno plakatno kampanjo, kjer s 16 kratkimi sporočili namiguje na bolj odgovorno ravnanje posameznika in skupnosti. Plakati so bili izobešeni na različnih mestih v Julijskih Alpah in na spletnih omrežjih. Veliko k trajnostnemu odnosu do lokalnega okolja pripomorejo tudi obiskovalci, zato so določena sporočila zapisana tudi v angleškem jeziku.

Omenjena kampanja je del projekta, ki ga sofinancira *Ministrstvo za okolje in prostor*, ter med ljudi na prijazen način prenaša ključne elemente *Alpske konvencije*. Posoški razvojni center je v njem vodilni partner, poleg njega pa pri drugih dejavnostih sodelujejo še *Občina Tolmin*, *Občina Bohinj*, *Cipra Slovenija* in *Triglavski narodni park*.

Jana Podgornik, Posoški razvojni center

POŠOŠKI RAZVOJNI CENTER JE PRIPRAVIL OZAVEŠČEVALNO PLAKATNO KAMPANJO in s kratkimi sporočili namignil na bolj odgovorno ravnanje posameznika ter skupnosti. Poleti so bili izobešeni na različnih mestih po Julijskih Alpah, tokrat pa smo jih nekaj »raztresli« po SOČAsniku.

Utrinki

OGENJ V ALPAH 2020

Trenta – V želji, da se k reševanju okoljskih in razvojnih vprašanj na območju Alp pristopi celovito, je CIPRA Slovenija organizirala mednarodni dogodek Ogenj v Alpah 2020. To najvišje in najgosteje poseljeno evropsko gorovje je zaradi specifičnih geografskih razmer v primerjavi z ostalimi bistveno bolj občutljivo na podnebne spremembe in druge človeške dejavnike. Tu se vse odvija veliko hitreje, kar vpliva na življenjske razmere v Alpah in njihovi okolici.

Ker se prav s pomočjo gorskih gozdov višje ležeča območja lažje zoperstavljajo posledicam klimatskih

sprememb, seveda dokler se klima bistveno ne spremeni, je letošnji dogodek potekal pod okriljem projekta GozdNega. Gozd ima namreč izjemno sposobnost, da se lahko na dolgi rok samodejno obnavlja. Seveda je treba upoštevati, da regeneracija v gospodarskih gozdovih vendarle poteka nekoliko drugače. Intenzivni človeški posegi žal pogosto presegajo regeneracijske sposobnosti tega ekosistema. Tako se gospodarski gozdovi obnavljajo na bistveno nižjih razvojnih nivojih. Zato je ključno, da imamo negovane gozdove, saj v nasprotnem primeru to prinaša »kasnejše odzivanje na po-

jav škodljivcev, tujerodnih in invazivnih vrst ter zmanjševanje odpornosti gozda. Poleg tega se povečuje ranljivost prostora in dovzetnost za naravne nevarnosti, zmanjšujejo pa se tudi zmožnosti zoperstavljanja posledicam podnebne krize. Varstva Alp in območij izven njih zato ni brez ustrezne skrbi za zdrave in negovane gozdove,« opozarja vodja projektov na CIPRA Slovenija **Katarina Žakelj**.

Na letošnjem dogodku je sodelovalo 25 mladih članov CIPRE Slovenija, Mladinskega sveta CIPRE in študentov ter posameznikov, ki jih tovrstne vsebine zanimajo. Med dopoldan-

skim sprehodom po gozdu so s pomočjo domačinov, revirnega gozdarja in različnih strokovnjakov odkrivali tukajšnje kulturno krajino ter zgodovino. Spoznavali so nego gozda in njegove številne funkcije. Nekaj socialnih vlog gozda so jim organizatorji nato približali s pomočjo delavnic, ki so potekale na terenu pod mentorstvom predavateljice na Višji strokovni šoli za turizem in gostinstvo Bled **Darije Cviki** (Zdravilni atributi gozda), predsednice Pro Silva Slovenija in asistentke na Gozdarskem inštitutu Slovenije **Kristine Sever** (Gozdna pedagogika in funkcije gozda) ter gozdnega pedagoga

Občina Bovec

Za posodobitev elektrifikacije alarmnega sistema na plazu Stože

Letos mineva 20 let od postavitve elektrifikacije sistema tehničnega opazovanja in alarmiranja na območju plazu Stože. **Uprava RS za zaščito in reševanje** (URSZR) je namreč omenjeni sistem postavila že konec leta 2000 po usodnem plazu v Logu pod Mangartom, ki na svoji poti v dolino ni prizanašal nikomur. Ker pa utegne biti energetski kabel za napajanje sistema alarmiranja v primeru zdrsra materiala že dotrajan, je poveljnik Občinskega štaba civilne zaščite (OŠ CZ) Bovec **Edi Melinc** županu Občine Bovec **Valterju Mlekužu** podal pobudo za njegovo posodobitev.

Tako so se v zvezi s tem v drugi polovici septembra v mali dvorani Stergulčeve hiše sestali predstavniki Občine Bovec, URSZR ter Elektra Primorska. Poleg pobudnika so se sestanka udeležili bovški župan, direktorica bovške občinske uprave **Katarina Barbara Ostan** in **Robert Kokošin**, vodja tehnične službe na tukajšnji občini. Iz URSZR so bili prisotni generalni direktor **Darko But**, vodja službe za informatiko in komunikacije **Boštjan Tavčar**, vodja novogoriške izpostave URSZR Nova Gorica mag. **Samuel Kosmač** in dr. **Marko Podberšič**, podsekretar za strateško načrtovanje na področju informatike in komunikacij na URSZR.

PRISOTNI NA SESTANKU SO SE STRINJALI, DA BI BILO SMISELNO PRISTOPITI K CELOSTNI UREDITVI ELEKTRIČNEGA NAPAJANJA, saj se potrebe kažejo tako pri zamenjavi po 20-letih najbrž že nekoliko dotrajanega kabla za elektrifikacijo sistema tehničnega opazovanja in alarmiranja na območju plazu Stože, kot tudi pri uporabi električne energije na planini Mangart ter za potrebe **Direkcije RS za ceste**, ki je letos na mangartski cesti postavila cestne zapore.

Sestanka sta se udeležila tudi predstavnik pogodbenega vzdrževalca sistema javnega alarmiranja iz podjetja TDI Vrhnika in direktor tolminske distribucijske enote Elektra Primorska **Jernej Kenda**.

Ker se, kot so ugotavljali, v zadnjem obdobju kažejo resna zanimanja za uporabo energetskega kabla tudi s strani uporabnikov električne energije na planini Mangart in **Direkcije RS za ceste**, ki je letos na mangartski cesti postavila cestne zapor-

nice, so se prisotni na sestanku strinjali, da bi bilo smiselno pristopiti k celostni ureditvi električnega napajanja na tem območju. Dogovorili so se, da bodo strošek ureditve razdelili na vse zainteresirane uporabnike in da bodo nemudoma začeli iskati najustreznejše rešitve. Kot so še sklenili, se bodo ponovno sestali predvidoma v drugi polovici novembra, ko bodo imeli na mizi opredeljene tudi konkretnije dejavnosti in zadolžitve.

Besedilo in foto: Milan Štulc

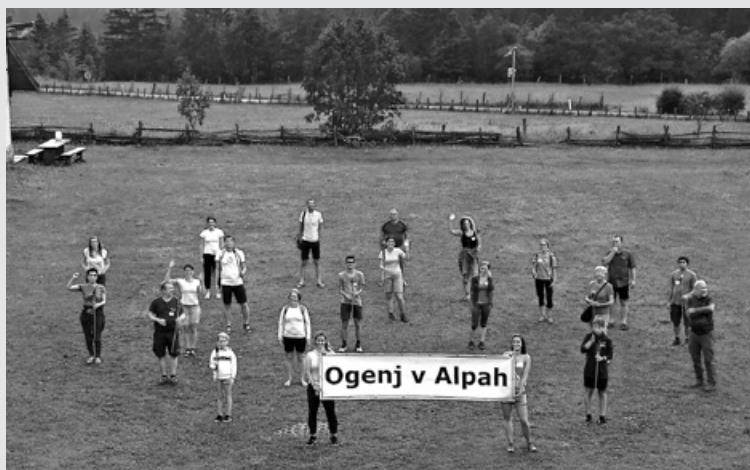
Dolini Soče se obetajo boljši pogoji zdravstvene oskrbe

Konec septembra se je minister za zdravje **Tomaž Gantar** najprej pomudil v **Zdravstvenem domu (ZD) Tolmin** (več na strani 26), kasneje pa obiskal bovško zdravstveno postajo. Ob tem se je sestel tudi s predstavnikoma ZD Tolmin, direktorjem **Gaudencijem Lucasom Triepom**, vodjo osnovne zdravstvene službe **Markom Simnjanovskim** in vodjo službe nujne medicinske pomoči **Brankom Modrijančičem**. Težave, s katerimi se soočajo zdravstveni delavci na Bovškem, sta ministru iz prve roke predstavila zdravnik **Zdravko Kravanja** in **Bojan Rustja**. Kot sta dejala, se tukajšnji občani čutijo v neenakomernem položaju v primerjavi z ostalimi državljani Slovenije, saj se je do sedaj vse premalo upoštevalo velikost in geografske značilnosti območja ter posledično oddaljenost tukajšnjih krajev od zdravstvenih ustanov. Ob tem sta predstavila tudi neugoden položaj, v katerem se znajdetta vsakič znova, ko morata zaradi nesreče zapustiti ambulanto in naročene bolnike pustiti čakati v čakalnici.

Po ogledu zdravstvene postaje se je delegacija preselila v prostore kulturnega doma, kjer so s pogovori nadaljevali. Župan je ob tem ponovno izpostavil pomen zagotavljanja zdravstvenih storitev ne le za prebi-

Utrinki

in interpretatorja narave **Marka Slapnika** (Gozd, obiskovalci, odnosi). Popoldan je v prostorih Info centra Triglavskega narodnega parka (TNP) potekala okrogla miza z naslovom Pozor, obiskovalci grede! Gozd kot pokazatelj družbenih odnosov. Povabljeni gosti so z udeleženci razpravljali o problematiki obiska gozdov. **Marko Pretner** iz Javnega zavoda TNP in Agrarne skupnosti vasi Trenta je v uvodu predstavil bonton prebivalcev ter obiskovalcev. **Miro Kristan** iz Posoškega razvojnega centra, ki je prav tako vključen v projekt GozdNega, je spregovoril o kolesarjenju v naravnem okolju. **Jo-**

LETOŠNJI OGENJ V ALPAH 2020 se je v želji, da se opozori na pomen ustrezne nege gorskih gozdov, tradicionalno zaključil s simbolnim prižigom ognja. **Foto: Nejc Kavka**

že Prah iz Zavoda RS za gozdove se je dotaknil vloge in nege gozdov, dr. **Nevenka Bogataj** iz Andragoškega centra Slovenije pa je orisala delovanje agrarnih skupnosti na slovenskih in evropskih tleh. Okrogla miza se je sklenila s podpisom dogovora o upravljanju gozda s poudarjeno socialno funkcijo, in sicer med Agrarno skupnostjo vasi Trenta ter CIPRO Slovenija.

Tatjana Šalej Faletič

ZAČRTALI KORAKE V PRAVO SMER – Na zadnjem srečanju sta zdravnika **Zdravko Kravanja** in **Bojan Rustja** ministru za zdravje **Tomažu Gantarju** iz prve roke predstavila težave zdravstvenih delavcev na Bovškem. A kot kaže, se po številnih pogajanjih, kjer velja še posebej izpostaviti večletna prizadevanja bovškega župana **Valterja Mlekuža** in direktorja Zdravstvenega doma Tolmin **Gaudencia Lucasa Triepa**, dolini Soče vendarle obetajo boljši pogoji za zdravstveno oskrbo.

valce občine, ki po velikosti teritorija sodi med štiri največje občine v Sloveniji, ampak tudi številne turiste. Minister se je strinjal, da mora biti iskanje ustreznih rešitev v korist vseh uporabnikov zdravstvenih storitev Zdravstvenega doma Tolmin. »Prepričani smo, da bo dodaten program omogočil izvajanje del začrtanih aktivnosti ustanoviteljev ZD. Za tako geografsko razgibano območje, s tako velikim številom prebivalcev, je zagotavljanje nujne medicinske pomoči predvsem v odročnejših predelih ključnega pomena.«

Sledilo je srečanje s predstavniki medijskih hiš, ki jim je minister dejal, da z zadovoljstvom opaža, da na tem območju delujejo dobre ekipe. Poudaril je tudi izvrstno sodelovanje lo-

kalnih skupnosti z ministrstvom, kjer so po njegovih besedah že našli tudi nekaj rešitev za prej omenjene težave. Kot je dejal, so za zdaj sprejeli aneks za nujno reševalno vozilo (NRV) z ekipo, in sicer za obdobje treh turistično najbolj obremenjenih mesecev, z novim dogovorom pa bodo skušali to razširiti čez vse leto. »Poleg tega pa je treba dodati vzpostavitev turistične ambulante in triaznega satelitskega centra na Bovškem. Prvi korak je narejen, ne sme pa to biti zadnji.« Vse to naj bi se začelo uresničevati prihodnje poletje, finančni delež pa naj bi zagotavljal **Zavod za zdravstveno zavarovanje RS**. Glede pomanjkanja ustreznega kadra pa je minister dejal, da je »to težava na ravni celotne države, predvsem zaradi majhnega za-

nimanja po specializaciji za družinske zdravnike. Tudi pri zagotavljanju zadostnega števila medicinskih sester imamo problem. Mi smo bili pred kratkim tudi s katedro za družinsko medicino, ki je predlagala nekatere kratkoročne in dolgoročne ukrepe, predvsem da bi povečali zanimanje.«

Da se dela korake v pravo smer, je novinarjem dejal tudi bovški župan, ki verjame, da bo ministru Gantarju s sodelavci uspelo uresničiti zastavljene načrte. Nepremagljivih ovir pa ne vidi več niti Modrijančič, ki je predstavnikom medijev pojasnil primarni dogovor, »da bi bilo reševalno vozilo prisotno 24 ur in 365 dni skupaj z ekipo v Bovcu. To pomeni diplomiran zdravstveni delavec in tehnik reševalec, zdravnik pa ne. A ta kader lahko zagotovimo. Imamo tudi odprte razpise za nove zdravnike, imamo

tudi nekaj mladih zdravnikov, ki pravkar zaključujejo specializacijo, tako da mislimo tudi za naprej.«

Besedilo in foto: Milan Štulc

Zavedajo se problematike dolgotrajne oskrbe ranljivejših občanov

Zgolj 25 odstotkov pomoči potrebnih starostnikov v Sloveniji je danes vključenih v domove za starejše, ki se nahajajo v 77 večjih občinah, saj si manjše takšne naložbe težje privoščijo. Čeprav v javni mreži za tovrstno institucionalno oskrbo trenutno deluje 59 javnih zavodov in 43 koncesionarjev, je to za aktualne potrebe še vedno premalo. Posledično je skrb za omenjeno ranljivo ciljno skupino v največji meri preložena na družinske člane oziroma domače oskrbovalce. V večini primerov gre torej za

PRISTOPNO POGODBO OBČINE BOVEC K VČLANITVI V KONZORCIJ 17 je bovški župan **Valter Mlekuž** podpisal v družbi psihologa **Francija Imperla**, zaposlenega v podjetju **Firis Imper**, sicer soustanovitelja Konzorcija 17. **Foto: Milan Štulc**

Utrinki

RADIO ROBIN TUDI V POSOČJU

Tolmin, Bovec – Septembra je Radio Robin z Robinovo turnejo #Skupaj zmoremo na simbolični način povezal Dolino Soče, Goriška brda, Kras, Vipavsko dolino in Novo Gorico. V okviru turneje, ki je obsegala 13 etap, je potekala tudi dobrodelna akcija zbiranja sredstev za 11-letnega fanta iz Vipavske doline, ki ima redko bolezen, mišično distrofijo. Ambasador je bil nogometaš **Jan Oblak**, ki je podaril podpisano majico, rokavice in nogometne čevlje. Kot so zapisali na spletni strani radia, jim je skupaj uspelo zbrati 14.820 evrov.

V ponedeljek, 7. septembra, se je premični studio Radia Robin najprej

RADIO ROBIN JE V OKVIRU SEPTEMBRSKE TURNEJE svoj mobilni studio postavil tudi v Bovcu in Tolminu ter se tako še bolj približal svojim poslušalcem. V okviru turneje pa je potekala tudi dobrodelna akcija zbiranja sredstev za 11-letnega fanta z redko boleznijo. **Foto: Milan Štulc**

ustavil v Tolminu, popoldne pa v Bovcu. Pred tolminskim kinogledališčem

so se z radijskimi voditelji pogovarjali tolminski župan **Uroš Brežan**, direk-

tor Turizma Dolina Soče **Janko Humar**, direktorica Tolminskega muzeja mag. **Damjana Fortunat Černilogar** in **Stanka Golob**, slikarka, ki že vrsto let ustvarja slike iz peska.

V popoldanskih urah so Robinovci premični studio postavili na bovškem trgu. O najaktualnejšemu dogajanju na Bovškem in njihovem delu so se pogovarjali z bovškim županom **Valterjem Mlekužem**, direktorico Sončnega Kanina **Manuelo Božič Badalič**, avtorjem številnih lesenih skulptur **Milošem Domevščkom** in predstavnikom Lions kluba Kobarid Soča **Milanom Štulcem**. Program sta popestrila harmonikarja **Matic Černuta** in **Rene Zorko**, na »cajonu« pa ju je spremljal **Martin Berginc**.

Mateja Kutin in **Milan Štulc**

dolgotrajno domačo oskrbo, ki pa mnoge družinske oskrbovalce zaradi kompleksne problematike prej ali slej pahne v različne stiske – pomanjkanje časa, strokovnega znanja, finančne zmogljivosti ...

V naslednjih letih se zaradi staranja prebivalstva predvideva več kot podvojen delež ljudi, ki bodo potrebovali dolgotrajno oskrbo. Prav zato je 25 srednjih in manjših slovenskih občin v sodelovanju s podjetjem *Firis Imperl*, ki vse od leta 1993 skrbi za izobraževanje zaposlenih v socialnem varstvu, in *Inštitutom Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje* podalo pobudo za ustanovitev interesnega združenja, ki so ga poimenovali *Konzorcij 17*. Ta si bo v prihodnjih letih prizadeval pridobiti nepovratna sredstva za podporo programom dolgotrajne oskrbe ranljivih skupin, med katere sodijo predvsem osebe, starejše od 65 let, invalidi, pa tudi njihovi družinski člani. Vsekakor pa se želijo v konzorciju povezati tudi s čim več občinami in drugimi institucijami, ki bi lahko pripomogle k zagotavljanju celovitega sistema kakovostne oskrbe (izvajalci zdravstvene nege, socialne oskrbe ...). Ob tem pa si bo konzorcij prizadeval tudi za ustanovitev javno-zasebnega zavoda, ki bo v imenu občin skrbel za izvajanje omenjenih programov.

Konec julija je pristopno pogodbo k včlanitvi v Konzorcij 17 podpisal tudi bovški župan **Valter Mlekuž**, ki je s tem poskrbel, da je tudi **Občina Bovec** postala polnopravna članica omenjenega združenja. Kot je pojas-

nil ob podpisu pogodbe, so na občini vmes že pridobili tudi gradbeno dovoljenje za postavitev novega doma starejših. »Zagotovo pa bomo skupaj še močnejši in bomo tako lažje pridobivali dodatna sredstva,« je še dejal župan Mlekuž, sicer tudi sam član upravnega odbora omenjenega konzorcija v aktualnemu mandatnemu obdobju.

Tatjana Šalej Faletič

Nov defibrilator od zdaj tudi v središču Bovca

Zavarovalnica Triglav – območna enota (OE) Nova Gorica je prisluhnila potrebam krajanov Bovca in tukajšnji krajevni skupnosti (KS) namenila sredstva za nabavo novega defibrilatorja. Gre za pomembno pridobitev, katere uporaba je preprosta, a hkrati ključna v prvih minutah zastoja srca, saj lahko človeka reši gotove smrti. Omenjena zavarovalnica je po predhodnem soglasju z občino defibrilator namestila na steber pred vhodom v svoje prostore v samem središču kraja.

Predstavitev uporabe sta v začetku septembra pripravila člana Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Bovec **Matic Černuta** in **Andrej Velikanje**. Njun prikaz postopka oživljanja s pomočjo defibrilatorja je spremljalo kar nekaj zainteresiranih, med katerimi so bili tudi župan Občine Bovec **Valter Mlekuž**, direktor omenjene zavarovalniške enote **Ivica Vulič** s sodelavci, bovški podžupan **Miro Bozja**, predsednik KS Bovec **Damjan Sovdat**, poveljnik Občinskega štaba

UPORABO DEFIBRILATORJA, KI JE OD ZDAJ NAMEŠČEN TUDI V SREDIŠČU BOVCA, sta na lutki prikazala člana PGD Bovec **Matic Černuta** in **Andrej Velikanje**. Ob tem so se lahko tudi posamezni udeleženci preizkusili v masaži srca oziroma postopku oživljanja brez omenjene naprave.

civilne zaščite Bovec **Edi Melinc** in komandir Policijske postaje Bovec **Damjan Žagar**.

Ob tem se je župan donatorjem zahvalil za njihov prispevek v okolje, kjer poslujejo. »Da ta defibrilator stoji prav na tem mestu, smo se odločili skupaj z gasilci, ki so tudi sami ugotavljali, da je doslej najbližji defibrilator preveč oddaljen od centra, kjer je največja koncentracija gostinskih lokalov, agencij, trgovin in drugih institucij,« je v zahvalnem nagovoru med drugim poudaril Mlekuž. Na predstavitvi pa je zbrane nagovoril tudi direktor Vulič, ki je ob tem dejal, da je zanje »to pomembna konkretna pomoč tako občanom kot turistom, saj je reševanje življenj ob morebitnem zastoju srca izjemnega pomena.« Dejal je še, da so v Zava-

rovalnici Triglav – OE Nova Gorica na tak način okrepiли dobro sodelovanje z lokalnim okoljem, iz katerega prihajajo tudi njihove stranke. Svoj nagovor je zaključil z željo, da naj nova pridobitev dobro služi svojemu namenu, čeprav si hkrati želi, »da ga nikoli ne bi bilo treba uporabiti.«

S pomočjo defibrilatorjev je bilo tudi na Bovškem rešenih že veliko življenj, saj je uporaba preprosta, z njim pa lahko upravlja vsak, ki želi pomagati ob zastoju srca, dokler na pomoč ne prihitijo za to usposobljene službe. Ker pa tako kot nesreča tudi dobri ljudje nikoli ne počivajo, sta Mlekuž in Vulič ob koncu predstavitve že začela tkati nove načrte glede potreb po dodatnih defibrilatorjih na Bovškem.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Utrinki

RED BULL NAD BOVCEM SNEMAL REKLAMNI SPOT

Bovec – Na bovškem letališču je bilo živahno vse poletje, še posebej konec avgusta, ko so ekipe Red Bulla nad Bovecem snemale reklamni spot. Snemanje so izvajali s helikopterjem in akrobatskim ter transportnim letalom za prevoz padalcev. Vsa omenjena zračna plovila so upravljali najizkušenejši piloti Red Bulla.

S padalom je za namen reklamnega spota iz letala skočila **Maja Kuczynska**, sicer svetovna prvakinja v »Indor Skydivingu«, ki se je na letališču Bovec med drugim srečala tudi z bovškim županom **Valterjem Mlekužem**. Organizatorji so županu predstavili celoten projekt in mu zagotovili, pa bo reklamni spot obšel svet, kar bo za Bovec in Bovško po-

EKIPA RED BULLA JE ŽUPANU PREDSTAVILA CELOTEN PROJEKT in mu zagotovila, da bo reklamni spot obšel svet, kar bo za Bovec in Bovško pomenilo močno promocijsko orodje.

menilo močno promocijsko orodje.

»Bovško je sicer poznano po snemanju različnih reklamnih spotov, predvsem za najprestižnejše avtomobile, tokrat pa govorimo o drugačnemu promocijskemu spotu. Res, da je bilo ob tem štiri dneve v zraku nekaj več hrupa, vendar bo končni izdelek, katerega koncept so mi predstavili, odtehtal tudi to,« je pojasnil Mlekuž. Bovec in Bovško naj bi bila v tem spotu za razliko od številnih drugih avtomobilskih reklam, iz katerih ni mogoče razbrati, kje je so bile posnete, zelo razpoznavna.

Ob tem pa je treba omeniti še to, da so bile snemalne ekipe nastanjene v tukajšnjih hotelih, kar pomeni neposreden prispevek k polnjenju nočitvenih kapacitet.

Besedilo in foto: Milan Štulc

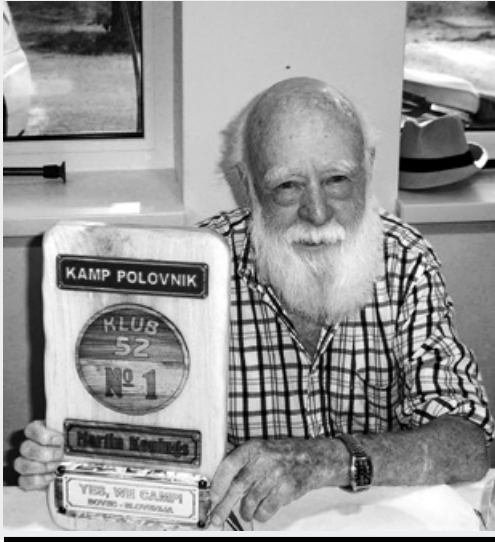
MARTINU KONINGSU V SPOMIN

Prejeli smo žalostno vest, da nas je konec julija v starosti 91 let zapustil častni občan **Martin Konings** iz Maastrichta na Nizozemskem. Pokopan je bil 1. avgusta v družinskem krogu v domačem kraju.

Kot je vedno poudarjal, je bil Bovec zanj drugi dom. Zaradi njegove zvestobe do Bovškega, kamor je desetletja prihajal tako sam kot z družino, širjenja dobrega glasu o naših krajih povsod, kjer je hodil, in njegove odkritosrčne ljubezni do tukajšnjih prebivalcev, je leta 2014 prejel naziv častni občan Občine Bovec. Bovčanom, ki so ga poznali, bo ostal v večnem spominu.

Milan Štulc

Foto: Siniša Germovšek

Novo vozilo za nudenje nujnih prevozov

Občina Bovec je že pred časom pristopila k projektu izvajanja brezplačnih nujnih prevozov za starejše osebe, ki nimajo lastnega vozila ali svojcev, ki bi jih lahko peljali po nujnih opravkih. Prevoze pa lahko koristijo tudi ženske brez lastnega prevoza za preventivne preglede dojk v sklopu programa

PROSTOFER JE ZAŽIVEL TUDI NA BOVŠKEM. Renault Zoe starejše in ženske v programu DORA že vozi do večjih središč, bolnišnic in podobno. Rezervacijo je treba urediti tri dni pred načrtovanim prevozom s klicem na brezplačno telefonsko številko 080-10-10.

DORA. Za ta namen je občina 24. septembra pridobila novo električno vozilo Renault Zoe. Odločitev je plod usmerjenosti občine k trajnostnemu razvoju in ohranjanju zdravega naravnega okolja.

Prostovoljni vozniki, ki so se odzvali pozivu občine k izvajanju prostovoljnih prevozov, so opravili krajše usposabljanje, nato pa je sredi oktobra izvajanje prevozov tudi steklo. Kot je povedal župan **Valter Mlekuž**, so se odločili za logistiko sistema prostofer (skovanka iz besed prostovoljni in šofer), na poziv pa se je odzvalo veliko prostovoljnih voznikov, ki so pripravljeni nuditi svoj prosti čas za izvajanje prevozov. Meni, da so s tem naredili pomemben korak k lažšanju težav zaradi oddaljenosti naših krajev od večjih središč, bolnišnic in drugih logistično pomembnih centrov. Projekt so podprli tudi sponzorji; prva in z največjim prispevkom sta se odzvala podjetje **TKK** in **Zavarovalnica Triglav**.

Sistem prostoferja je preprost. Rezervacijo, za katero moramo poskrbeti tri dni pred načrtovanim prevozom, opravimo le s klicem na brezplačno telefonsko številko 080-10-10.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Novinarska konferenca in odprtje kaninskega gondolskega naselja

V soboto, 12. septembra, so člane Društva novinarjev športnikov (SČJ) Slovenija pod Prestreljenikom pozdravili župan Občine Bovec **Valter Mlekuž**

NAMESTO KRITERIJA ZADNJEGA SNEGA LETOS KONTRA KORONA KRITERIJ – Novinarji so sredi septembra čudovit dan preživel na Kaninu, kamor so lahko prišli z gondolo ali helikopterjem. Ob vrnitvi v dolino pa sta župan **Valter Mlekuž** in direktorica Sončnega Kanina **Manuela Božič Badalič** prerezala trak novega kaninskega gondolskega naselja.

Utrinki

V ZIMSKI TURISTIČNI PATRULJI BOVEC NA DRUGEM MESTU

Vrhnika – Tudi letos so lahko domači in tuji gostje v okviru pete sezone zimske Turistične patrolje, ki poteka pod okriljem časnika Novice Svet24, ocenjevali lepoto in urejenost krajev ter gostoljubnost domačinov.

Gre za akcijo, v sklopu katere lahko tuji obiskovalci na svojih potovanjih po Sloveniji ocenjujejo različne značilnosti krajev, med katere sodijo urejenost, izgled in čistoča, prometne povezave ter možni dostopi z javnimi prevozi, opremljenost s kašipoti in informativnimi tablam, kakovost namestitve, kulinarična ponudba, kulturne prireditve na voljo na dan obiska, ponudba športnih dejavnosti, rekreacije in zabave, ponudba lokalnih spominkov, spletna stran posameznega kraja in okoliške znamenitosti, odpiralni čas turistično-informacijskega centra, gostoljubnost ter splošni vtis.

ZIMSKA TURISTIČNA PATRULJA – Občina Bovec je prejela priznanje za skrbnost in prizadevnost ohranjanja nedotaknjene narave, v kategoriji Turistom najprijaznejša občina v Sloveniji pa je prejela plaketo za drugo mesto. Priznanje in plaketo je v imenu Občine Bovec prevzel župan **Valter Mlekuž**. Foto: arhiv SVET24

Poleg ocenjevanja tujih gostov je potekalo tudi glasovanje bralcev prek glasovnic, ki so jih 15 zaporednih sred objavljali v omenjenem časniku, kjer so izbirali najprijaznejšo občino. Poleg tega so lahko bralci časopisa Novice Svet24 prebrali tudi potopise turistov, ki so obiskali in ocenjevali 15 sodelujočih občin, in sicer Bovec, Braslovče, Cerklje na Gorenjskem, Cerklje, Koper, Loška dolina, Lovrenc na Pohorju, Luče, Mislinja, Mokronog-Trebelno, Rogatec, Šenčur, Šmartno pri Litiji, Velika Polana in Vojnik.

Po oceni tujih državljanov je Občina Bovec prejela priznanje za skrbnost in prizadevnost ohranjanja nedotaknjene narave, v kategoriji Turistom najprijaznejša občina v Sloveniji, ki je potekala po izboru turistov, pa je prejela plaketo za drugo mesto. Za mesto bolje so se tokrat odrezali v Braslovčah, medtem ko je občina Velika Polana pristala na tretjem mestu.

kuž, direktorica Sončnega Kanina **Manuela Božič Badalič**, glavna organizatorica Kontra korona kriterija **Meta Verbič** ter **Valter Kramar** iz Hiše Franko in Hiše Polonka. Župan se jim je zahvalil, saj jih prav oni niso zapustili niti takrat, ko žičnica ni obratovala. Zato upravičeno upa, da bodo na Bovško prihajali tudi v prihodnje.

Direktorica Manuela Božič Badalič je poudarila, da je bil Kanin v času pandemije edino smučišče na svetu, ki je v nekem obdobju, upoštevajoč vse ukrepe za zamejitev širjenja koronavirusa, obratovalo. »O nas je poročal *New York Times* in večina svetovnih časopisov. V času korone smo izvedli edino smučarsko tekmovanje.

V tej sezoni smo gostili **Meto Hrovat** in **Ilko Štuhec** ter uspeli iztržiti največ, kar je bilo mogoče,« je svoj nagovor zaokrožila Božič Badaličeva.

Meta Verbič se je zahvalila županu za podporo v vseh teh letih, gostiteljici pa za vso organizacijo letošnjega dogodka: »Bovec in Kanin sta naša! Mi bomo ostali temu zvesti,« je med drugim zatrjela.

Zbranim je Valter Kramar predstavil svojo dejavnost in pripravo slastne frike. Ob vrnitvi v dolino sta ob okrepčevalnici Kaninske legende bovški župan in direktorica Sončnega Kanina prerezala trak novega kaninskega gondolskega naselja. Ob vsaki gondoli je stal po en ponudnik dobrot, ki jih tudi sicer ponujajo v tej okrepčevalnici.

V letošnji poletni sezoni so na Kanin prepeljali skoraj 25.000 potnikov, najpomembnejši turistični portal *Lonely Planet* pa je smučišče Kanin-Sella Nevea uvrstil med sedem najatraktivnejših poletno-zimskih centrov v Evropi.

Besedilo in foto: **Milan Štulc**

BOVŠKO JE ZA TUJCE ZANIMIVO, kar dokazuje tudi prodaja nepremičnin.

Bovško v samem vrhu tudi po prodaji nepremičnin

Po prodaji nepremičnin tujim kupcem sodi Bovško v slovenskem merilu v sam vrh, saj sta, po zapisu v prispevku Delove novinarka **Polone Malovrh**, »za tuje kupce nepremičnin v naši državi v zadnjih treh letih najprivlačnejša Bovec in Sežana«. Po podatkih *Geodetske uprave RS* o nepremičninskih nakupih tujcev med letoma 2017 in 2019 naj bi pri nas 17 odstotkov predstavljalo nakupe hiš, 14 odstotkov pa nakupe stanovanj. Hiter izračun pove, da so torej na Bovškem v omenjenem obdobju kar 69 odstotkov vseh nepremičnin oziroma 86 odstotkov stanovanj kupili državljani Slovenije. Občina Bovec je prav zaradi zagotavljanja prepotrebni stanovanj za mlade prebivalce Bovškega in tudi pričakovane priseljevanja delovne sile na Bovško v občinski prostorski načrt, katerega sprememba je v teku, med drugimi

spremembami že umestila tudi dodatne površine za gradnjo stanovanj.

Milan Štulc

Foto: **David Štulc Zornik**

Okrogla miza in predstavitev zbornika Američani na Mangartu 1945

Konec septembra je v Kulturnem domu Bovec potekala okrogla miza, na kateri je bil predstavljen zbornik *Američani na Mangartu 1945*. Udeležence je najprej nagovoril župan Občine Bovec **Valter Mlekuž**, ki je čestital piscem referatov in drugim, ki so sodelovali pri pripravi ter izdaji zbornika. Minister za obrambo mag. **Matej Tonin** in veleposlanica Združenih držav Amerike (ZDA) v Sloveniji **Lynnda C. Blanchard** se dogodka nista mogla udeležiti, sta pa zato pripravila videopozdrav. Kot je povedal minister, je veleslalomski tekma pod Mangartom, ki jo je leta 1945 izvedla ameriška 10. gorska divizija, dokazala, da šport združuje narode in ljudi ter je glasnik miru. »Tekma, ki je skoraj

SEPTEMBRA SO V BOVCU PREDSTAVILI zbornik *Smučarska tekma 10. gorske divizije na Mangartu 3. junija 1945*, ki bo v pisani besedi ohranil to zgodovinsko dogajanje. Župan **Valter Mlekuž**, ki je zanj prispeval uvodne besede, je prvi izvod prejel že sredi poletja, ko sta ga obiskala Slavko Delalut in Matija Perko.

Utrinki

Organizatorji so predstavnikom udeleženi občin plakete in priznanja podelili zadnjo avgustovsko soboto v sklopu športno-rekreativne prireditve Športni SVET na Vrhniki.

Milan Štulc

ŠTOLN BODO OČISTILI IN ZAVAROVALI

Log pod Mangartom – Občina Trbiž se je uradno odzvala na zahtevo Občine Bovec, da predor Štoln, skozi katerega so se nekoč slovenski rudarji vozili na delo v Rabeljski rudnik, očisti vseh naplavin. Te že nevarno zapirajo pot vodi, ki iz nekdanjega rudnika v sosednji Italiji odteka na slovensko stran, kar bi uteg-

nilo ogroziti Log pod Mangartom. Konec septembra sta se župana iz obeh strani meje **Valter Mlekuž** in **Renzo Zanette** srečala s predstavnikoma Ministrstva za zunanje zadeve (MZZ), ki sta si Štoln želela ogledati tudi v živo in izvedeti, kakšni posegi so predvideni. Gre namreč za edinstven primer, kjer državna meja poteka globoko pod zemljo.

Po besedah trbiškega župana je tamkajšnja občina od dežele Furlanije - Julijske krajine že pridobila sredstva za zavarovanje 13. obzorja rabeljskega rudnika, kjer so postavili tudi manjšo hidroelektrarno. Ob tem so pridobili tudi 500.000 evrov za čiščenje in zavarovanje Štolna. »*Edini smiselni pristop je odvoz materiala*

EDINSTVEN PRIMER, KJER DRŽAVNA MEJA POTEKA GLOBOKO POD ZEMLJO, sta si v družbi županov iz obeh strani meje **Valterja Mlekuža** in **Renza Zanetteja** ogledala tudi predstavnikoma Ministrstva za zunanje zadeve, ki ju je zanimalo, kakšni posegi so predvideni v predoru Štoln, skozi katerega so se nekoč naši rudarji vozili na delo v Rabeljski rudnik.

utonila v pozabo, je danes, po veliki zaslugi upokojenega brigadirja **Janeza Kavarja** iz Združenja vojaških gornikov Slovenije, postala nov temelj za krepitev prijateljskih odnosov med Republiko Slovenijo in Združenimi državami Amerike. »Povedal je, da je Slovenska vojska (SV) tesno prežeta z vojaškim gorništvom in športom; poleg 132. gorskega polka in večnacionalnega **Centra odločnosti za gorsko bojevanje** ima športno enoto SV ter zaposluje vrhunske športnike. Naša država pa športu in športnim dosežkom priznava pomen tudi z državnim praznikom. »Zbornik Američani na Mangartu 1945 povezuje vojaško gorništvom in šport, povezuje dva naroda. Povezuje ljudi in ohranja spomin na neustrašne pripadnike 10. gorske divizije,« je še povedal Tonin.

Veleposlanica Blanchardova se je **Občini Bovec** in **Združenju vojaških gornikov Slovenije** (ZVGS) zahvalila za organizacijo dogodka. Dodala je, da si njihovi vojaki, ki so se znašli na Bovškem pozno spomladi leta 1945, »verjetno niso mogli predstavljati, da bo Slovenija postala neodvisna država, članica najmočnejšega vojaškega zavezništva na svetu in tesna partnerica ZDA na področju obrambe, ki bo spodbujala varnost ter blaginjo po svetu. Ponosni bi bili na prijateljstvo, ki smo ga zgradili, in na zbornik, ki je bil izdan v čast njihovemu edinstvenemu prispevku k temu cilju.«

Besede je zbranim namenil še

NA BOVŠKI ŠOLI JE PRAG PRVIČ PRESTOPILO 20 PRVOŠOLCEV, na obeh njenih podružnicah pa letos niso vpisali nobenega otroka.

predsednik ZVGS **Slavko Delalut**. Povedal je, da zbornik predstavlja dogodke izpred 75 let in tako ohranja spomin na smučarsko tekmo Američanov tudi za prihodnje rodove.

Delalut je tudi povezoval okroglo mizo, na kateri so bili referati zbornika predstavljeni. Janez Kavar je predstavil ameriško 10. gorsko divizijo in samo smučarsko tekmo, **Karla Kofol** pa je spregovorila o širšem dogajanju v Posočju v času zavezniške uprave. **Aleš Guček** je orisal zgodovinski vidik in pomen te tekme, dr. **Herman Berčič** pa njen športni vidik. Polkovnik **Boštjan Blaznik** je predstavil bojevanje v gorah in kako izkušnje iz preteklosti oblikujejo prihodnost. O sodelovanju med Slove-

nijo in ZDA na obrambnem ter vojaškem področju pa je zaradi odsotnosti avtorice prispevka mag. **Nataše Dolenc** spregovoril **Bojan Pipenber**. Ob koncu predstavitev je zbranim spregovoril odgovorni urednik zbornika **Matija Perko**.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Prvošolci prvič prestopili šolski prag

V šolske klopi **OŠ Bovec** je prvič sedlo 20 prvošolcev, na obeh podružničnih šolah na Žagi in v Soči pa letos prvošolcev ni. Vseh učencev skupaj s podružnicama pa je v tem šolskem letu 209. Na prvi šolski dan sta prvošolce pred šolo pozdravila ravnatelj OŠ Bovec **Iztok Kenda** in

župan Občine Bovec **Valter Mlekuž**.

V prisotnosti predsednika bovškega Sveta za preventivo in varnost v cestnem prometu **Mira Bozje** in predstavnika Medobčinske uprave občin Bovec, Kobarid, Tolmin in Kanal ob Soči, redarja **Vojka Fona** ter učiteljic prvih razredov, je ravnatelj v uvodu razložil, kako bo sprejem potekal, da bo zadostil preventivnim ukrepom, prvošolcem pa predstavil njihove učiteljice. Nagovoril jih je tudi župan **Valter Mlekuž** in jim zaželel, da bi bilo šolsko leto čim bolj normalno.

V nadaljevanju sta Bozja in Fon vsem prvošolcem razdelila rutice ter odsevnik, s katerimi bodo bolj varno hodili v šolo.

Besedilo in foto: Milan Štulc

Utrinki

► iz 13. obzorja in Štolna na slovensko stran. Dela bomo začeli izvajati takoj, ko bo izvedena analiza materiala, od rezultata pa bo odvisna tudi cena posega, saj bomo morali ves material neposredno voziti v Italijo in ga tam deponirati,« je še dejal župan Zanette, ki še vedno verjame tudi v projekt usposobitve rudnika in Štolna v turistične namene.

Tovrstno zamisel podpira tudi bovški župan, ki je pojasnil, da imajo tako na eni kot na drugi strani resen namen ponovnega kandidiranja za pridobitev nepovratnih evropskih sredstev, s katerimi bi uredili del nekdanjega rudnika Rabelj in poskrbeli za nemoteno povezavo obeh občin skozi Štoln za turistične namene.

»To bi postala svetovna atrakcija, zato me še posebej veseli, da sta to zamisel podprla tudi predstavnika MZZ,« je še dodal Valter Mlekuž.

Besedilo in foto: Milan Štulc

PODELILI PRESTIŽNA PRIZNANJA S PODROČJA ENOGASTRONOMIJE

Lavello (Italija) – Majhna in načeloma skromna Slovenija je v svoji zgodovini doživela že marsikaj. Da pa bi od zahodnih sosedov, ki po svoji kulinariki slovijo po vsem svetu, prejela laskav naziv, kot je »Nation of the Year« za odličnost na področju gastronomije, tega večina najbrž ni pričakovala. A prav to se je pripetilo prvi petek v oktobru na svečanem dogodku »Food and Travel Italia 2000«, kjer vsako leto za odličnost v enogastronomiji podelijo priznanja »Readers Awards«. Gre za edino priznanje na področju gastronomije, ki ga je prejela tuja država.

Isti večer so organizatorji, ugledna mednarodna gastronomska revija »Food and Travel Magazine Italia«, ki jo v osmih različnih jezikih prebira več kot 600.000 bralcev po vsem

MED ŠTIRIMI SLOVENSKIMI PREJEMNIKI PRESTIŽNIH PRIZNANJ S PODROČJA ENOGASTRONOMIJE je bila tudi vrhunska slovenska chefinja **Ana Roš** (na fotografiji), ki je prejela posebno priznanje »International Chef of the Year«. Foto: arhiv revije Food and Travel Magazine Italia

svetu, Slovence razveselili še s tremi prestižnimi nazivi. V svetovnem merilu poznana in priznana slovenska

chefinja **Ana Roš** je prejela posebno priznanje »International Chef of the Year«, medtem ko sta se med

Občina Kobarid

Na obisku pri županu

V začetku oktobra smo potrkali na vrata kobariškega župana **Marka Matajurca**. V mesecu, ki je bil vedno doslej praznično obarvan, saj je občina z vrsto prireditvev obeležila svoj praznik, je letos bolj klavrno. Ob zaključevanju redakcije nas je dosegla še vest, da je slavnostna seja, sicer načrtovana v majhnem obsegu, preložena za nedoločen čas. Kljub vsemu pa si lahko v nadaljevanju preberete, kaj je ob občinskem prazniku povedal župan.

Ne moreva se ogniti letošnji največkrat omenjeni temi – koronavirusu in z njim povezani pandemiji. Marca smo bili priča popolnemu zaprtju, potem počasnemu oživljanju proti poletju. Jesen je, kot je bilo pričakovano, prinesla nove ukrepe. Popolnega zaprtja, kot smo mu bili priča, naše gospodarstvo verjetno ne bi preneslo več. Kako ste se spopadli s temi neznanimi izzivi?

S 16. marcem smo bili res priča popolni blokadi države. Lahko rečem, da smo v času pandemije delovali dobro, odgovorno in profesional-

MED POGOVOROM S KOBARIŠKIM ŽUPANOM smo med drugim izvedeli, da v času glavne turistične sezone »gostov ni bilo bistveno manj, tudi zahvaljujoč **Vladi RS**. Zaradi uvedbe turističnih bonov se je spremenila struktura gostov; prevladovali so Slovenci, kar v preteklih letih za Posočje ni bilo značilno.« je še povedal župan **Marko Matajurc**. Foto: **Mateja Kutin**

no. Da smo imeli stanje pod kontrolo, gre zahvala poveljniku civilne zaščite (CZ) **Aleksandru Vončinu** in celotnemu štabu CZ. V naši občini praktično ni bilo okužb.

Nekaj težav smo imeli zaradi zaprtja

meje. S Slovenci, ki živijo v Benečiji, smo bili vseskozi v stiku. Dokumente smo urejali njim, da so lahko prihajali k nam, in našim občanom, ki hodijo na delo v Italijo. Pogosto smo bili v stiku z ministrom za notranje

zadeve **Alešem Hojsom**, še posebej ob odprtju mednarodnega mejnega prehoda Robič, in komandirjem toliminske policijske postaje **Borisom Zorkom**. Zaradi dobrega sodelovanja smo tudi težave uspešno reševali.

Kar zadeva ekonomskih težav ... teh ni bilo veliko zaznati. **Casino Aurora** je bil zaprt in zaposleni na čakalju. Na srečo pa se je kasneje ponovno odprl. Kolikor sem se pogovarjal z gospodarstveniki, večjih težav spomladi ni bilo.

Ko so se ukrepi sproščali, se je življenje počasi normaliziralo. Zaživel je tudi turizem. Gostov ni bilo bistveno manj, tudi zahvaljujoč **Vladi RS**. Zaradi uvedbe turističnih bonov se je spremenila struktura gostov; prevladovali so Slovenci, kar v preteklih letih za Posočje ni bilo značilno.

Kakšno je stanje sedaj, v začetku oktobra? So v veljavi kakšni posebni ukrepi?

Razen priporočil vlade nimamo nobenih dodatnih ukrepov in v tem trenutku niti ne vidim potrebe po njih. Zavedamo se resnosti situacije, zato se ukrepov držimo; uporabljamo

Utrinki

prejemniki posebnih priznanj znašla tudi dva slovenska vinarja. **Marjan Simčič** je postal prejemnik posebnega priznanja »*International Wine of the Year*« za vino Chardonnay Opoka 2017 Jodano Cru, ki so ga v Italiji že pred tem prepoznali in ocenili s 100 točkami, kar je po njegovih besedah za belo vino prava redkost. Nagrado pa je prejel tudi njegov sin **Leonardo Simčič**, ki se lahko od zdaj pohvali z nazivom »*Young Interpreneur of Wine 2020*«. Direktorica Slovenske turistične organizacije (STO) mag. **Maja Pak** je v svoji izjavi za javnost poudarila, da se s podelitvijo štirih nagrad Sloveniji povečuje prepoznavnost naše države kot gastronomske destinacije. »*Ugledna priznanja pomenijo priditev odličnosti slovenske gastronomije in večjo pozornost medijev, poslovne in splošne javnosti Sloveniji. Priznanja so velika spodbuda in motivacija na poti k okrevanju*

turizma in nadaljnji rasti prepoznavnosti in ugleda Slovenije kot trajnostne destinacije za odlična gastronomska doživetja.« Po njenem mnenju so nagrade še posebej dobrodošle v letu, ko je Slovenija dobila prvi Michelinov vodnik in kar sedem Michelinovih zvezdic. Ne nazadnje pa tudi zaradi povečevanja kakovosti življenja, za kar si Slovenija prizadeva s pomočjo projekta Slovenija – Evropska gastronomska regija 2021, ki vključuje priložnosti za izobraževanje na področju zdravega in sonaravnega bivanja ter trajnostnega razvoja gastronomije.

Ana Roš je ob prejemu posebne nagrade poudarila, da je vsaka nagrada, ki jo prejme ona ali njen tim, velikega pomena, saj pomeni nagrado za dosedanje delo, »*to je za ves trud za nazaj. Je pa tudi velika spodbuda, da bomo delali še bolje in še več in hkrati zavedanje, da vemo, da imamo prostor za svojo*

osebno in profesionalno rast. Dan, ko nagrado prejmemo, je gotovo dan za slavje, drugi dan pa se začnemo nov dan z novimi izzivi v kuhinji in servisu. Zato se zahvaljujem Italiji, da naše delo opaža in upam, da nas bodo spremljali še naprej.« Ob tem je poudarila, da je danes vsak gost pomemben, saj so težki časi in ima zato vsaka nagrada toliko večjo vrednost. Marjan Simčič pravi, da se zaveda, »*da nam je današnja prepoznavnost na tem tako zahtevnem in velikem trgu, s takšno izjemno visoko vinsko kulturo, zagotovo prineslo naše dvajsetletno strateško delo. Naši uspehi na tem trgu pa zagotovo dodatno pripomorejo tako pri promociji Brd kot vinske regije kot tudi Slovenije. V zadnjih letih so prav Italijani postali najmnogičnejši enogastromski obiskovalci Slovenije.*«

Prestizna priznanja s področja enogastromije so podelili na podlagi

spletnega glasovanja bralcev omenjene revije, ki je potekalo od junija do septembra letos.

Povzetek izjave za javnost pripravila **Tatjana Šalej Faletič**

ČASTNO VALVASORJEVO PRIZNANJE

Ljubljana – Smučarski klub Matajur, **Katja Roš**, **Radovan Lipušček** in **Ana Hawlina** so konec septembra v Ljubljani prejeli častno Valvasorjevo priznanje za prispevek k ohranjanju kulturne dediščine. Slovensko muzejsko društvo (SMD) je tako potrdilo izjemnost razstave Zgodbe o ljudeh s krili na nogah in zbornika Matajurjeve smučine.

Ideja se je porodila ob 70. obletnici ustanovitve smučarskega kluba Matajur. Uredniški odbor, v katerem so bili Lipušček, **Vladimir Mavri**, **Maja Roš Kanellopoulos** in **Darjo Velušček**, je zbral spomine, pričevanja,

maske, si razkužujemo roke in se držimo razdalje. Dejstvo pa je, da se nekateri naši dijaki, študenti šolajo v Ljubljani, kjer so večje koncentracije ljudi, in okužba bo prej ali slej prišla tudi k nam.

Občina je letos odpovedala vse prireditve z namenom, da se okužbe ne bi prenašale.

Za to smo se odločili, ker v začetku stvari niso bile jasne in je bilo težko karkoli organizirati. Načrtovali smo bogat program poletnih kulturnih prireditev, a smo ga zaradi nastale situacije odpovedali. Organizator namreč prevzame odgovornost; ne gre le za moralno in pravno, ampak predvsem za skrb za zdravje naših ljudi.

Boste program prenesli v prihodnje leto?

Seveda. Lani smo organizirali dobrodelni božično-novoletni koncert. V programu je tudi letos, a žal še ne vemo, ali bo izvedljiv. Želimo ga izpeljati predvsem zato, ker je dobrodelen.

V času prireditve zapirate posamezne ulice. Mnogi menijo, da bi moralo biti tako tudi sicer. Kaj vi menite o tem? Kakšno so vaši načrti glede zaprtja in urejanja središča Kobarida?

Želim si, da bi trg in določene dele ulic zaprli, a za to je potreben čas. Ureditev južne obvoznice bo terjala še nekaj let. Sam si želim, da bi bilo to čim prej. V letošnjem proračunu smo namenili sredstva za izvedbo študije prometa v Kobaridu. Upam, da bomo čim prej v poletnem času zaprli del trga, Gregorčičevo ulico pa preuredili v enosmerno. S tem bi povečali varnost pešcev in pridobili

prireditveni prostor. Zaključujemo tudi s pripravo dokumentacije za postavitev avtobusnega postajališča ob cerkvi, saj je nujno potreben. Ko dežuje, šolarji in tudi drugi nimajo kje čakati na avtobus, zato vedrijo pod nadstreškom pri vhodu v cerkev.

Cesta med Kobaridom in Napoleonovim mostom je precej prometna in brez pločnikov za pešce. Obstaja možnost ureditve pešpoti, ki bi bila od nje ločena?

Dalj časa že razmišljamo o novi ureditvi na tem območju. Novo cesto bi speljali mimo pokopališča in v bližini razdelilne transformatorske postaje zgradili nov most čez Sočo. To bi bila glavna povezava do drežniških in podkrnskih vasi. Sedanja cesta bi bila namenjena le še pešcem, kolesarjem in dovozu do Kampa Lazar. S tem bi razbremenili Napoleonov most, ki ima zgodovinsko vrednost.

Kako je bilo letos z obiskom slapa Kozjak?

Presenetljivo dobro. Če primerjam z lanskim letom, smo zabeležili le nekajodstotni upad, s tem, da smo nadomestilo začeli pobirati kasneje. Urejali smo okolico, postavili klopce, mize, table ... Načrtov nam še ni zmanjkalo, saj želimo urediti celotno Kobariško zgodovinsko pot.

Kaj pa Hop ON Hop OFF Kobarid?

Tudi s temi prevozi smo lahko zadovoljni. Letos se je z njim peljalo tudi več kolesarjev. Nekoliko smo dvignili ceno, ker želimo imeti čim manjši primanjkljaj. Vemo, da se avtobus sam ekonomsko ne pokrije. Gledati pa moramo celotno in ceno pokrivali tudi skozi druge stvari, ki jih ponujamo gostu.

Razmišljate o povezavi s sosednjima občinama in razširitvi ponudbe na celotno Zgornje Posočje?

Projekt je super in vidim možnosti povezovanja ter razširjanja na Zgornje Posočje. Le povezani smo močnejši. Letos je v okviru projekta *CROSSMOBY*, katerega partner je *Posoški razvojni center*, že potekala povezava okoli Julijskih Alp – po naši dolini je vozil avtobus s prikolico za kolesa, ki se je navezal na železniško povezavo na gorenjski strani in po Baški grapi.

Stvari se premikajo v pravo smer in mogoče bomo res imeli čez nekaj let povezano celotno Zgornje Posočje. Omeniti bi želela še prostofere, ki je začel delovati tudi v vaši občini. Brezplačni prevozi so namenjeni starejšim osebam, ki nimajo lastnega prevoza ali svojcev, ki bi jih lahko peljali po nujnih opravkih, pa tudi ženskam, ki so napotene na preventivni pregled dojk.

Res je. Storitev je dobra, ker je populacija vedno starejša. Tu je tudi krivda občine, ker nima zazidljivih parcel, ki bi jih ponudila mladim družinam. Imamo sicer nekaj nepozidanih zemljišč znotraj mestnega jedra, ki pa zanje niso zanimiva, saj ni prostora za garažo, vrt ... Če želimo obdržati zanimiv kulturno-zgodovinski duh Kobarida, moramo obdržati arhitekturo starih ulic. Zemljišča za mlade, ki si želijo več prostora, pa moramo iskati na obrobju. Vsak mlad človek, ki gre iz občine, je zame kot župana poraz. Občina jim mora omogočiti, da tukaj ostanejo. Intenzivno delamo na pridobivanju zazidljivih zemljišč, ne

moremo pa še govoriti o rezultatih.

Kje pa je možnost pridobivanja zazidljivih površin?

Možnosti so na primer okoli bencinskega servisa, iščemo pa tudi drugje v okolici Kobarida. Zemljišča bi občina prodala po taki ceni, da bi pokrila stroške odkupa in komunalne ureditve. Ne želimo namreč služiti na račun mladih, ki bi jih kupili. Zame je namreč dobiček to, da mladi tukaj ostanejo, saj so le oni perspektiva občine. Občinsko blagajno moramo polniti drugače, na primer s sredstvi tistih, ki k nam prihajajo kot turisti. S tem namenom smo tudi uredili plačevanje nadomestila pri slapu Kozjak. Denar, ki ga pobereмо, vlagamo v turistično infrastrukturo in s tem izboljšujemo pogoje za razvoj turizma. Urediti pa je treba še razmere na Soči, ki jo zdaj za vodne športe v večini izkoriščajo tuja podjetja. Želim si, da to ne bi bilo tako, ampak da bi dejavnosti na Soči ponujali samo naši domači ponudniki. V tej smeri mora delovati vsaka občinska politika.

Lani sva se že pogovarjala o UV-žarnicah za dezinfekcijo vode. Nedavno sem brala, da je bila taka žarnica nameščena v Sužidu, dela pa se izvajajo tudi na Livških Ravnah.

Najprej bi povedal, da se mi ne zdi lepo, da novinarji poročajo le o volilni obljudi, nihče pa ne omenja zdravja. To me res boli. Moja volilna obljudba ni bila dana zaradi volitev, ampak zaradi zdravja ljudi. Dokazano je, da je klor rakotvoren in da, za razliko od UV-žarnice, ne uniči ravno tistih bakterij, ki so za človekovo življenje nevarne. Tega bi se morali zavedati

Utrinki

► fotografije ter zgodbe več kot 30 nekdanjih trenerjev, tekmovalcev in predsednikov kluba. Roševa je z raziskovalnim delom v vznemirljivo zgodbo zbrala spomine najstarejših Livčanov in obudila stoletno zgodovino smučanja na Livškem, ki velja za zibelko alpskega smučanja na Primorskem. Lipušček je zbral podatke, listine in zapise iz arhivov, Hawlinova pa je zbornik ter razstavo oblikovala.

Velika zahvala za uspešnost projekta gre tudi Livčanom – družinam Matelič, Kutin, Mašera, Hrast, bratoma Medved, Slavku Melincu, Ivici Uršič, Borisu Dreščku ..., ki so prispevali staro smučarsko opremo, fotografije in dokumente ter sodelavcem Borisu Knapiču, Zdravku Li-

ZA RAZSTAVO ZGODBE O LJUDEH S KRILI NA NOGAH IN ZBORNIK MATAJURJEVE SMUČINE so Smučarski klub Matajur, Katja Roš (na sredini), Radovan Lipušček in Ana Hawlina prejeli častno Valvasorjevo priznanje. Razstava, ki je postala del livške zgodovinske poti Livška štorija, je na ogled v stavbi nekdanje livške šole. Foto: Sarah Požnel

karju in Bojanu Rustji. Ne smemo pa spregledati niti livškega kronista, učitelja Ivana Rutarja in goriškega kronista, pokojnega odvetnika Tomaža Marušiča.

Kot je SMD v obrazložitvi zapisalo, je projekt »naletel na izjemen odziv v javnosti in med ljubitelji smučanja, saj je razstava z 21 razstavnimi panoji in več kot sto predmeti gostovala na štirih lokacijah. Pripravlja pa se tudi njena stalna postavitev. Ob tem obsežen zbornik na 224 straneh poleg strokovnih prispevkov prinaša tudi osebna pričevanja tridesetih avtorjev, ki so pomembno dokumentarno gradivo preteklega časa.«

Maja Roš Kanellopoulos

tako župani kot politiki na državni ravni. Čeprav nam nekateri še vedno nasprotujejo, bomo to zgodbo nadaljevali, saj gre za zdravje ljudi.

Je žarnica v Sužidu prva v občini?

Ne. Prva je bila nameščena pred leti na Livku, ker s klorom niso ubili nekaterih škodljivih bakterij. Danes o tem vsi molčijo.

Kot rečeno, bomo mi s postavljanjem UV-žarnic nadaljevali tudi po drugih krajih. Naj dodam, da je cena še nižja, kot smo mislili; dezinfekcija s klorom nas letno stane okoli 1.500 evrov na vodohran, UV-žarnica pa 300. Z bistveno bolj kakovostno in varno dezinfekcijo tako še privarčujemo. Težavo vidim tudi v števcih, ker se z njihovo uporabo začne z vodo varčevati, kar poslabšuje kakovost pitne vode. Pri zadrževanju se začnejo razmnoževati bakterije. Ne govorimo zastoj, da je živa voda zdrava voda. Razmišljati bi morali v tej smeri, da bi števec uporabljali samo v mesecih, ko vode primanjkuje.

Kako vidite občino čez deset, petnajst let?

Ko načrtujemo prihodnost, je treba najprej poskrbeti za zdravje ljudi, potem za ekonomijo, ne smemo pa zanemariti niti kulture. Želim si, da bo zdravstvena slika občanov in hkrati tudi njihova ekonomska moč boljše. Verjamem, da se bo občina razvijala, zato tudi iščemo zemljišča za gradnjo hiš in povečujemo industrijsko cono. Naj zaključim s tem, da se nam že v bližnji prihodnosti obeta nekaj novih delovnih mest, kar je za občino velikega pomena.

Pripravila: Mateja Kutin

Slavnostna seja preložena

Občina Kobarid svoj praznik praznuje na rojstni dan pesnika **Simona Gregorčiča** 15. oktobra. Kobariški občinski svet je na junijski redni seji potrdil letošnje nagrajence, ki pa v prazničnem mesecu niso prejeli priznanj in nagrad. Zaradi poslabšanja epidemiološkega stanja v državi in zaostritve ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa je bila slavnostna seja preložena.

Občina bo letos podelila plaketo, dve priznanji in tri denarne nagrade. PLAKETO bo za dolgoletno vsestransko požrtvovalno delo na področju izboljšanja pogojev in kakovosti življenja ljudi na Drežniškem prejel **Dar-ko Koren**. PRIZNANJI bosta dobila **Pavel Četrtrič** za dolgoletno vsestransko udejstvovanje na širšem družbenem področju ter sodelovanje s številnimi institucijami v občini Kobarid, Posočju in zamejstvu ter **Tekaški klub Kobarid** za 25-letno predano delo z mladimi in dosežene uspehe na tekmovanjih. Prejemniki DENARNIH NAGRAD pa so **Igor Baloh** za dolgoletno predano delo na področju promocije Breginjskega kota prek Facebookovega profila Breginjski kot, dolina Nadiže, **Ivan Kurinčič - Lovrenčič** za delovanje na področju kulture ter ohranjanje snovne in nesnovne dediščine ter **Turistično društvo Planinski raj - Vrsno** za dolgoletno delo na področju ohranjanja podobe vasi in njenega družbenega življenja.

Župan **Marko Matajurc** bo podelil tudi tri ZAHVALE ŽUPANA, in sicer **Ustanovi »Fundacija Poti miru v Posočju«** in **Kobariškemu muzeju** za

njuni okrogli obletnici uspešnega delovanja na področju ohranjanja zgodovinske kulturne dediščine Posočja in prepoznavnosti občine Kobarid ter **Prostovoljnemu gasilskemu društvu Kobarid** za dolgoletno požrtvovalno delo na področju gasilstva ob 130-letnici delovanja.

Mateja Kutin

Urejanje infrastrukture na Kobariškem

Občina Kobarid je iz naslova 23. člena *Zakona o financiranju občin* pridobila sredstva za celovito obnovo kategoriziranih javnih poti v vasi Mlinsko in obnovo ceste na Stresovi ulici od križišča z Mučeniško ulico do križišča z državno cesto pri hotelu. Del sredstev za omenjene naložbe je zagotovila iz občinskega proračuna.

Obnova javnih poti v Mlinskem je

v zaključni fazi. Občina je uredila robnike in preplastila javne poti. Naložba je znašala dobrih 117 tisoč evrov. Na Stresovi ulici v Kobaridu, od križišča na Mučeniški ulici do križišča pred kulturnim domom, poteka celovita obnova ceste. Urejajo se vodovod, kanalizacija, robniki in preplastitev cestišča. Naložba je vredna okoli 140 tisoč evrov, zaključena pa bo predvidoma konec novembra.

V okviru nujnih intervencijskih ukrepov in v skladu z odredbo poveljnika Civilne zaščite Občine Kobarid **Aleksandra Vončine** je bil v Drežniških Ravnah saniran usad s kamnito zložbo, ki je ogrožal stanovanjsko hišo. S sanacijo so se vzpostavili pogoji za odvrnitev morebitne nevarnosti plazenja kamenja in zemlje proti ogroženi hiši.

Besedilo in foto: Nataša Hvala Ivancič

NA STRESOVI ULICI UREJAJO VODOVOD IN KANALIZACIJO. Uredili bodo tudi robnike in preplastili cestišča. Dela bodo predvidoma zaključena konec novembra.

Utrinki

MREŽENJE NOSILCEV ZNAKA EVROPSKE DEDIŠČINE

Znak evropske dediščine (ZED) se dodeli krajem, ki imajo simbolično zgodovinsko vrednost v procesu evropskega združevanja. Njegov namen je prispevati h krepitvi občutka pripadnosti skupnemu kulturnemu območju, spodbujanju medkulturnega dialoga in vzajemnega razumevanja ter povečanju vrednosti kulturne dediščine. Od leta 2011, ko je bil ZED ustanovljen s sklepom Evropskega parlamenta in Sveta Evrope, se med 48 nosilci znaka ponajbolj tudi tri iz Slovenije: partizanska bolnica Franja, spominska cerkev Sv. Duha v Javorci s kulturno krajino in Prešernova Zdravljica.

Z željo povezovanja in izmenjave dobrih praks nosilcev ZED je bil zasnovan projekt EHL@N (»European Heritage Label Network«), v okviru katerega je nastal konzorcij 19 nosilcev. Vanj je vključena tudi Občina Tolmin, Tolminski muzej pa v njenem imenu dejavno sodeluje od oktobra 2019. O sodelovanju na lanskoletni konferenci v Bruslju smo v SOČASNIKU že poročali, tokrat pa osvetljimo letošnje dejavnosti. Spomladi je bilo v Olomoucu na Češkem organizirano prvo srečanje, na katerem je poleg Tolminskega muzeja sodelovalo še 23 predstavnikov 15 nosilcev ZED, češki nacionalni koordinator in predstavnica češkega ministrstva za kulturo. Uvodni del je bil namenjen razpravi o vodenju projek-

NA SREČANJU V ČEŠKEM OLOMOUCU so razpravljali tudi o vrednotah, ki jih predstavljajo nosilci Zna-ka evropske dediščine, s katerim se od maja 2018 ponajbolj tudi spominska cerkev v Javorci.

Z UV-žarnicami do čiste vode

V vasi Sužid je bila nameščena UV-žarnica za dezinfekcijo vode na Kobariškem, dela pa se izvajajo tudi v Livških Ravnah in bodo zaključena predvidoma do konca letošnjega leta.

Župan Občine Kobarid **Marko Matajurc** je ob tej priložnosti zadovoljen povedal, da se voda v zmanjšani meri še vedno klorira, klor pa se postopno ukinja. »Trenutno se izvaja monitoring, kar pomeni, da bodo rezultati analiz pokazali, ali bo kloriranje v prihodnje še potrebno in v kakšnem obsegu. Investicija v samo namestitvev UV-žarnice je bila manjša od predvidene in je znašala okoli 4.000 evrov. S to namestitvijo bodo stroški za dezinfekcijo vode na letni ravni nižji.«

Vodovodno in kanalizacijsko omrežje v Trnovem ob Soči je v fazi izdelave idejne zasnove. Kot je povedal župan, je cilj zagotoviti krajanom vodo brez klora. »V prihodnjem letu si bomo prizadevali zagotoviti občinska proračunska sredstva za vsaj od tri do štiri vodovodne sisteme, kjer bi namestili UV-žarnice. Katera naselja bodo izbrana, pa je odvisno od tehničnih pogojev vodovodnega omrežja.«

Nataša Hvala Ivančič

Brezplačni prevozi za starejše zaživel tudi na Kobariškem

Na Kobariškem smo združili moči in od 1. oktobra so občanom na voljo brezplačni prevozi. Namenjeni so starejšim osebam brez lastnega prevoza ali svojcev, ki bi jih lahko peljali po nujnih opravkih, in ženskam, ki so napotene na preventivni pregled dojk v sklopu programa DORA. Rezervacijo storitve lahko uporabnik opravi na hiter in enostaven način – s klicem na brezplačno telefonsko številko 080-10-10. Pokliče lahko vsak delovni dan med 8. in 18. uro, rezervacijo pa je treba urediti najmanj tri dni pred zelenim prevozom.

OKTOBRA JE NA KOBARIŠKEM ZAŽIVEL PROSTOFER. Brezplačni prevozi so namenjeni starejšim osebam in ženskam, ki so napotene na preventivni pregled dojk. Prvi odzivi občanov so pozitivni, kar potrjuje pravilno odločitev Občine Kobarid.

Vozilo, ki sta ga zagotovili **Občina Kobarid** in **Društvo za zdrave dojke**, je bilo predano v uporabo voznikom prostovoljcem, ki prevoze izvajajo. Storitve koordinira klicni center **Prostofer**.

Župan **Marko Matajurc** se je ob uradni predaji avtomobila zahvalil vsem prostovoljcem, ki so pristopili k projektu in skupaj z Občino Kobarid, Društvom za zdrave dojke ter Prostoferjem, pomagajo. Zahvalil se je tudi drugim, ki so na kakršenkoli način pripomogli k temu, da je jesen življenja številnih brezskrbna. Prvi odzivi občanov nad uvedbo brezplačnih prevozov in samo storitvijo so zelo pozitivni, kar potrjuje, da smo na občini naredili korak v pravo smer.

Besedilo in foto: Nataša Hvala Ivančič

Tudi ti izberi čistejši način prevoza

Občina Kobarid se je tudi letos pridružila *Evropskemu tednu mobilnosti* (ETM) in se pridružila skupnosti 2.944 mest oziroma občin iz 53 držav vsega sveta. Ta kampanja, ki vsako leto poteka med

16. in 22. septembrom, si je za letošnji slogan določila Izberi čistejši način prevoza! V ospredje je postavila potovanja z manj onesnaženja – hojo, kolesarjenje in javni prevoz. Nagovarjala je tako posameznike kot skupnosti.

Dan trajnostne mobilnosti, kot smo poimenovali dogodek, je v Kobaridu potekal 16. septembra. Organizirala ga je **Osnovna šola Simona Gregorčiča Kobarid** ob podpori Občine Kobarid, **Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Kobarid** in **Posoškega razvojnega centra** (v okviru projekta **CROSSMOBY**). Zaradi ukrepov, povezanih s preprečevanjem širjenja koronavirusa, ki jih je narekovala država, letošnji dogodek ni bil namenjen širši javnosti, ampak zgolj osnovnošolcem. V času prihoda v šolo je bila za ves promet zaprta Gregorčičeva ulica. Osnovnošolci so se z osrednjega trga peš odpravili do šole. Na različnih lokacijah po Kobaridu in okolici so se v dopoldanskem času odvijale njim namenjene športne igre, preizkusili pa so se tudi v vožnji z električnimi kolesi in spo-

Utrinki

► ta, težavah, ki pri tem nastajajo, in uresničevanju začrtanih nalog. Sledila je debata o komunikacijski strategiji in ukrepih ter konkretnih nalogah: vzpostaviti projektne spletne strani in strani na družbenih omrežjih. Oblikovali smo delovne skupine; Tolmin je z Javorco vključen v delovni skupini »European Values and Storytelling« in »Audience Development«. Prvi dan srečanja se je zaključil z vodenim ogledom Nadškofijskega muzeja Olo-mouc, nosilca ZED. Naslednji dan je tekla beseda o evalvaciji ZED, v katero je bila letos prvič po prejetju znaka vključena tudi Javorca, imeli pa smo tudi prvo srečanje delovne skupine European Values and Storytelling.

Zaradi pandemije COVID-19 smo morali kasneje delo prilagoditi, srečanja pa prenesti na splet. Aprila je zaživila Facebook stran EHL, kjer je Tolminski muzej poskrbel za objave o Javorci. Še posebej jo je izpostavil na dan položitve temeljnega kamna spominske cerkve 4. aprila in ob mednarodnem dnevu miru 21. septembra. Po vzpostavitvi strani na Instagramu je poskrbel za širjenje objav o Javorci tudi po tem omrežju. V okviru projekta EHL@N načrtujemo še organizacijo fotonateča

ja z namenom promocije miru in temeljnih vrednot Evropske unije, človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države ter človekovih pravic, ki jih zastopajo prav nosilci ZED.

Besedilo in foto: mag. Damjana Fortunat Černilogar, direktorica Tolminskega muzeja

TOLMINSKI MUZEJ, PROMOTOR EVROPSKE DEDIŠČINE

Tolmin – Javni zavod Tolminski muzej je osrednji muzej v Zgornjem Posočju. V matični stavbi Coroninijeve graščine, ki je kulturni spomenik, hrani in na stalni razstavi Naplavine obsoške zgodovine ter občasni razstavi predstavlja nacionalno bogastvo (arheološko, zgodovinsko, etnološko in umetnostnozgodovinsko dediščino s statusom kulturnega spomenika) ter dediščino lokalnega pomena. Prispeval je k vidnemu razvoju muzealstva in ohranjanju kulturne dediščine. O tem pričajo številne nagrade in priznanja.

Letos muzej obeležuje 70-letnico muzejske dejavnosti v Zgornjem Posočju in 20. obletnico svoje ponovne samostojnosti. V zadnjih desetih letih je

TOLMINSKI MUZEJ JE OB RAZSTAVI ORGANIZIRAL TUDI VODENE OGLEDE. Avtorica razstave Karla Kofol je v okviru projekta slovenskih muzejev Naprej v preteklost 18. avgusta obiskovalce popeljala tudi po ulicah Tolmina.

GREGORČIČEVA ULICA JE BILA V OKVIRU EVROPSKEGA TEDNA MOBILNOSTI ZAPRTA. Učenci so se iz osrednjega kobariškega trga v šolo odpravili peš.

znawali padalstvo. Učenci šestega razreda, ki bi morali že v preteklem šolskem opraviti kolesarski izpit, so izpitno vožnjo pod nadzorom učiteljic, redarjev in policistov odpeljali po ulicah Kobarida. Kolesarske izkaznice pa jim je slovesno predal župan **Marko Miklavič**.

Dneve trajnostne mobilnosti, ki so jih posvetili varnosti v prometu, so v Evropskem tednu mobilnosti izpeljali tudi v vseh treh podružničnih šolah v vaseh Smast, Drežnica in Breginj.

Besedilo in foto: Mateja Kutin, lokalna koordinatorica ETM

Turistična sezona na Kobariskem

Epidemija novega koronavirusa je letošnjo zgodbo o turizmu dramatično spremenila. Z razglasitvijo epidemije 12. marca se je naša dejavnost čez noč v celoti zaustavila in začela počasi oživljati nazaj šele tri mesece kasneje. Nadaljevanje je bilo nato uspešnejše. Na račun ustreznih državnih ukrepov, predvsem uvedbe turističnih bonov, in ob ustreznih destinacijski promocijski podpori smo postali ena od najbolj zaželenih destinacij domačih gostov. Glede na to, da je bila celotna dolina v preteklem letu 85-odstotno odvisna od tujih obiskovalcev, so bile prve napovedi dokaj črnogledne, v nadaljevanju pa nam je uspelo animirati toliko domačih obiskovalcev, da smo izpad tujine v konični sezoni v največji meri nadomestili. Domači obiskovalci nam bodo letos zagotovili več kot 60 odstotkov obiska, delež Nemcev bo ostal enak lansnemu, vsa ostala pomembna tržišča pa bodo upadla za od 40 do 80 odstotkov. Z akcijo *Od reke do neba* smo skušali še podaljšati jesenske obiske. *Jestival okusov in umetnosti* smo zaradi epidemije nadomestili z vabilom na pohode, združene z gastronomskimi dobrotami, ki jih ponujajo kobariški gostinci v svojih restavracijah. Izpadlih spomladanskih mesecev sicer ne moremo nadomestiti, vseeno pa pričakujemo, da bomo do konca leta v kobariški občini prešteli več kot 160.000 nočitev, kar bo le četrtino manj od rekordnih lanskoletnih rezultatov in znatno boljše od povprečja slovenskega turizma – pričakovan upad na nacionalnem nivoju znaša 40 odstotkov. Spodbuden je tudi podatek, da je v letu 2020 v kobariški občini na novo začelo oddajati sobe, apartmaje ali počitniške hiše več kot 15 ponudnikov.

Obisk *Turistično-informacijskega centra* (TIC) *Kobarid* je bil nižji, saj je bil od sredine marca do konca maja zaprt. Od junija do oktobra nas je

Z EPIDEMIJO ZAZNAMOVANA TURISTIČNA SEZONA je sicer zabeležila padec števila gostov, a ne takšnega, kot je bil pričakovan. Na račun ustreznih državnih ukrepov, predvsem turističnih bonov, in ob ustreznih destinacijski promocijski podpori je Posočje postalo eno od najbolj zaželenih ciljev domačih gostov, ki so letos predstavljali več kot 60 odstotkov vseh. **Foto: Jure Batagelj** (arhiv Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju«)

obiskalo 6.100 turistov, v enakem obdobju lani pa jih je informacije iskalo 15.578. Letos je bilo največ Slovencev, sledili so obiskovalci iz Nemčije, Italije, Francije, Nizozemske, Avstrije in Češke. Zanimale so jih informacije o turističnih znamenitostih, kulinarčni ponudbi, pohodniških in kolesarskih poteh. V času turistične konice je bilo veliko vprašanj tudi o prostih nastanitvenih zmogljivostih.

Leto 2020 je na področju turizma prineslo tudi nekaj odličnih novic. Februarja so vse tri posoške občine postale prejemnice zlatega znaka »Slovenia Green Destination«. Kobarid je bil po oceni spletne platforme *booking.com* umeščen med deset najbolj gostoljubnih krajev na svetu. Junija pa je postalo jasno, katere slovenske restavracije so uvrščene v vodnik »*Michelin Guide Slovenia*« in katere so pre-

Utrinki

razstave doma in v tujini obiskalo več kot 350.000 obiskovalcev (v to niso všteti manjkajoči podatki nekaterih gostovanj). Muzej je v širši slovenski in evropski prostor ponesel zanimive in ganljive zgodbe iz Posočja. Letos pa je z razstavo Posoška dediščina na ulici v Bovcu, Kobaridu in Tolminu domačinom ter turistom predstavil 40 zgodb zanimivih predmetov iz njegovih zbirk. Med njim so etruščansko-italska čelada izpod Krna iz 2. ali začetka 1. stoletja pred našim štetjem, grški sovji skifos iz 5. stoletja pred našim štetjem, rihtarski meč iz Ruta, ki je bil simbol županove oblasti, poštni rog, ki je nekoč naznanjal prihod poštno kočije v Tolminu, krpilji, rudarska sekirica in kapa, ki pričata o rudarjenju na Bovškem, krošnja, posebna oprema potujočega bovškega prodajalca drobnega blaga, pripomoček za gretje postelje *škaldalet*, bosanski fes, ki priča o bosansko-hercegovskih vojaki na soški fronti, portret pesnika **Simona Gregorčiča** (delo slikarja **Antona Čeha**) ter harmonij, ki ga je izdelal **Josip Lenarčič** z Vrhnike in na katerega so nekoč igrali člani družine pisatelja **Cirila Kosmača**.

V zadnjih letih je muzej poskrbel za obsežne raziskave in nova odkritja ter predstavitev izjemnih nepremič-

nih kulturnih spomenikov, kot so cerkev sv. Lenarta v Volčah (zbornik *Cerkev v cerkvi*), grad na Kozlovem robu, spominska cerkev Sv. Duha v Javorci in nemška kostnica pri Tolminu. Z gostovanji razstav o omenjeni spominski cerkvi ter Nemške kostnice med Sočo in Piavo je muzej povezal številne strokovnjake ter ustanove iz držav članic Evropske unije (EU). V svet je ponesel sporočilo miru, sporočilo o pomembnosti sodelovanja in medsebojnega spoštovanja. Muzej je bil odprt tudi v prostor izven območja EU. S pomočjo razstave Keltskih konj topot je poskrbel za prvo sodelovanje na arheološkem področju med muzeji iz Slovenije ter Bosne in Hercegovine (BiH) po razpadu Jugoslavije. Z majhno (sedem zaposlenih), srčno in prizadevno ekipo je s predstavljanjem kulturne dediščine evropskega pomena na območju EU in BiH Posočje tako vpel tudi v evropski prostor. Razstava Prve posoške tovarne, ki jo načrtujemo novembra, bo pozornost namenila gospodarskemu razvoju Posočja in prvim tovarnam, ki časovno sovpadajo s prvimi koraki takrat imenovanega Muzeja za Tolminsko.

Besedilo in foto: mag. Damjana Fortunat Černilogar, direktorica Tolminskega muzeja

OBČINA KOBARID JE ZADOVOLJNA Z OBISKOM SLAPA KOZJAK, saj so kljub situaciji zabeležili le pet odstotkov manj obiskovalcev. Med 18. julijem in 23. avgustom pa so Kobarid ponovno povezali s podeželjem s Hop ON Hop OFF Kobarid, ki je bil letos delno sofinanciran prek projekta CROSSMOBY, katerega partner je **Posoški razvojni center**.

jele svoje prve zvezdice. Najbolje se je odrezala **Ana Roš** iz Hiše Franko, kjer so prejeli kar dve Michelinovi zvezdici. Poleg tega je bila **Hiša Franko** nagrajena tudi za svoj prispevek k trajnosti kulinarike.

Andreja Jurkovič, TIC Kobarid

Slap Kozjak si je letos ogledalo več kot 72 tisoč obiskovalcev

Na **Občini Kobarid** smo letos zabeležili malenkostno manjši obisk slapa Kozjak kot leto prej. Glede na situacijo in napovedi pred sezono smo z obiskom zelo zadovoljni, saj je bil ta le deset odstotkov nižji od lanskega. Nadomestilo za uporabo infrastrukture za ogled slapa je občina

na začela pobirati sredi maja, pobirala pa ga bo do konca oktobra.

Občina je v tem času uredila infrastrukturo na poti proti slapu. Postavila je počivališča in uredila vstopno točko.

Poleti je ponovno vozil avtobus Hop ON Hop OFF Kobarid, ki je podeželje povezal z občinskim središčem. Letos je bil delno sofinanciran tudi s pomočjo sredstev čezmejnega projekta CROSSMOBY, katerega partner je **Posoški razvojni center**. Vozil je skladno z veljavnimi ukrepi in priporočili, ki jih je prinesel COVID-19. Za vožnjo je uporabnik odštela dva evra, za prevoz kolesa pa še dodatna dva evra. Z avtobusom, ki je vozil od 18. julija do 23. avgusta, se je letos

KOBARIŠKIM PRVOŠOLCEM so kljub omejitvam zaradi koronavirusa polepšali prvi šolski dan. **Foto: arhiv OŠ Kobarid**

peljalo 779 obiskovalcev Kobarškega in domačinov ter 109 koles.

Besedilo in foto: Nataša Hvala Ivančič

V šolske klopi sedlo 38 prvošolcev

V občini Kobarid je v novo šolsko leto zakorakalo 38 prvošolcev – 21 na centralni šoli, na podružničnih šolah pa deset v Dreznici, štirje v vasi Smast in trije v Breginju. Letošnji prvi šolski dan je bil nekoliko drugačen od tistih iz preteklih let, saj so učitelji zaradi upoštevanja ukrepov proti širjenju koronavirusa starše pričakali pred šolami. Tudi skupna prireditev v večnamenskem prostoru v Kobaridu ni bila izpeljana. To pa seveda ne pomeni, da prvošolci ob tako posebnem dne-

vu niso bili deležni tople dobrodošlice. Učitelji so učencem pripravili kratek program, jim predstavili učilnice in se z njimi pogovorili o poletnih dogodivščinah. Manjkala ni niti sladka nagrada – torta! Prvošolci so prejeli darilne vrečke: **Mlekarna Planika** je vsakemu podarila sir, **Občina Kobarid** pa županovo čestitko, knjižico in nezgodno zavarovanje.

Kobariške prvošolce sta pričakala in nagovorila tudi ravnateljica **Melita Jakelj** in župan **Marko Matajurc**, ki sta jim na srca položila pomen znanja, učenja in prijateljstva.

Vsem prvošolcem želimo mirno, uspešno in prijetno šolsko leto!

Blaž Volarič, OŠ Simona Gregorčiča Kobarid

Utrinki

TEHNIŠKA DEDIŠČINA V DELIH FRANCA GRUDNA

Tolmin – V Tolminskem muzeju je na ogled zanimiva razstava risb posoških mostov in maket gospodarskih objektov z območja Trebuše. Avtor razstavljenih del je domačin **Franca Gruden** iz Dolenje Trebuše, ki je bil do smrti leta 2012 v Posočju poznan po povsem drugačnih dosežkih in delu.

Gruden je vodil uspešno obrtno delavnico, v kateri so se rojevale številne tehnične inovacije in izboljšave. Želja po napredku ga je gnala, da je med prvimi v Posočju zgradil lastno malo hidroelektrarno ter postal pomemben član Društva graditeljev malih hidroelektrarn za Primorsko. Zaslužen je bil še za ustanovitev in delovanje Obrtnega združenja Tolmin ter športnega, etnološko-turističnega in gasilskega društva za območje

RISBE POSOŠKIH MOSTOV IN MAKET GOSPODARSKIH OBJEKTOV z območja Trebuše, ki jih je na ogled postavil Tolminski muzej, so delo domačina **Franca Grudna**.

Trebuše. Privlačilo in navdihovalo pa ga je tudi udejstvovanje na področju kulture: kot igralec, plesalec in pevec je bil dejaven predvsem v domačem Prosvetnem društvu »Justin Kogoj« Dolenja Trebuša. Zadnji del nje-

govega življenja pa je zaznamovalo literarno in likovno ustvarjanje. Pri slednjem so ga navdihovali predvsem mostovi. Kot velik poznavalec tehnike se je pri risanju osredotočal zlasti na konstrukcijo in gradnjo

objektov. Kljub napredujoči parkinsonovi bolezni je prečesal celotno Zgornje Posočje, fotografiral večino mostov in jih nato s tušem vztrajno prenašal na papir. Ukvarjal se je tudi s proučevanjem gospodarskih objektov. Veren spomin na danes že skoraj pozabljeno mlinarstvo, žagarstvo in druge dejavnosti, ki so omogočale preživetje v ozkih dolinah Trebušice, Hotenje ter Idrijce, je ohranil z izdelavo natančnih maket.

Risbe mostov in makete so na razstavi kot celota predstavljene prvič. Prinašajo vpogled v bogato tehniško dediščino posoškega prostora in obenem pričajo, da se z zaupanjem, trdno voljo ter vztrajnostjo lahko kljubuje in duhovno navdva tudi najhujše življenjske preizkušnje.

Besedilo in foto: Karla Kofol, Tolminski muzej

Zaživela nova spletna stran Občine Kobarid

Občina Kobarid je septembra prenovila spletno stran www.kobarid.si, kjer lahko uporabniki na še bolj pregleden in preprost način poiščejo zelene informacije o delu župana, uprave, občinskega sveta, projektih, razpisih ter dogajanju v občini. Nova stran uporabnikom omogoča sodoben e-stik občanov z občino, e-obveščanje občanov in druge storitve. Omogoča prejemanje elektronskih obvestil in SMS-sporočil o najnujnih obvestilih; uporabnik lahko izbere, katere kategorije obvestil želi prejemati (novice, dogodke, razpise, seje, časopise, urgentna obvestila ...) in z vnosom e-naslova izvede brezplačno

naročilo na obveščanje. Pobude in informacije s terena lahko občani sporočijo z oddajo obrazca, objavljene pa v zavihku predlagajte občini.

Brskanje po spletni strani je veliko bolj prijazno in preprosto. Prilagojena je delovanju na mobilnih napravah (mobilni telefoni in tablični računalniki), njen izgled pa se prilagaja velikosti zaslona vaše naprave. Spletna stran je prilagojena tudi uporabnikom z različnimi oblikami oviranosti. Obiskovalec lahko s klikom na ikono v zgornjem desnem kotu izbere velikost pisave in barvno shemo, delovanje je prilagojeno mobilnim napravam (različna širina), branje pa podprto z bralnimi vmesniki.

Nova spletna stran zagotavlja hiter

STOTI ROJSTNI DAN je konec septembra praznovala **Jožefa Miklavič - Pepca**, rojena **Ivančič** iz vasi Ladra. Slavjenka je na fotografiji v družbi kobariškega župana in svoje nečakinje, ki sta jo prišla obiskati v Dom upokojencev Podbrdo.

NOVA SPLETNA STRAN OBČINE KOBARID JE BOLJ PRIJAZNA ZA UPORABNIKE. Prilagojena je delovanju na mobilnih napravah in uporabnikom z različnimi oblikami oviranosti.

in enostaven dostop do vseh predpisov občine. V razvidu predpisov je omogočeno iskanje glede na vsebinsko področje, omogočen je pregled sprejetih predpisov na posamezni seji, iskanje je omogočeno glede na tip (sklep, odlok, pravilnik), leto sprejema ... Nova funkcionalnost zagotavlja popolno preglednost poslovanja in temelje za participacijo občanov v proces poslovanja občine.

Nataša Hvala Ivančič

Župan voščil stoletnici

Svoj stoti rojstni dan je 29. septembra praznovala **Jožefa Miklavič - Pepca**, rojena **Ivančič** iz vasi Ladra. Ob častitljivemu jubileju sta jo v tolminski enoti Doma upokojencev Pod-

brdo obiskala in ji zaželela veliko zdravja tudi kobariški župan **Marko Matajurc** in predsednik Krajevne skupnosti Ladra-Smast **Darko Smrekar**.

Ob upoštevanju vseh ukrepov in priporočil za preprečevanje širjenja koronavirusa so v domu slavjenki pripravili prijetno praznovanje. Vse najboljše so ji zaželeli tudi oskrbovanci doma in zaposleni z direktorico **Ines Krajnik** na čelu, predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Bovec, Kobarid, Tolmin **Rok Uršič**, predstavnica Rdečega križa Slovenije, Območnega združenja Tolmin **Zdenka Valentinčič** in predstavnica Kari-tasa **Milena Sovdat**.

Besedilo in foto: Nataša Hvala Ivančič

Utrinki

MRZLI STUDENEC 2020

Kobarid – Turističnemu društvu (TD) Kobarid skupaj z Občino Kobarid in Društvom starovercev letos zaradi nevarnosti širjenja koronavirusa ni uspelo pripraviti vsakoletnega simpozija Mrzli studenec. Je pa zato predsednik Društva starovercev **Marko Hren** zadnjo soboto v avgustu obiskal Kobarid in prisotnim pri Mrzlem studencu slavnostno podaril zbornik prispevkov iz lanskega leta z naslovom Pozno pokristjanjevanje slovenskega ozemlja III., ki ga je pripravilo društvo. Srečanja so se udeležili župan **Marko Matajurc**, **Edi Raspet** in **Jože Munih** iz Zavoda energetske poti Tolmin ter predstavnica TD Kobarid **Natalija Rot**.

Skupna misel vseh zbranih je bila, da s simpozijem v prihodnjem letu nadaljujejo z željo po širitvi na mednarodni nivo.

N. R.

LETOŠNJI MRZLI STUDENEC JE ZARADI NEVARNOSTI ŠIRJENJA KORONAVIRUSA ODPADL. Predsednik Društva starovercev **Marko Hren** je zato konec avgusta obiskal Kobarid in prisotnim pri Mrzlem studencu slavnostno podaril zbornik lanskoletnih prispevkov. **Foto: arhiv TD Kobarid**

MINEVA DESET LET OD KONČANE POPOTRESNE PRENOVE

Planina Razor – V letih od 2007 do 2010 je bila planina Razor, katere objekti so počasi klonili pod bremenom časa, v sklopu popotresne obnove deležna večjih sanacijskih posegov. Takratno državno finančno pomoč je Agrarna skupnost Poljubinj, pod vodstvom predsednika **Mirana Šavlija**, v sodelovanju z Državno tehnično pisarno uspešno prenesla v obnovo. Čeprav je zagon projekta na račun obveznega 10-odstotnega lastnega finančnega deleža, ki za našo agrarno skupnost ni bil ravno majhen, sprva spremljal zdrček, se je kasneje izkazalo, da je bil vsak pomislek odveč.

Tako člani agrarne skupnosti kot tudi drugi krajanji smo z veseljem prispevali k sodelovanju in k obnovi pri-spevali svoj delež. Sanacije sta bila

Občina Tolmin

Občina septembra le podelila nagrade

Če bi bilo vse kot običajno, bi **Občina Tolmin** občinski praznik obhajala v maju, mesecu ljubezni in velikih zgodovinskih dogodkov, ki so določali življenje ter razvoj tukajšnje območja in ljudi. A letos prav nič ni običajno in spomladanska epidemija je tudi občinski praznik prestavila na zaključek poletja. Praznik, ki ni pomemben le zaradi spomina na preteklost in korenine, ampak tudi zaradi posameznikov, ki so s svojim delom pustili globok pečat v družbi in ki s tem istim delom skrbijo za njen razvoj na različnih področjih – nagrajencev.

Letošnja slavnostna podelitev je potekala na Šentviški Gori, kjer je občina predstavila tudi eno svojih najpomembnejših naložb zadnjega leta, novo večnamensko dvorano. Župan **Uroš Brežan** pa je podelil zahvale institucijam, podjetjem in posameznikom, ki so med spomladansko epidemijo z delom ali materialnimi prispevki pomagali, da je delo občinskega štaba civilne zaščite teklo nemoteno in ki so s prispevki pomagali oskrbeti tudi najbolj ogrožene skupine prebivalstva. Zahvale so prejeli tolminska območna **Karitas**, **Območno združenje Rdečega**

križa, tolminska enota **Centra za socialno delo Severna Primorska**, **Društvo prijateljev mladine Tolmin**, **Skavti Tolmin 1**, **Klub tolminskih študentov**, vzgojitelji **Vrtca Tolmin**, **Lovska zveza Gornjega Posočja**, podjetja **ATUM**, **Štrukelj MIT**, **TKK** in **Trgo ABC** ter **Občina Ajdovščina**.

Pred prireditvijo, na kateri so program sooblikovali **Moški pevski zbor Ivan Laharnar Šentviška Gora**, **Vokalna skupina Flance** in otroci **PŠ Šentviška Gora**, so na platoju pred novo dvorano simbolično odkrili spomenik domačemu skladatelju **Ivanu Laharnarju**.

Najvišja nagrada, **PLAKETA**, je letos pripadla slikarki **Stanki Golob** z Grahovega ob Bači za širjenje prepoznavnosti Baške grape in Slovenije zunaj njenih meja ter prenos znanja mladim. Strma pobočja Baške grape, med katere je ozko strugo vsekala reka Bača, nikoli niso nudila najbolj prijaznega okolja za življenje, a so prebivalce že zgodaj naučila, da se je tudi v zahtevnih razmerah s trdim delom in vztrajnostjo mogoče uspešno prebiti skozi življenje. Takšno okolje je v mladosti vplivalo tudi na Golobovo, ki se je uveljavila s svojim inovativnim načinom slikanja s peskom.

Mati treh otrok je zgodaj pustila službo v lokalni tovarni TVI Bača in

se posvetila vzgoji ter kmetiji, pozneje tudi vrtnariji, s katero se je del življenja družina tudi preživljala. Vmes je rada slikala, a zgolj občasno, za sprostitev in ko je delo dopuščalo. Pred 25 leti pa je začela pisati novo poglavje svoje poklicne poti in sprva z belim soškim ter črnim baškim peskom odkrivala čar drugačnega slikanja. Tečajev in likovnih delavnic se je redno udeleževala 20 let. Njena tehnika je bila vse bolj iskriva in domiselna, slikarska dela pa so imela vse večji odmev.

Od leta 1997 kot prostovoljka vodi delavnice slikanja s peskom za otroke in dijake v šolah, osebe s posebnimi potrebami in varovance domov upokojencev v različnih krajih v Sloveniji ter zamejstvu. Skozi hrapave peščene površine zna s posebno pozornostjo približati tehniko tudi slepim in slabovidnim. Po zaslugi v otroštvu naučene vztrajnosti in trme je leta 2012 prišla tudi do strokovne izobrazbe ter diplome na zasebni slikarski šoli v Ljubljani. O njenih delih so pisali priznani umetnostni zgodovinarji in likovniki. Sodelovala je na več kot 220 skupinskih razstavah v Sloveniji in tujini, več kot 90 jih je izvedla samostojno. Golobova je prejemnica več nagrad, med drugimi plakete Javnega sklada za kul-

turne dejavnosti Republike Slovenije.

Mag. **Miha Mlinar** je **PRIZNANJE** prejel za dolgoletno delo na področju kulturne dediščine in njeno promocijo, s čimer je pozitivno vplival na razvoj kulturnega turizma v občini Tolmin. Zgodovina Posočja je neizčrpen vir še neodkritih zgodb, predmetov, ostankov gradenj in grobov, Mlinar pa je zagotovo eden tistih, ki je kopanju po preteklosti posvetil tisoče in tisoče ur. Magister arheoloških znanosti z Mosta na Soči je specialist za problematiko starejše železnodobne svetolucijske kulture ter arheologijo Posočja, kar se prepleta tudi z njegovim 20-letnim prostovoljnim delom v domačem turističnem društvu.

Bil je pobudnik nastanka kulturno-zgodovinske poti Čez Most po modrost, ki povezuje vse znamenitosti kraja in okolice ter veliko prispeva k uveljavitvi in prepoznavnosti Mosta na Soči kot kulturno-turističnega ter arheološkega bisera Posočja. Pri projektu je sodeloval kot idejni vodja, avtor besedil za vodnik, zgibanke in informacijske table, od ključka projekta pa po poti rade volje popelje različne skupine ter jim izkušnjo obogati s svojim neprecenljivim zgodovinskim znanjem. Mlinar je avtor in soavtor številnih arheoloških razstav, kar za štiri je prejel tudi

Utrinki

► deležna oba objekta planine – tako hlev kot stan. Izvedba del je sledila projektu, ki je ohranjal prvotni zunanji videz planine, medtem ko je obnova notranjosti prinesla več izboljšav. S sanacijo se je povečala zaloga vode, ki je danes dostopna v vseh objektih (sirarni, bivalnih prostorih in hlevu). Enako velja tudi za električno energijo, s katero je šlo tavanje z baterijsko svetilko v temi skoraj že v pozabo. Za sirarje pa se med najpomembnejše pridobitve štejejo urejeni in razsvetljeni prostori s funkcionalno opremljenim sirarskim kotlom, hladilnikom za mleko ter ostalimi nujnimi potrebščinami, katere se da sorazmerno lahko vzdrževati in očistiti. Tudi hlev se lahko dobrih deset let hvali z osvetljenim molziščem za molžo štirih krav hkrati, kar poeno-

KAR JE BILO ZA ŽIVLJENJE V DOLINI SAMOUMEVNO, TEGA NA PLANINI RAZOR ŠE PRED DOBRIM DESETLETJEM NI BILO. A prav na račun popotresne sanacije, od katere letos mineva deset let, se tu še danes pridelujejo in prodajajo izvrstni siri in skuta ter tako ohranja tradicija planinskega pašništva in sirarstva. Bližnja planinska kočica slovi med drugim tudi po okusnih štrukljih, narejenih iz skute, ki je pridelana na planini Razor.

stavlja delo in zvišuje raven čistoče, posredno pa tudi okus ter kakovost mleka, ki pa sta seveda odvisna tudi od planinske paše.

Lahko rečemo, da rezultati obnove

danes, ko mineva prva okrogla obletnica od njenega zaključka, odražajo uspešnost, kar daje upanje, da obstoj in delovanje planine Razor ne bo ogrožen. Prav na tak način nam-

reč domačini ohranjamo starodavno tradicijo planinskega pašništva in sirarstva, kot so ga poznali naši predniki že za časa Rimljanov.

Besedilo in foto: Vojo Žagar

LETOŠNJA SLAVNOSTNA SEJA OBČINE TOLMIN JE BILA ZARADI UKREPOV PREPREČEVANJA ŠIRJENJA EPIDEMIJE PRELOŽENA NA ZAČETEK SEPTEMBRA. Na njej so podelili letošnje nagrade: tri zahvale, dve priznanji (nagrajenci so na fotografiji zgoraj desno) in plaketo, ki jo je prejela slikarka **Stanka Golob** (spodaj desno). Poleg tega je župan podelil tudi zahvale institucijam, podjetjem in posameznikom, ki so priskočili na pomoč v času spomladanske epidemije (zgoraj levo). **Foto: Foto Červ**

priznanja Slovenskega arheološkega društva. Skoraj 20 let je bil predsednik Kulturnega društva Ivan Pregelj. S svojim delom je veliko prispeval k odkrivanju kulturne dediščine, s sodelavci v Tolminskem muzeju pa postavil temelje za nadaljnjo promocijo Posočja na tem področju.

PRIZNANJE so prejele tudi **Pašne skupnosti mlečnih planin občine Tolmin** za dolgoletno delo pri ohranjanju kulturne in naravne dediščine planin. Planšarstvo ima na Tolminskem dolgo tradicijo, s širjenjem turizma pa v visokogorje zahaja tudi vse več obiskovalcev. Planin je sicer zaradi zahtevnih razmer za delo precej manj kot v preteklosti, prav Pašna skupnost mlečnih planin občine Tolmin, ki zajema Polog, Razor-Stador, Pretovč, Sleme-Medrije in Lom-Podkuk, pa igra odločilen pomen pri ohranitvi in izdelavi planinskega sira, saj se v času poletne sezone osredotoča na njegovo izdelavo.

Gre za eno najzahtevnejših oblik kmetovanja, ki je močno odvisna od razmer v naravnem okolju, kjer objekti še ne sledijo tehnološki posodobitvi v dolini. Pa vseeno se na planinah trudijo slediti dediščini planšarstva, ki ima v teh krajih dolgo zgodovino. Tradicionalni planinski sir predelujejo iz polnomastnega mleka, ki mu paša v neokrnjeni naravi in na nekaterih višje ležečih planinah daje še posebno izrazit okus, njihova dejavnost pa sega še precej dlje od predelave surovine v končni izdelek. Izven pašne sezone ohranjajo in obnavljajo objekte, čistijo in preprečujejo zaraščanje pašnih površin ter s tem ohranjajo podobo podeželja, ki je privlačna tudi za obiskovalce planin. Gre za posameznike, ki so predani ohranjanju dediščine svojih prednikov in pripravljeni delati za dobrobit skupnosti, za garače, ki vstajajo pred zoro, za preproste ljudi, ki vedo, da narava da toliko, koliko vanjo vložijo.

ZAHVALO za deset let glasbenega ustvarjanja je Občinski svet Občine Tolmin podelil **Bakalini**. Glasbeni dvojec **Jani Kutin** in **Renata Lapanja** je v dobrih desetih letih ustvarjanja prerasel v enega zaščitnih znakov glasbe Tolminskega in promotorja njegovega narečja. Njuna uspešna zgodba šteje že štiri studijske albume, nešteto nastopov na različnih odrih po Sloveniji in tudi v tujini. Zadnjih nekaj let pa uspešno deluje tudi večja različica zasedbe, osemčlanska **Bakalina** velika.

Njune pesmi poudarjajo tolminsko narečje in govorico, ki počasi, a vztrajno izginja iz vsakdanje rabe. Besedila in zgodbe so postavljene v lokalno, najpogostejše kmečko okolje Tolminskega. Pogosto so refleksija aktualnih dogodkov in naslavljajo večje teme, kot so migracije, vojne, meje, odnos do okolja, politične vizije. Tudi zato je njuno pesniško udejstvovanje nemudoma sedlo v ušesa raznolikih poslušalcev. Preprost kmet, ki ga Kutin predstavlja na odru, z bogatim narečnim besediščem kritično, poglobljeno in duhovito komentira stvari, ki zadevajo vsakogar. Poslušalca ob tem k spremljanju spodbudi še harmonika, ki jo Lapanjeva razteguje na tako poseben način, da je spremeni splošno dožemanje harmonike kot instrumenta narodno-zabavne ali akademske glasbe in pokazala na možnosti njegove kreativne rabe v popularni glasbi. Z »rovtarskim šansonom«, ki opisuje aktualne družbenopolitične situacije, je Bakalina veliko naredila tako za popularizacijo tolminskega narečja kot za širjenje zavesti puntarskega podeželja.

likih poslušalcev. Preprost kmet, ki ga Kutin predstavlja na odru, z bogatim narečnim besediščem kritično, poglobljeno in duhovito komentira stvari, ki zadevajo vsakogar. Poslušalca ob tem k spremljanju spodbudi še harmonika, ki jo Lapanjeva razteguje na tako poseben način, da je spremeni splošno dožemanje harmonike kot instrumenta narodno-zabavne ali akademske glasbe in pokazala na možnosti njegove kreativne rabe v popularni glasbi. Z »rovtarskim šansonom«, ki opisuje aktualne družbenopolitične situacije, je Bakalina veliko naredila tako za popularizacijo tolminskega narečja kot za širjenje zavesti puntarskega podeželja.

Utrinki

PILOTNI PRIMER PAMETNE VASI V SLOVENIJI

Šentviška planota – V družbi še 733 kandidatov se je Šentviška planota potegovala za naziv pametne vasi (»Smart Village«) in bila v juliju izbrana kot ena od 16, ki bodo v prihodnje deležni podpore v okviru projekta Pametna urbana območja v 21. stoletju (»Smart Rural Areas – in the 21st Century«). Gre za razmeroma nov pristop, s katerim želi Evropska unija pomagati podeželskim skupnostim pri spopadanju z izzivi in priložnostmi, ki jih prinaša 21. stoletje. Cilj projekta je spodbujati uporabo koncepta »pametnih vasi« po vsej Uniji tako na lokalni kot politični ravni. V pripravljani fazi se bo pri razvoju in izvajanju pametnih

vaških strategij ponudilo pomoč 21 izbranim evropskim vasem – med njimi tudi Šentviški planoti. Kot so na družabnem omrežju zapisali vodilni partnerji, so imeli toliko odličnih prijav, da so namesto 12 na koncu izbrali 16 vasi, ki se bodo »na potovanju Smart Villages« pridružile petim vnaprej izbranim.

Zahvala, da je Planota kot edino slovensko območje prišla v ožji izbor, gre županu Občine Tolmin **Urošu Brežanu**, ki je verjel v Planotarje in bil prepričan, da so v kratkem času, ki je bil na razpolago, sposobni pripraviti sorazmerno zahtevno prijavo za razpis. A Šentviška planota bi se danes ne mogla pohvaliti s tem nazivom, če ne bi bilo domačinke **Nike Kikelj Maver**, ki je med letošnjimi prvomaj-

PILOTNI PRIMER PAMETNE VASI V SLOVENIJI JE PRITEGNIL TUDI POZORNOST PREDSTAVNIKOV MINISTRSTVA ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO. Na omenjenem ministrstvu si namreč prizadevajo, da bi koncept pametnih vasi podprli v novem programskem obdobju. »V kakšni meri bomo znali naziv 'Smart Village' obrniti sebi v prid in ga unovčiti, bo odvisno od nas samih,« poudarja prijaviteljica projekta **Nika Kikelj Maver** (na fotografiji desno).

Matej Gaberšček je ZAHVALO prejel za več kot 30-letno delo v Atletskem društvu (AD) Posočje. Brez njega si tolminske atletske zgodbe zadnjih treh desetletij ni mogoče zamisliti. Velik športni zaljubljenec in entuziast, ki je leta 1988 AD Posočje, ki je bilo na robu propada, vdahnil novo življenje in z oživitvijo njegovega delovanja s somišljeniki začel graditi klub. Nastalo je športno središče, ki članom ni bilo le vadišče, marveč za mnoge mlade tudi prizorišče tkanja prijateljskih vezi, stičišče različnosti in neizogibne vzgoje.

Kot diplomirani profesor športne vzgoje in od leta 1989 tudi stalni učitelj na OŠ Franceta Bevka Tolmin je združil svoje strokovno športno znanje in smisel za pedagoško poučevanje. Od obuditve kluba je bil do lani tudi njegov sekretar, organizator tekem in izobraževan ter sočasno trener. Bil je član številnih strokovnih teles, dejavno je deloval na področju športnega raziskovanja in pri oblikovanju smernic športnega delovanja ne le na lokalni, marveč tudi na državni ravni. Sadovi njegovega dela so padli na plodna tla tudi pri širjenju kadra v klubu in skrbi za naslednike, tako da trije od osmih pionirskih in mladinskih reprezentantov s preloma tisočletja zdaj že opravljajo delo trenerja ter skupaj z njim skrbijo za več kot sto v klub včlanjenih osnovnošolcev in srednješolcev. Kar 18 let je bil vodja Teka Sotočja ter Teka in pohoda na Tolminski grad, vodil je med-

narodne krose z Italijani ter prvenstvo Slovenije v krosu. Za enega večjih uspehov pa si je štel tudi lansko prenovu atletskega stadiona na Brajdi, za katero se je s somišljeniki potegoval vrsto let in ki je mladim tekačem prinesla boljše razmere za vadbo v domačem kraju.

Nagrajeno pa je bilo tudi delo **prostovoljk** projekta Starejši za starejše, za višjo kakovost življenja doma, ki so prejele ZAHVALO za desetletno humanitarno delo na področju prostovoljstva. Njihovo delo se posveča lepšanju in lajšanju življenja mnogih starostnikov nad 69 let. Gre za življenjsko obdobje, ki s seboj prinaša drugačne potrebe in v katerem so bolj kot v kateremkoli drugem času potrebni razumevanje, potrpežljivost in podpora soljudi.

Skupina prostovoljk je na pobudo **Majde Maglice** nastala oktobra 2010 z željo, da bi pomagale tistim, ki ne znajo, nočejo ali ne morejo poiskati pomoči. Začele so obiskovati starejše na terenu in sproti spoznavale, da se ob osebnem stiku ter pogovoru marsikateri starejši omehča in sprejme pomoč, ki jo je pred tem pri poskusih posredovanja uradnih institucij zavračal. V desetih letih delovanja so zabeležile skoraj 8.000 obiskov na domu, med katerimi so se razvili lepi odnosi s starejšimi, okrepilo pa se je tudi zaupanje v njihovo delo. Marsikje so namreč edina pomoč osamljenim in pomoči potrebnim, marsikdo od starostnikov, sploh v bolj od-

maknjenih krajih, niti ne ve, kakšne pomoči je lahko deležen, niti katere institucije bi mu lahko pomagale. Mnogim so pomagale do denarne pomoči ali paketov s hrano na Rdečem križu ali Karitasu, pa do denarne pomoči na centru za socialno delo, pomoči na domu, posredovale in zagotovile so obiske patronažne sestre pri tistih, ki so bolehal in potrebovali zdravstveno podporo. Še dejavne so spodbujale k udeležbam v programih Društva upokojencev Tolmin, kjer ohranjajo socialne stike in dejavno starost.

Tanja Volarič Karlo

Do konca leta še nekaj večjih cestnih naložb

Potem ko je **Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo** zaključila prenovu mostu čez Tolminko in je

promet čezenj stekel nemoteno v obe smeri, se je na glavni cesti proti Mostu na Soči povsem razmahnilo drugo veliko gradbišče. Zaradi gradnje novega krožišča v križišču proti Žabčam bo tako promet do nadaljnega potekal le enosmerno, večina del pa naj bi bila v primeru ugodnih vremenskih razmer končana do konca tega koledarskega leta. Izvajalec se je del lotil že poleti. Na odseku proti Žabčam je bila potrebna razširitev cestišča na šest metrov in izgradnja novih podpornih kamnito-betonskih zlozb, kar bo omogočalo nemoten prehod tudi večjim tovornjakom oziroma vlačilcem, ki po tej strani vstopajo v industrijsko cono. V tem delu bo od krožišča proti Žabčam potekal tudi pločnik.

Krožišče, s katerim se bo povečalo varnost v obstoječem in doslej nepre-

KROŽIŠČE, KI GA GRADIJO NA RODNAH, bo ob ugodnih vremenskih pogojih končano do konca letošnjega leta. Foto: Borut Rovšček

Utrinki

► skimi počitnicami pripravila prijavo na razpis. Ne gre niti zanemariti pomoči prevajalke **Simone Lapanja Debevc** iz Ponikev, ki je prijavo ob koncu pregledala in poskrbela, da se med prevodom pomen ne bi izgubil.

Po besedah prijaviteljice projekta, ki je med drugim tudi naša sodelavka na Posoškem razvojnem centru (PRC), bo projekt izbrani 21-erici nudil strokovno podporo pri pripravi strategije in izvedbi posameznih dejavnosti. *»Naša naloga je, da do konca novembra pripravimo strategijo za Šentviško planoto, v decembru pa bomo začeli z izvajanjem izbranih aktivnosti. Teh ne bo ravno veliko, morda dve ali tri,«* je pojasnila Nika Kikelj Maver. Dodala je, da jim bodo vodilni na projektu nudili tudi dobro merilo medijske pozornosti v evropskem prostoru in poskrbeli za izmenjave z ogledi primerov dobrih praks znotraj izbranih pametnih vasi.

Gregor Lapanja, predsednik Krajevne skupnosti (KS) Šentviška Gora in član tolminskega občinskega sveta, je poudaril, da si bodo prioritarno prizadevali, da se krajevne skupnosti na Planoti združijo, povežejo moči in skupaj nastopijo kot

eno. *»Le tako bomo lahko peljali razvoj vseh aspektov življenja naprej – od kmetovanja, turizma, socialne vključenosti do urejene infrastrukture. In prav k temu nas spodbuja tudi projekt Smart Village.«*

V začetku avgusta je na pobudo PRC na Šentviški Gori potekal sestanek s slovenskim koordinatorjem projekta **Goranom Šostarjem**. Ta je članom tolminskega občinskega sveta **Karlu Laharnarju**, Gregorju Lapanji in **Gregorju Poljaku** ter drugim predstavnikom KS iz Šentviške planote podrobneje predstavil možnosti za nadaljnji razvoj tukajšnjega območja. Prednost in moč Planotarjev vidi predvsem v tem, da že sedaj delujejo kot skupnost ter imajo jasno zastavljeno vizijo in dolgoročne cilje, ki jih bodo lahko umestili v strategijo pametne vasi. Srečanja so se udeležile tudi **Janja Bičič**, predstavnica Občine Tolmin, **Greta Černilogar**, vodja lokalne akcijske skupine LAS Dolina Soče, ki deluje pod okriljem PRC, in prijaviteljica projekta Nika Kikelj Maver.

Občina Tolmin in PRC sta Planotarjem obljubila pomoč pri pripravi strategije, iskanju ter zagota-

vljanju dodatnih virov za uresničitev zastavljenih ciljev.

Besedilo in foto: Tatjana Šalej Faletič

NA TOLMINSKEM DODATNO VOZILO ZA PREVOZE STAREJŠIH

Tolminsko – Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Tolmin (RKS OZ) v tolminski občini izvaja prevoze starejših od oktobra 2018. Od takrat pa do letošnjega julija so bile prepeljane 404 osebe, prevoženih pa 40.198 kilometrov. Za tako uspešno delo so zaslužni prostovoljni vozniki, ki starejše ne samo peljejo, ampak so tudi njihovi spremljevalci od doma do vrat zdravstvene ustanove in nazaj. Za dobra dva meseca jih je ustavila le koronakriza.

Starejši ne izražajo le potreb po prevozih do zdravstvenih, ampak bi potrebovali prevoze tudi do drugih storitev. Žal nam velikokrat ni uspelo pomagati vsem niti do zdravstvenih storitev, kljub temu da smo za prevoze, poleg našega avtomobila, uporabljali tudi zasebna vozila.

glednemu odcepu proti Žabčam, ki je eno najbolj obremenjenih na Tolminskem, bo imelo štiri izhode: proti Mostu na Soči, Tolminu, Žabčam in k stanovanjskim objektom na Rohnah. Vrednost naložbe znaša dobrih 600 tisoč evrov, od tega bo **Občina Tolmin** za ureditev javne razsvetljave, pločnikov, zidov in prestavitev elektro ter telekomunikacijske kableske kanalizacije prispevala 170 tisoč evrov.

Vreme bo narekvalo tudi ritem del v Čiginju, kjer se je začela zadnja faza ureditve kanalizacijskega omrežja v naselju, tokrat izven glavne ceste, kjer je prekopani odsek dobil novo preplastitev čez celotno cestišče. Občina je namreč v proračunu zagotovila manjkajočih 200 tisoč evrov, zato se je podjetje **Ginex** že lotilo gradnje preostale kanalizacije v jedru naselja, zaključek del pa je predviden konec leta.

Le nekoliko manj bo Občina Tolmin investirala v ureditev zelo poškodovanega odseka ceste Grahovo ob Bači-Bukovo, kjer so bile poškodbe na treh mestih tako hude, da bi bilo treba cesto zapreti, če do naložbe ne bi prišlo. V sanacijo bo vloženi 176 tisoč evrov, kar je največja letošnja naložba občine na področju lokalnih cest. Ker gre za plazovito območje, je potrebna utrditev spodnjih robov cestišča s kamnito-betonskimi zložbami. Zamenjala se bo neustrezna podlaga, uredilo odvodnjavanje in vse tri odseke v skupni dolžini 200 metrov tudi na novo preplastilo.

Ob Podružnični šoli Podmelec nastaja parkirišče za ducat avtomobilov, za kar bo iz občinskega proračuna namenjenih 60 tisoč evrov. Šola doslej ni imela zagotovljenih parkirnih mest, zaradi česar so bili starši, zaposleni in drugi uporabniki avtomobile prisiljeni puščati ob cestišču. Za parkirišče je izvajalec odkopal del brežine in jo utrdil s kamnito-betonskimi zložbami, nad njimi namestil varnostno ograjo in bokse asfaltiral.

Enak znesek je bil namenjen tudi ureditvi dela ceste v dolino Tolminke, med Zatoimnom in zaselkom Ralne. Na dobrih 400 metrih dolžine je bil položen nov asfalt, urejeno odvodnjavanje, izvajalec **Asfalti plus** iz Pivke pa je med cerkvico sv. Petra in kmetijo Zastenar na najbolj izpostavljenih delih postavil tudi zaščitno ograjo v skupni dolžini 200 metrov.

Tanja Volarič Karlo

Promocija trajnostne mobilnosti tudi na Mostu na Soči in v Tolminu

Občina Tolmin se je tudi letos pridružila *Evropskemu tednu mobilnosti* (ETM), ki je tokrat potekal pod sloganom *Izberi čistejši način prevoza!* in združil 2.944 mest ter občin iz 53 držav iz vsega sveta. V sodelovanju z **Zavodom za kulturo, šport in mladino Občine Tolmin, Posoškim razvojnim centrom**, ki je dejavnosti izvajal v okviru projekta **CROSSMOBY, OŠ Franceta Bevka Tolmin, OŠ Dušana Muniha Most na Soči, Svetom za**

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI JE KAMPANJA, ki spodbuja k trajnostni mobilnosti vsakega posameznika in tudi skupnosti. Letos se ji je pridružila tudi tolminska občina. Pešbus je otroke »vozil« v tolminsko in mostarsko OŠ. Na Mostu na Soči pa so se na dogodku *Varno in zdravo s kolesom* udeleženci lahko preizkusili na kolesarskemu poligonu. **Foto: Sanja Sivec Levpušček**

preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Tolmin, Motoklubom Soča Tolmin in Krajevno skupnostjo Most na Soči so pripravili pester nabor dejavnosti, ki so promovirale trajnostno mobilnost oziroma potovanja brez onesnaževanja okolja.

Tolminska in mostarska osnovna šola sta ponovno pristopili k projektu *Pešbus*, ki otroke spodbuja k pešačenju, torej bolj aktivnemu prihodu v šolo. V Tolminu je »vozil« otroke po dogovorjenem urniku po štirih varnih progah od 16. do 29. septembra, kar je teden več, kot traja ETM. Otroci od 1. do 3. razreda so se v šolo podali v spremstvu odraslih. Na Mostu na Soči je pešbus »vozil« od 16. do 22. septembra po dveh progah. Šoli sta bili povabljeni tudi k sodelo-

vanju v kvizu na temo prometa. V **Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin** so uredili poseben kotiček z izbrano literaturo na temo gibanja, namenjeno različnim starostnim skupinam.

Na Mostu na Soči je bil ves teden zaprt del ulice pred šolo in bil namenjen dejavnostim učencem. 17. septembra pa je bil v okviru dogodka *Varno in zdravo s kolesom* na igrišču postavljen kolesarski poligon. Na njem so se v dopoldanskem času v spretnosti preizkusili učenci, ki opravljajo kolesarski izpit, v popoldanskem času pa drugi. Učenci so svoja kolesa pripeljali tudi na pregled tehnične izpravnosti, saj so le z ustrezno opremljenim kolesom varni v prometu.

V soboto, 19. septembra, je potekal

Utrinki

NA TOLMINSKEM BODO STAREJŠE PO NUJNIH OPRAVKIH PREVAŽALI Z DODATNIM VOZILOM. Sredstva za nakup novega vozila jim je uspelo zbrati skupaj z institucijami, podjetji in posamezniki. Ob tem RKS, OZ Tolmin vabi vse, ki bi se jim pridružili kot prostovoljci.

S pomočjo Občine Tolmin, Fundacije humanitarnih in invalidskih organizacij, prostovoljca **Dana Istenyja** in njegove humanitarne akcije Dobrodela limonada (k akciji je pristopilo podjetje Hofer in druga lokalna podjetja, društva ter posamezniki), podjetja Taljat upravljanje, Športnega društva Šentviška Gora (festivala GoraRocka), drugih posameznikov ter uporabnikov prevozov smo zbrali dovolj sredstev za nakup novega vozila. Uporabljali ga bomo tako za prevoze starejših kot za dostavo humanitarne pomoči socialno ogroženim, obiske starejših in podobno. Verjamemo, da bomo z dvema voziloma lahko prepeljali več oseb, našo storitev pa obogatili še s prevozi starejših do uradnih institucij.

Vse ljudi dobre volje, ki so se nam pripravljene pridružiti kot prostovoljni vozniki, vabimo, da se ogledate na našem sedežu ali pokličete na telefonsko številko 041-661-490 (Teja Poberaj). Lahko se boste prepričali, kako cenjena je vsaka prostovoljna ura in s kakšno hvaležnostjo boste nagrajeni.

Besedilo in foto: Teja Poberaj, mentorica in koordinatorka prostovoljstva na RKS, OZ Tolmin

vodeni družinski kolesarski izlet med Sotočjem in Kobaridom, ki ga je koordinirala ekipa Soča Outdoor Festivala. ETM pa smo želeli zaokrožiti z zaključnim dogodkom 22. septembra, ko obeležujemo dan brez avtomobila.

ENA OD PREDNOSTNIH NALOG OBČINE TOLMIN je poiskati rešitev za ureditev prometnega režima v dolini Tolminke, ki ne bi obremenjeval narave, obenem pa bi zagotovil varnost obiskovalcev. V poletnem času so zato izvedli poskusno omejitev prometa ob koncih tedna, obiskovalcem pa ponudili alternativno obliko prevoza z manjšimi avtobusi iz Tolmina. Foto: arhiv Turizma Dolina Soče

Pester program je vabil ljubitelje kolesarjenja in zdravih napitkov, pa tudi druge. Žal ne vreme ne epidemiološko stanje ni bilo naklonjeno organizatorjem, zato je bila prireditev odpovedana. Nadejamo se, da bomo prihodnje leto še uspešnejši.

Mateja Kutin, lokalna koordinatorica ETM

Zapora v dolino Tolminke se je obnesla

Iskanje rešitev za ureditev prometnega režima in načina dostopa do doline Tolminke – ne da bi pri tem trpela narava in bi bila obenem zagotovljena varnost obiskovalcev – je ena od prednostnih nalog **Občine Tolmin**. Ta je v poletnem času izvedla poskusno omejitev prometa ob koncih tedna, **Turizem Dolina Soče** pa je obiskovalcem v tem času ponudil alternativno obliko prevoza z manjšimi avtobusi iz Tolmina. Izkušnje udeležencev so bile pozitivne, končne številke obiska cerkvice v Javorci pa so tudi potrdile, da obiskovalcev zapora ni odvrnila od obiska doline, ki se ponaša tako z zanimivo naravno kot kulturno dediščino. Pretekli avto je v tem času že upadel, četudi ga je bilo še vedno preveč, avto pa je bil tudi lepo zaseden. Tudi zato je občina na pobudo Turizma Dolina Soče zaporo podaljšala tudi ob koncih tedna v septembru, pri čemer so obiskovalci lahko alternativno obliko prevoza koristili še vsak torek.

Turizem Dolina Soče je, kot navedeno, v poletnem času zabeležil celo rast obiska spominske cerkvice v Javorci; obiskovalcev je bilo 24 odstotkov več kot lani v primerljivem obdobju. Za odstotek je julija in avgusta narasel tudi obisk Tolminskih korit, kar je glede na projekcije v pomla-

MINISTER ZA ZDRAVJE TOMAŽ GANTAR SE JE KONEC SEPTEMBRA MUDIL NA OBISKU V TOLMINU. Pohvalil je hitre odzive in organiziranost dela v **Zdravstvenem domu Tolmin** v času epidemije in po njej. V pogovoru s tolminskim županom **Urošem Brežanom** pa se je seznanil z nadaljnji potrebami na področju zdravstva na Tolminskem.

dnem času precej več od pričakovanega. V tem času se je z organiziranim prevozom, ki je med zaporo ob koncih tedna vozil petkrat dnevno, poleg tega še ob torkih ter četrkih, v dolino Tolminke odpravilo 2.751 potnikov. Tudi zaradi omenjenih števil, ki potrjujejo pravilnost razmišljanja in usmeritve v omejevanje prometa, je Občina Tolmin odobrila podaljšanje zapore ceste ob koncih tedna do konca septembra. Skupaj z drugimi vpletenimi deležniki in lokalnimi uporabniki ceste pa bo do prihodnje sezone preučila pridobljene podatke, poročilo na osnovi števca prometa in izkušnje, ki so se nabrale v preteklem poletju, ter pripravila predlog nadaljnje ureditve prometa na tem območju.

Tanja Volarič Karlo

ZD Tolmin kot primer dobre prakse organiziranosti

Hitre odzive in organiziranost dela v **Zdravstvenem domu (ZD) Tolmin**

v času epidemije in po njej je pohvalil minister za zdravje **Tomaž Gantar**, ki se je v pogovoru z županom Občine Tolmin **Urošem Brežanom** seznanil z nadaljnji potrebami na področju zdravstva na Tolminskem. Obisk ministra za zdravje je konec septembra minil predvsem s poudarkom na delovanju lokalne zdravstvene službe, saj je bila organiziranost tolminskega zdravstvenega doma med spomladansko epidemijo ena najboljših v Sloveniji. V družbi direktorja ZD Tolmin **Gaudencia Lucasa Triepa** si je ogledal vstopno točko za opravljanje testiranj na COVID-19 ter prostore v zdravstvenem domu. Seznanil se je s problematiko njihove vse večje prostorske stiske v luči napovedanih novih spremljevalnih zdravstvenih uslug in prisluhnil, kako poteka dnevno sprejemanje strank v času, ko je treba skrbeti tudi za preventivo in onemogočiti potencialno možnost širjenja virusa v ustanovi.

Utrinki

DVE TOLMINSKI ŠOLI PREJEMNICI POSEBNIH PRIZNANJ

Ljubljana – V sklopu projekta Kulturna šola, ki v Sloveniji poteka štirinajsto leto, je do sedaj ta naziv skupaj prejelo več kot 300 osnovnih šol (OŠ) po vsej Sloveniji. Čeprav je preteklo šolsko leto zapečatila epidemija, je šolam kljub vsem prepream v sodelovanju z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti (JSKD) uspelo pripraviti okoli 800 kulturnih dogodkov oziroma srečanj otroških skupin z različnih kulturnih

področij. Tako je letos naziv Kulturna šola za obdobje 2020–2024 prejelo kar 85 OŠ – med njimi tudi OŠ Franceta Bevka Tolmin, OŠ Dušana Muniha Most na Soči in OŠ Simona Kosa Podbrdo, v ožji izbor za višja priznanja pa se jih je uvrstilo 13.

Zaključna slovesnost projekta Kulturna šola 2020 je potekala zadnji septembrski ponedeljek v atriju ljubljanskega mestnega muzeja. Poleg naziva Naj kulturna šola 2020, ki ga je prejela OŠ Danila Lokarja Ajdovščina, so organizatorji podelili še pri-

znanja v kategorijah, vezanih na velikost šole, in za posebne dosežke na devetih kulturnih področjih. Med dobitniki posebnih priznanj sta tudi OŠ Most na Soči, ki je prejela Priznanje za pomemben doprinos na področju kulturne dediščine, medtem ko je Priznanje za posebne dosežke na področju zborovske dejavnosti poleg OŠ Koper prejela še OŠ Franceta Bevka Tolmin.

Kot so pojasnili v obrazložitvi za OŠ Dušana Muniha Most na Soči, so lani tamkaj počastili 200-letnico šolstva in kraju z javno prireditvijo Pre-

MOSTimo čas, kar je dober dokaz, da se učitelji in ostali strokovni delavci šole že 200 let trudijo, »da bi generacije učencev šolske klopi zapustile kar najbolje opremljene z znanjem in vrednotami. To dvoje je namreč obvezna oprema za uspeh v življenju.« Ob tem jubileju so k pisanju prispevkov za časopis povabili prav vse učence šole. Po izboru mentorice so bili nato najboljši zapisi objavljeni v jubilejni izdaji glasila Mišelovka. »Nastal je krasen preplet preteklosti, sedanosti in prihodnosti v šolskih klopih. V Mišelovki lahko preberemo, kakšen pečat je

»Obiskal sem zdravstveni dom, kjer mlada ekipa odlično dela, dobro sodeluje z lokalno skupnostjo, saj pokrivajo res veliko območje. Treba jih je pohvaliti za res dobro organiziran odvoz brisov, saj pacienti res ne čakajo po nepotrebem,« je povedal minister za zdravje po ogledu procesa dela. Pogovor z županom Brežanom je v luči trenutnega dogajanja v državi, Evropi in svetu stekel o vprašanjih, ki se nanašajo na širjenje okužb in s katerimi se sooča lokalna skupnost, predstavljena pa mu je bila tudi potreba po ureditvi satelitskega urgentnega centra in prenovi prostorov zdravstvenega doma v Tolminu. Po epidemiji je Občina Tolmin dejavnosti v tej smeri še pospešila in do sredine 2021 bo pridobljeno gradbeno dovoljenje. Obenem je bila ministru predstavljena tudi potreba po vzpostavitvi dnevnega centra za starejše, s katerim bi na Tolminskem predvsem še dejavni populaciji starejših zagotovili nadaljnje bivanje na svojem domu, a jim obenem omogočili dnevno oskrbo in družabno življenje.

Besedilo in foto: Tanja Volarič Karlo

Ministrica Kustečeva obiskala Tolminsko

Ob tradicionalnem začetku novega šolskega leta so na Tolminskem zaživeli hodniki gimnazije in treh osnovnih šol s podružnicami, kjer je vrata šolskih poslopij prvič prestopilo 113 prvošolcev. Kako pomembna je dostopnost šolanja v od glavnih središč oddaljenih krajih, je poudarila tudi ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. **Simona Kustec**, ki je obiskala šoli v Podbrdu in na Mostu na Soči. Za obisk si je namenoma izbrala šoli iz manjših krajev

ŠOLSKA MINISTRICA DR. SIMONA KUSTEC JE NA PRVI ŠOLSKI DAN OBISKALA ŠOLI v Podbrdu in na Mostu na Soči, kjer si je ogledala šolske prostore ter se seznanila z načinom dela, načrti in željami šolnikov za prihodnost. Župan Uroš Brežan pa ji je predstavil tudi stanje po drugih šolah.

in se prvi šolski dan prepričala, da so se otroci in mladostniki nemudoma prilagodili novim pravilom, ki so zaradi vplivov epidemije ter posebnih ukrepov države za ohranjanje zdravja posameznikov zaznamovala začetek nove šolske sezone. Na obeh lokacijah si je ogledala šolske prostore, se seznanila z načinom dela, načrti in željami šolnikov za prihodnost. V pogovoru z županom **Urošem Brežanom** se je seznanila tudi s stanjem drugje na Tolminskem, kjer bo letos v vseh osnovnošolskih klopeh sedelo 955 učencev.

Največ otrok obiskuje **OŠ Franceta Bevka Tolmin**, kjer je v devetih razredih centralne šole in dveh njenih podružnicah vpisanih 572 učencev. V 22 oddelkih tolminske šole jih je 508, v treh oddelkih v Volčah 45, na dveh oddelkih na Kamnem pa 19. Skupno so letos pozdravili 69 prvošolcev – 53 v Tolminu, deset v Volčah in štiri na Kamnem. V **VVZ Ilke Devetak Bignami Tolmin** (centralna

stavba in tri zunanje enote) bo z novim šolskim letom vpisanih skupaj 217 otrok od enega do šestih let starosti. Centralna stavba v Tolminu bo v osmih oddelkih imela 115 otrok, enota v šolskem centru 47 otrok v dveh oddelkih, dva oddelka v Volčah bo skupaj obiskovalo 26 otrok, dva oddelka na Volarjih pa 29 otrok.

V **OŠ Dušana Muniha Most na Soči** bo letos v šolskih klopeh sedelo 341 učencev, od tega v 15 oddelkih centralne šole 272, preostalih 69 učencev pa bo razporejenih po podružnicah – 20 v Dolenji Trebuši, 25 v Podmelcu in 24 na Šentviški Gori. Šolski prag je prvič prestopilo 42 otrok – 23 na Mostu na Soči, deset v Dolenji Trebuši, štirje v Podmelcu ter pet na Šentviški Gori. V mostarski vrtec je z novim šolskim letom vpisanih 158 otrok; 90 jih je v petih oddelkih na Mostu na Soči, 24 v dveh oddelkih v Dolenji Trebuši, 23 v dveh v Podmelcu ter 21 v dveh vrtčevskih oddelkih na Šentviški Gori.

Na **OŠ Simona Kosa Podbrdo** so v prvi razred vpisali pet prvošolk, sicer pa bo šolo v letu 2020/2021 v štirih kombiniranih oddelkih obiskovalo 42 učencev. Na **Gimnaziji Tolmin** so letos v dveh oddelkih prvega letnika pozdravili 43 novih dijakov, skupno pa jih bodo imeli 189. Vrata je odprla tudi **Glasbena šola Tolmin**, katere dejavnost se odvija tudi na oddelkih v Bovcu, Kobaridu, na Mostu na Soči in v Podbrdu. Šolo bo obiskovalo 343 učencev, ki se ob petju lahko učijo igranja 18 instrumentov, prvič tudi orgel.

Tik pred začetkom novega šolskega leta je **Občina Tolmin** zaključila kar nekaj pomembnih naložb na šolski infrastrukturi. PŠ Šentviška Gora je dobila novo streho, saj je bila sanacija nujna tudi z vidika nadaljnje racionalizacije stroškov ogrevanja in vzdrževanja objekta. Ob menjavi strešne kritine je zato izvajalec del samostojni podjetnik **Tadej Mavri** streho tudi toplotno izoliral, s čimer se bodo zmanjšale toplotne izgube v objektu in znižali stroški ogrevanja. PŠ Šentviška Gora je namreč spadala med energijsko potratnejše objekte, s sanacijo v vrednosti 50 tisoč evrov pa občina nadaljuje načrtano strategijo energijske obnove objektov na svojem območju.

Zaradi večje strešne površine (2.000 kvadratnih metrov) je bila nekoliko višja naložba na strehi telovadnice v Tolminu, ki je v zadnjem obdobju puščala. Občina Tolmin je za sanacijo namenila 70 tisoč evrov. Poseg je bil nujen, saj je dosedanja plast na strehi zaradi vremenskih vplivov razpadla in ni bila več vodotesna. Staro plast je izvajalec del podjetja **Format** deloma odstranil, zamenjal vse iztoke in na novo uredil strelovod, preplasil žlote ter vgradil

Utrinki

POSEBNA PRIZNANJA OB ZAKLJUČKU PROJEKTA KULTURNA ŠOLA 2020 sta v imenu šol iz rok direktorja JSKD mag. Marka Repnika prejeli tudi predstavnici dveh tolminskih OŠ. **Barbara Kovačič** iz OŠ Franceta Bevka Tolmin je prevzela Priznanje za posebne dosežke na področju zborovske dejavnosti, **Romana Svetičič** iz OŠ Dušana Muniha Most na Soči pa Priznanje za pomemben doprinos na področju kulturne dediščine. Foto: Matej Maček (arhiv JSKD)

šola pustila v spominih naših prednikov, in se pozabavamo ob pesmih in razmišljanjih (realnih in domišljjskih) o šoli danes in v prihodnosti,« so še zapisali.

V obrazložitvi k priznanju OŠ Franceta Bevka Tolmin pa so navedli, da so pevski sestavi tolminske šole »nespregljiv dejavnik slovenskega zborovstva pa tudi širšega kulturnega dogajanja. V njih z navdušenjem prepeva skoraj četrtina vseh učencev, njihova gonilna sila, zborovodkinja **Barbara Kovačič**, pa s svojimi zamislimi že dolga le- ▶

protikondenzni sloj. Ob tem so zagotovili, da bo ravna streha po zadnji naložbi celostno sanirana za daljše obdobje, saj je pričakovana življenjska doba uporabljenih materialov do 70 let, če seveda ne pride do mehanskih poškodb.

Na OŠ Dušana Muniha Most na Soči je **Gradbeno podjetje Posočje** izvedlo vzdrževalna dela za povečanje požarne varnosti. Med drugim je v nadstropju zamenjalo strop z ustreznimi protipožarno zaščito, vgradilo nova protipožarna vrata ter okna z ognjevarno zasteklitvijo. Z dobrih 100 tisoč evrov vredno naložbo se je na šoli znatno izboljšala požarna varnost.

Izpostaviti velja še dejavnosti v okviru čezmejnega projekta *Lighting-Solutions*, katerega glavni cilj je dolgoročno izboljšati energetske učinkovitost in upravljanje razsvetljave v javnih stavbah. Potem ko je Občina Tolmin v preteklih letih v vzhodnem delu **Šolskega centra Tolmin** že zamenjala svetila z energetske učinkovitejšimi, je preteklo poletje s pomočjo dodatnih projektov sredstev v višini 40 tisoč evrov dejavnosti nadaljevala še na dveh šolskih objektih. V celoti je bila zamenjana razsvetljava na PŠ Podmelec, na OŠ Simona Kosa Podbrdo pa v prostorih uprave in učilnicah višjih razredov.

Besedilo in foto: **Tanja Volarič Karlo**

Pozitivni odzivi na Tmnsko poletje 2020

Stari del Tolmina ima velik potencial, a mu je treba vrniti tudi življenjski utrip in ga celostno ter vsebinsko urediti, s čimer se **Občina Tolmin** pospešeno ukvarja. Preteklo poletje je zaradi odsotnosti poletnih festivalov ponujalo priložnost za razvoj drugačnih poletnih vsebin. **Zavod za kulturo, šport in mladino Občine Tolmin** (ZKŠM) je skupaj z **Javnim sklodom za kulturne dejavnosti Republike Slovenije, Območna izpostava Tolmin** zato pripravil bogat ter raznolik program *Tmnskega poletja 2020*, s katerim je nekajkrat tedensko v juliju in avgustu zaživel prizorišče pri fontani na Trgu 1. maja.

Kljub omejitvam na področju preventive, ki so veljale pri organizaciji dogodkov in zaradi katerih je bilo organiziranega prostora za občinstvo manj, kot ga omogoča sam prostor v starem jedru, so bile vse prireditve lepo obiskane. Vsebinsko so pozele veliko odobravanja z jasno izraženo željo pri marsikateremu obiskovalcu, da bi se v podobni obliki poletni program nadaljeval tudi v prihodnje. Ob pomoči članov **Krajevne skupnosti Tolmin** so pripravili niz raznolikih dogodkov – od koncertov, plesnih, pevskih, filmskih večerov, ki so potekali pri knjižnici, mladinskih dejavnosti,

TMNSKO POLETJE 2020 JE LETOS VABILO NA DRUGAČNO POLETNO DOGAJANJE. Nekajkrat tedensko je v juliju in avgustu zaživel trg pri fontani, kjer so se odvijali koncerti, plesni in pevski nastopi, modna revija ter mladinske dejavnosti. Pri knjižnici so potekali filmski večeri, septembra pa se je na Brajdi odvil koncert. **Foto: arhiv ZKŠM**

nosti, vodenih ogledov mesta do modne revije.

V dobrih dveh mesecih so tako izvedli 18 dogodkov, ki so pritegnili domače in tuje obiskovalce. Eden večjih dogodkov pa je bil tudi koncert na Brajdi, ki ga je septembra organiziral **Klub tolminskih študentov**. Pozitivni odmevi na izvedeno programsko shemo so pomembni tudi pri snovanju programa za prihodnost. Občina Tolmin kot pokroviteljica Tmnskega poletja tako resno razmi-

šlja o tem, da bi program postal sestavni del vsakoletne poletne kulturne ponudbe kraja. Do konca leta bo preučila tudi rezultate ankete, ki so jo prejeli prebivalci starega mestnega jedra in je drugim občanom do 27. oktobra na voljo tudi na občinski spletni strani. Njen namen je pridobiti kakovostne in ustrezne informacije o potrebah ter željah lokalnega prebivalstva glede poletnega dogajanja v staremu mestnemu jedru.

Tanja Volarič Karlo

Utrinki

► *ta omogoča, da zbori delujejo na visoki ravni v slovenskem in mednarodnem merilu.*« Pri tem ni bila opažena zgolj številčnost, ampak tudi dolgoletna pevka tradicija, vpetost v kulturno dogajanje kraja in seveda izjemni rezultati na regijskih, državnih ter mednarodnih tekmovanjih. Komisija pa ni spregledala niti posebne pozornosti, ki se namenja poglobljenemu delu z otroki, katerih glasove razvijajo tudi s pomočjo kakovostnih pevskih delavnic s priznanimi glasbenimi pedagogi. *»Njihova dejavnost se tesno povezuje z lokalnimi, državnimi in mednarodnimi projekti, ki jih izvajajo v sodelovanju s strokovnjaki, profesionalnimi ustanovami ter slovenskimi in tujimi šolami. Vabljeni pa so tudi na nastope po Sloveniji in tujini, kot demonstracijski zbori na zborovodska izobraževanja in na arhivska snemanja v našo nacionalno radijsko hišo,*« so še navedli v obrazložitvi.

Izjave za medije povzela **Tatjana Šalej Faletič**

»Z MALIMI KORAKI LAHKO VELIKO NAREDIMO ZA NAŠE BOLJŠE POČUTJE«

Most na Soči – Oktobra 2010 se je **Jožica Gerbec** z Mosta na Soči srečala z jutranjo vadbo »1000 gibov«. V Kobaridu je namreč potekalo motivacijsko predavanje dr. **Nikolaya Grishina** z naslovom Vsak trenutek je lahko nov začetek. Takoj jo je motiviral za jutranjo telovadbo in Jožica je pol leta sama telovadila na svojem dvorišču. Imela je zares močno motivacijo. *»Sprva sem si zelo prizadevala, da bi navdušila še koga, a ker se to ni zgodilo, sem pol leta telovadila sama, na domačem vrtu. Včasih sta mi družbo delala kolegica Bernarda ali soproga, ko pa je postalo bolj mrzlo in vetrovno, sem naprej vztrajala kar sama, saj sem vedela, da bom v primeru, če z vadbo preneham, preprosto izgubila vizijo,*« nam pojasni vztrajna Jožica. Včasih se je zapeljala do kobariske skupine in telovadila v njihovi družbi. Prav oni so ji pomagali, da je maja 2011 ustano-

ENA OD DOBITNIC NAGRADE IN PRIZNANJA Društva Šola zdravja za leto 2019, ki ga podeljujejo zaslužnim članom, prostovoljcem društva, je tudi **Jožica Gerbec**, ustanoviteljica vadbene skupine 1000 gibov na Mostu na Soči.

vila skupino na Mostu na Soči, ki deluje še danes.

Jožica Gerbec nam razkrije še razlog, zakaj se je odločila za vsakodnevno jutranjo telovadbo in kaj ji pravzaprav pomeni. *»Vaje '1000 gibov' imam zelo rada, saj jih izvajamo zjutraj in na svežem zraku. Tudi pred tem sem že veliko telovadila in hodila na sprehode. A ob mojih pohodih v hribe so me spremljale tudi številne nevšečnosti (potenje, zadihanost, utrujenost ...). Odkar se udeležujem naše jutranje telovadbe, tega ni več. Na njej namreč veliko pozornosti posvečamo usklajenosti gibanja in dihanja. Rada bi, da bi čim več ljudi razumelo, da pri tej telovadbi svojega truda ne vlagamo v nekaj nemogočega, saj tudi z malimi koraki lahko veliko naredimo za naše boljše počutje. Ko pa vse to povežemo še s prijetnim druženjem, se vsak naš novi dan začne zares pozitivno in veselo.*«

Besedilo in foto: **Neda Galijaš**, medijski promotor Društva Šola zdravja

Inovativne rešitve za energetske učinkovito razsvetljavo javnih stavb

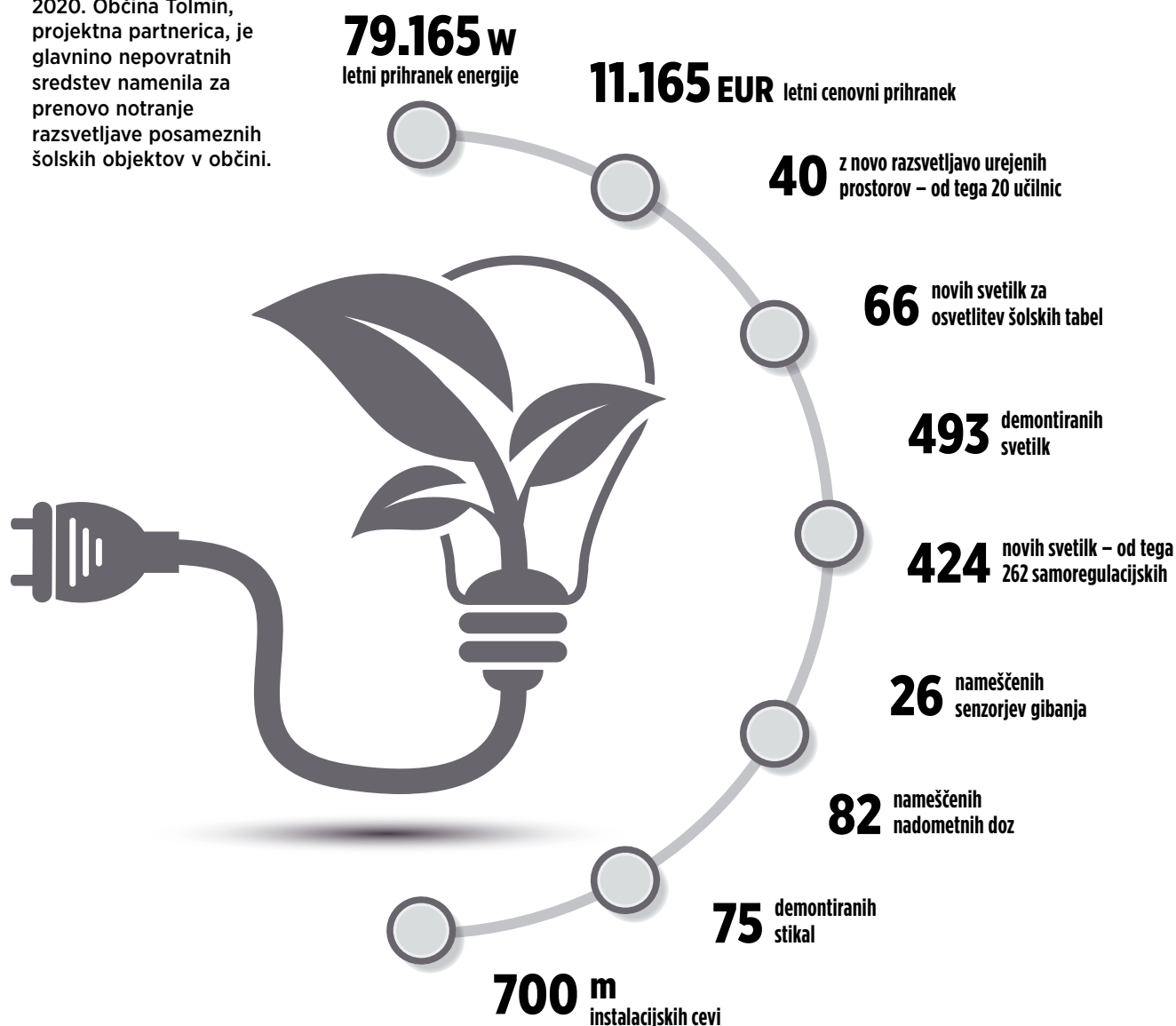
Z letošnjim letom se zaključujejo dejavnosti na projektu Inovativne rešitve za energetske učinkovito razsvetljavo javnih stavb (LightingSolutions). Gre za projekt, ki se izvaja na podlagi uspešne kandidature na razpisu Programa INTERREG V-A Italija-Slovenija 2014–2020. Občina Tolmin, projektna partnerica, je glavnino nepovratnih sredstev namenila za prenovo notranje razsvetljave posameznih šolskih objektov v občini.

V večina projektnih dejavnosti se je izvedla v stavbi Šolskega centra Tolmin, kjer so izvajalci del v dveh fazah, ki sta potekali v letih 2018 in 2019, zamenjali svetilke na skupno okoli 1.500 m² površine. Dela so potekala v vzhodnem delu stavbe v pritličju in nadstropju, kjer so razredi ter garderoba prve triade osnovne šole, prenovljen pa je bil tudi hodnik, ki vodi do Podružnične šole za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami.

Na drugi strani stavbe, kjer domuje tolminska gimnazija, so s pomočjo sredstev iz projekta LightingSolutions prišli do projektne dokumentacije, ki jim je služila kot osnova za pridobitev nepovratnega denarja iz drugih virov za samo izvedbo.

Po pridobitvi dodatnih sredstev sofinanciranja se je v letu 2020 ponudila priložnost, da Občina Tolmin namero zmanjšanja porabe energije s pomočjo zamenjave svetil z energetske varčnejšimi uresničiti še na nekaj drugih šolah. Sprva je bila načrtovana zgolj naložba na Podružnični šoli Podmelec, na podlagi projektne dokumentacije pa je bilo ocenjeno, da se lahko s pridobljenimi sredstvi zamenja še del razsvetljave na Osnovni šoli Simona Kosa v Podbrdu, kar se je v letošnjem avgustu in septembru tudi izvedlo.

Ob naštetih investicijskih dejavnostih je občina s sredstvi omenjenega projekta izdelala še kataster javne razsvetljave, ki bo vpisan v prostorski informacijski sistem občin PISO, v sklopu tako imenovanih »mehkih vsebin« pa je ob promocijskem gradivu na še posebej veliko navdušenje otrok gotovo naletelo novo didaktično igralo, ki je bilo v septembru postavljeno v gozdček ob Osnovni šoli Franceta Bevka.

VIZITKA PROJEKTA

Naziv projekta: Inovativne rešitve za energetske učinkovito razsvetljavo javnih stavb. **Akronim:** LightingSolutions. **Vodilni partner:** Občina Šempeter-Vrtojba. **Slovenska partnerja:** Občina Tolmin, GOLEA, Nova Gorica. **Italijanski partnerji:** Svet slovenskih organizacij, Občina Doberdob, Občina Medea. **Trajanje projekta:** 1. 10. 2017–31. 10. 2020. **Skupna vrednost projekta:** 1.322.716,88 evra. **Skupna vrednost projektnih dejavnosti Občine Tolmin:** 228.457,20 evra. **Delež sofinanciranja iz Evropskega sklada za regionalni razvoj:** 85-odstotni. **Program:** INTERREG V-A Italija-Slovenija 2014–2020. **Spletna stran:** www.ita-slo.eu/LightingSolutions

KAJ O NALOŽBAH PROJEKTA LIGHTINGSOLUTIONS MENIJO ...

UROŠ BREŽAN, župan Občine Tolmin: »Gre za nadaljevanje naših prizadevanj za učinkovitejšo rabo energije, ki smo ga začeli že s projektom Futurelights, prek katerega smo v Tolminu posodobili javno razsvetljava. Tokrat se ukvarjamo z učinkovito, sodobno in kvalitetno razsvetljava v javnih objektih v naši občini. S tem bomo znatno prihranili pri rabi električne energije. To je naš prispevek k doseganju podnebnih ciljev, kar ni pomembno le samo po sebi, ampak ima zaradi izvajanja aktivnosti v šolah tudi izobraževalni učinek.«

MATEJ KAVČIČ, odgovoren za družbene dejavnosti na Občini Tolmin: »Didaktično igralo med drugim sestavlja tobogan, ki ima vgrajen fotovoltaični sončni panel. Ta omogoča osvetlitev ponoči. Zanimiva je tudi gugalnica, ki ima vgrajen sistem za pretvarjanje kinetične energije v svetlobo in ob uporabi zasveti. Igralo bo tudi po zaključku projekta ozaveščalo otroke o pomenu trajnostnih virov energije in jih spodbujalo h gibanju, obenem pa učiteljem dalo možnost, da te vsebine inovativno vključijo v pouk.«

Ravnateljica Gimnazije Tolmin mag. BRANKA HRAST DEBELJAK: »Projektna dokumentacija, ki jo je občina v okviru projekta LightingSolution pripravila za prenovo notranje razsvetljave celotnega šolskega centra, nam je služila kot osnova za pridobitev sredstev za izvedbo samo.«

Ravnateljica OŠ Franceta Bevka Tolmin PETRA VITEZ COSTANTINI: »Nova svetila bistveno pripomorejo pri varčevanju z energijo. Po hodnikih se svetila prižigajo in ugašajo s pomočjo senzorjev, v učilnicah pa lahko svetila reguliramo glede na jakost in možnost prižiganja v različnih vrstah. Nova razsvetljava nam omogoča boljše vidljivost in toplejše vzdušje.«

Ravnateljica OŠ Simona Kosa POLONCA KEN-DA: »Zamenjava starih svetil z novimi je bila na naši šoli res zelo nujna. Človek si težko predstavlja, kaj pomeni dobro osvetljena učilnica. Predvsem pa smo veseli tudi tišine, saj je pokanje starih žarnic med poukom marsikaterega učenca vrglo pokonci. Želimo si, da bi Občina Tolmin uspelo zagotoviti sredstva za menjavo vseh žarnic, saj je še večji del šole in celoten vrtec pod starimi lučmi.«

Ravnatelj OŠ Dušana Muniha Most na Soči CIRIL MAKOVEC: »Pri nas ne gre le za boljše delovne pogoje, ampak je to konkreten primer, kako lahko pripomoremo h globalnemu zmanjševanju porabe energije na planetu. S takimi projekti učencem neposredno privzgapamo zavedanje in pokažemo, da lahko udeležimo prizadevanja na področju ekologije. Posredno damo vedeti, kako pomembno se nam zdi ohranjanje posebnosti slovenskega podeželja in izenačevanje možnosti za vse naše učence.«

PREPROSTI, A UČINKOVITI »TRIKI« ZA NIŽJO PORABO ENERGIJE

Energetsko varčno obnašanje:

- Ugašajmo luči, kadar jih ne potrebujemo in zmanjšajmo porabo električne energije za 10 %.
- Če pri delu potrebujemo več svetlobe, uporabimo usmerjeno svetlobo (npr. namizno svetilko).
- Več svetlobe v prostor spuščajo tanke in prosojne zavese, ki jih lahko podnevi odgrnemo. Naravna svetloba tudi ugodno vpliva na naše počutje.
- Svetle barve stropov in sten vplivajo na ugodnejše bivalne pogoje ter znižujejo stroške električne energije.
- S pogostim čiščenjem svetlobnih teles privarčujemo do 10 % stroškov električne energije.

Energetsko učinkovite naložbe:

- Senzorji gibanja in časovne ure pomagajo pri zniževanju stroškov.
- Z zamenjavo žarnic s kompaktnimi varčnimi sijalkami zmanjšamo rabo električne energije tudi do 70 %.
- Solarni ali svetlobni tubuli prispevajo k varčevanju z energijo in razsvetljujejo prostor z naravno svetlobo.

Številčne podatke za grafiko zbral: Aleksander Uršič, Proelme d.o.o. | Oblikovanje: Gaya d.o.o. | Promocijsko sporočilo | Občina Tolmin, Ulica padlih borcev 2, 5220 Tolmin

Prodajalec, ELEKTRO PRIMORSKA d.d., Erjavčeva 22, 5000 Nova Gorica, objavlja

JAVNO ZBIRANJE PONUDB ZA PRODAJO STANOVANJA

Predmet prodaje: 3-sobno stanovanje (kuhinja z jedilnico in shrambo, dnevna soba, kopalnica, dve spalnici ter hodnik) v zgornji etaži večstanovajske stavbe v izmeri 68,90 m² na naslovu Zalag 11, Tolmin. Stanovanje je starejše, nepremljeno, zemljiškoknjižno urejeno. Neposreden dostop do stanovanja je čez mostovž.

Izhodiščna cena: 42.000 EUR (brez davka, ki ga krije kupec).

Postopek prodaje: sodelovati smejo fizične ali pravne osebe, ki lahko v RS pridobijo lastninsko pravico in oddajo pravočasno ter popolno ponudbo. Merilo za izbor najugodnejšega ponudnika je najvišja cena. Prodajalec si pridržuje pravico, da: • z najboljšimi ponudniki izvede dodatna pogajanja, • postopek pred sklenitvijo pravnega posla brez obveznosti do ponudnikov ustavi, ne da bi za to navedel razloge. Ponudniki bodo o izidu postopka pisno obveščeni v roku 8 delovnih dni po zaključenem izboru. Najboljši ponudnik bo v roku

8 delovnih dni po opravljeni izbiri pozvan k sklenitvi prodajne pogodbe. Če v tem roku pogodbe ne sklene, bo prodajalec k podpisu pozval drugega najugodnejšega ponudnika. Če kupec kupnine ne plača v roku, se šteje, da od nakupa odstopa in bo prodajalec k podpisu pogodbe pozval drugega najugodnejšega ponudnika.

Ponudba mora vsebovati: • višino ponudbe za nakup stanovanja (brez davka, v evrih); • podatke o ponudniku (ime in priimek/naziv pravne osebe, naslov/sedež, EMŠO/matična številka, davčna št./ID za DDV, državljanstvo/država sedeža, kontaktno telefonsko številko); • podpis ponudnika.

Rok za oddajo ponudb: pisne ponudbe oddajte po pošti **do vključno petka, 13. novembra 2020**, na: Elektro Primorska d.d., Distribucijska enota Tolmin, Poljubinj 100, 5220 Tolmin, s pripisom »Ne odpiraj – javno zbiranje ponudb«. Kot pravočasne se bodo štejele ponudbe, ki bodo zadnji dan roka oddane s priporočeno poštno pošiljko.

Pogoji prodaje: vplačilo varščine za pristop k javnemu zbiranju ponudb ni potrebno. Nepravočasne in nepopolne ponudbe ter ponudbe, nižje od izhodiščne cene, ne bodo obravnavane. Stanovanje se prodaja po načelu »videno–kupljeno«, prodajalec, ki bo kupcu po sklenitvi pogodbe izstavil račun, ne odgovarja za morebitne stvarne napake. Rok za plačilo celotne kupnine je 30 dni od izdaje računa prodajalca. Poleg kupnine kupec plača še 2-odstotni davek na promet nepremičnin, stroške overitve pogodbe in vpis v zemljiško knjigo. Izročitev sta-

novanja (izdaja zemljiškoknjižnega dovolila in predaja ključev) se opravi po prejemu celotne kupnine.

Informacije in ogled: vsak delovni dan med 8. in 15. uro, kontaktna oseba: Andrejka Mežnar (e-pošta: andrejka.meznar@elektro-primorska.si, telefon: 05/382-40-37, 031-544-509).

E+P
Elektro Primorska
podjetje za distribucijo električne energije, d.d.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo in prehrano.

Na trenutke se še sami čudimo rezultatom »naših« projektov

Bolj, ko se bližamo zaključku aktualnega programskega obdobja, več projektov se zaključuje, tako da na trenutke še sami komaj sledimo vsem dejavnostim in predstavitev, ki jih pripravljajo posamezni prijavitelji. Navadno je tako, da vam v tistih uvodnih fazah, ko se projekti začnejo šele izvajati, res nimamo nič konkretnega »za pokazati«. Ko pa dobimo rezultate, se na trenutke še sami čudimo, kaj vse je nastalo s pomočjo projektov, ki so na neki način tudi »naši«.

Lokalna akcijska skupina **LAS Dolina Soče**, ki deluje pod okriljem **Posoškega razvojnega centra** (PRC), je namreč tista, ki v programskem obdobju 2014–2020 neposredno ali posredno pomaga pri uresničitvi okoli 40 različnih projektov, ki jih podpirata Republika Slovenija in Evropska unija – slednja z nepovratnim denarjem treh skladov: *Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja* (EKSRP), *Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo* (ESRP) in *Evropskega sklada za regionalni razvoj* (ESRR). Da pa si boste lažje predstavljali, kaj vse se da narediti in kako se na ta račun razvija naše območje, vam v branje ponujamo nov sveženj informacij.

»Iskali smo drobtinice, našli smo kos kruha.«

O projektu *Mrouce cajta* smo v *SOČAsniku* sicer že pisali, a ker so marljivi Graparji do zaključka projekta poskrbeli za še nekaj novosti, vam tega preprosto ne smemo zamolčati. Naj spomnimo, da je projekt po besedah predsednice Kulturno tehnično turističnega (KTT) Društva Baška dediščina **Alenke Zgaga** »nekdanje in sedanje vrednote prebivalcev Podbrda prvič povezal s tradicionalnimi oblikami dediščine«. Gre za industrijsko, tehnično, zgodovinsko, naravno in kulturno dediščino, kamor se zadnja leta vključujejo tudi športno-rekreacijske vsebine. In kaj konkretno je nastalo ob združitvi kompetenc **Občine Tolmin**, vodilne partnerice projekta, ter petih drugih partnerskih institucij (*Knjižnice Ciri-la Kosmača Tolmin*, *KTT Društva*

DENAR ZA OBNOVLJENO SPREHAJALNO POT ČEZ MILPOH je bil deloma pridobljen iz projekta *Mrouce cajta*, ki je sofinanciran iz sredstev Republike Slovenije in Evropske unije iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, deloma pa iz projekta *Urejanje javnih poti* sofinancerjev **Krajevne skupnosti Podbrdo** in **Občine Tolmin**.

Baška dediščina, *Krajevne skupnosti* (KS) *Podbrdo*, *Planinskega društva* (PD) *Podbrdo* ter *Turističnega društva* (TD) *Podbrdo*)?

Med produktne projekta *Mrouce cajta* (Drobtinice časa) lahko štejemo na novo urejen medgeneracijski prostor v Podbrdu, ki vključuje • obnovljeno infrastrukturo otroškega igrišča, • nova otroška igrala, • novi klopci ter • dva 3cingla oziroma počivalnika lokalne izdelave, kjer si lahko oddahnete ali v miru prebirate knjige iz prav tako novega »senika knjig«. Med nove pridobitve sodi tudi • solarna klop pred zdravstvenim domom. Velika pridobitev za krajanje in druge obiskovalce je • sanirana sprehajalna pot čez Milpoh, speljana po pobočju hriba na levi strani reke Bače. Povabljeni gostje pa smo na dogodku ob zaključku projekta prejeli dvojezičen (slovensko-angleški) in-

formacijski material:

- zemljevid Podbrda – v trganki;
- brošuro in letak o *Zgodovinski poti »Mrouce cajta«*, ki nas med drugim popelje v čas, ko je bilo Podbrdo obmejno središče nove italijanske oblasti oziroma v čas rapalske meje;
- zgibanko *Mrouce cajta – Baška grapa*;
- premično razstavo, posvečeno zgoraj pomenjeni dediščini;
- tri letake:
 - *Tovarna volnenih izdelkov »Bača« Podbrdo*, ki govori o neminljivi industrijski dediščini, ki je v Podbrdu spisala svojo zgodovino v obdobju od 1954 do 2002, ko so stroji obmolknilo,
 - *Bohinjska proga in Bohinjski predor*, ki predstavi omenjeni predor in v katerem spoznamo tudi vodjo gradbišča **Franza Vitala Lusserja**,

– *Projekt Mrouce Cajta (Drobtinice časa)*, ki med drugim navaja opravljene dejavnosti.

Obenem so si prijavitelji s pomočjo projektne sredstev nabavili tudi drugo potrebno opremo za organizacijo različnih dogodkov (informacijske table, predstavitevne panoje oziroma plakate, stojnice ...) in izdelali predstavitevni video *Sprehod skozi Podbrdo*, ki si ga lahko ogledate tudi na naši spletni strani.

Ob tem pa ne moremo mimo še dveh pomembnih produktov, ki lepo dopolnjujeta premično razstavo in tako ohranjata identiteto tega območja: • slika iz peska priznane domače slikarke **Stanke Golob**, ki ponazarja gorskega tekača, in • dokumentarni film *Niti in vozli spomina – neminljiva industrijska dediščina*, ki dopolnjuje premične razstavne panoje o nekdanji **Tovarni volnenih izdelkov Bača Podbrdo**.

Na zaključni prireditvi je glavna koordinatorka projekta **Alenka Zgaga** v družbi predstavnikov sodelujočih institucij (tolminskega župana **Uroša Brežana**, podžupana in hkrati predsednika PD Podbrdo **Tomaža Štenkerja**, predsednika KS Podbrdo **Tomaža Mencingerja**, predsednika TD Podbrdo **Jožefa Dakskoblerja**) in drugih podrobneje predstavila posamezne dejavnosti projekta. A najboljše dejavnost se, kot je dejala, odraža na 110 straneh knjige *Kejna karta me pisej – Podbrdo na starih razglednicah*. Koliko *mrouc* je na novo »raztresenih« po Podbrdu, zna povedati njena avtorica **Olga Zgaga**, ki je v posvetilo zapisala: »Iskali smo drobtinice, našli smo kos kruha. Naj vam tekne!«

Besedilo in foto: Tatjana Šalej Faletič

ZELO DOBRO OBISKANO MOSTARSKO POLETJE je dokaz, da se lahko kljub omejitvam, ki jih narekujejo preventivni zdravstveni ukrepi, tudi z manjšimi prireditvami obogati poletni utrip kraja. Foto: arhiv TD Most na Soči

Živahno dogajanje na Mostu na Soči

Turistično društvo (TD) Most na Soči je v sodelovanju z **Občino Tolmin, Zavodom za kulturo, šport in mladino Občine Tolmin, Krajevno skupnostjo (KS) Most na Soči** ter **Turistično zvezo Gornjega Posočja** letošnje poletje na Mostu na Soči obogatilo s 24 kulturno-zabavnimi in filmskimi dogodki. Od tega je bilo devet prireditvenih večerov sofinanciranih v okviru projekta *Razvoj turizma na Mostu na Soči*, ki ga je tolminska občina v vlogi vodilnega partnerja pridobila v sodelovanju z omenjenim društvom na javnem pozivu lokalne akcijske skupine **LAS Dolina Soče**, ki deluje pod okriljem **Posoškega razvojnega centra** (PRC).

»V sklopu druge faze projekta smo uspešno izpeljali dva, pilotno izvedena programa. Prvi, ki smo ga poimenovali *Zvoki z jezera*, je pričaral šest zanimivih glasbenih večerov, drugi,

Oder jezero, pa je postregel s tremi gledališkimi predstavami,« je pojasnil **Aljoša Križnič**, predsednik TD Most na Soči. Predvidoma na pomlad prihodnje leto bodo organizirali še tretjo, sicer nekoliko manjšo pilotno prireditev, s katero bodo skušali popestriti dogajanje v kraju in k udeležbi pritegniti različne generacije.

Po besedah člana TD Most na Soči **Rada Taljata**, so se prireditve začele odvijati konec julija, takoj ko so pridobili ustrezno soglasje s strani **Nacionalnega inštituta za javno zdravje**, in so trajale do konca avgusta. »Povprečno od 50 do 150 obiskovalcev je bilo navdušenih nad romantičnim prizoriščem ob *Vodni hiši in pestrostjo ter kakovostjo izbranih izvajalcev*. Seveda so poslušalce posebej pritegnili naši uveljavljeni glasbeniki: **Zoran Predin, Neisha in Slavko Ivančič**. Priložnost nastopa pa so med drugim dobili tudi domači izvajalci, med katerimi so s svojimi kon-

certi še posebej navdušili **Jazz punt big band, Eclipse in Johnny Bravo**. Velik potencial je pokazalo tudi izvedeno srečanje orkestrskih izvajalcev džez, ki bi lahko postalo tradicionalno,« je prepričan Taljat. Ob tem je spomnil tudi na prispevek **Kinogledališča Tolmin**, ki je v ta namen priskrbelo štiri zanimive in aktualne filme, medtem ko so z odrskimi predstavami občinstvo navdušile tudi amaterske gledališke skupine.

Po oceni organizatorja med obiskovalci niso bili zgolj domačini, ampak so dogodki pritegnili pozornost tudi mnogih turistov, ki so v tem času zapolnili vse nočitvene kapacitete v kraju in širši okolici. »Med drugim se je izkazalo, da bi bilo osrednje poletno dogajanje na Mostu na Soči in v Tolminu v prihodnje smiselno povezati v celoto in tako obiskovalcem omogočiti še več pestrosti. Mogoče bi veljalo razmisliti, da bi na prireditvenem prostoru postavili tudi rezervno pokrito prizorišče, ki bi prišlo v poštev v primeru slabega vremena,« je še razmišljal Rado Taljat.

In če se vrnemo nazaj k zgoraj omenjenemu projektu, naj povemo, da ta s svojimi pilotno izvedenimi kulturnimi programi ni prispeval zgolj k popestritvi poletnega dogajanja. S projektnim denarjem so prijavitelji poskrbeli za novo celostno grafično podobo, nabavili promocijski material, izdelali strategijo turističnega razvoja na Mostu na Soči ter vzpostavili novo spletno stran TD Most na Soči. Poleg naštetega so nabavili tudi prireditveno opremo: prireditveni šotor, prikolico, stojnice, ozvočenje, projektor, prenosni računalnik itd.

Za izvedbo projekta so bili, kot je dejal predsednik TD Most na Soči, najbolj zaslužni člani. Pri tem je še posebej izpostavil **Gašperja Jesenška**, ki je izpeljal koordinacijo ter **Jerneja Vouka** za pomoč pri izvedbi in organizaciji pilotnih prireditev. »Nepogrešljivi člani pa so bili tudi vodja oddelka za gospodarstvo na Občini Tolmin **Janja Bičič**, predstavnica LAS Dolina Soče **Sandra Kemperle** iz PRC ter ekipa KS Most na Soči z **Matejem Loncnerjem** na čelu.« Za izvedbo delavnic gre po njegovih besedah zahvala **Davidu Štultcu Zorniku**, za izdelavo strategije Razvoja turizma na Mostu na Soči pa **Barbari Podpečan Jesenšek**. »Velikokrat so strategije dokumenti, ki predstavljajo le mrtve črke na papirju. Mi pa smo strategijo zastavili tako, da je to živ dokument, ki se bo vsako leto evalviralo, se pravi dopolnjeval in spreminjal glede na potrebe, ki se bodo takrat pokazale kot smiselne in uresničljive. Vanjo smo prek delavnic vključili vse generacije ljudi, ravno tako pa tudi društva, podjetnike, skratka vse deležnike, ki živijo ali se ukvarjajo s turizmom na Mostu na Soči in okolici,« je še povedal Križnič.

Čeprav takšni in podobni projekti terjajo veliko angažiranja in energije posameznikov, pa na koncu vedno odtehta zadovoljstvo ob uspešno opravljenem delu. Verjamem, da se bo ta mera še pomnožila, ko bodo prijavitelji ob zaključku projekta prejeli obljubljeni prispevek nepovratnih sredstev v vrednosti okoli 58.500 evrov, ki jih bosta za uspešno izveden projekt prispevali Republika Slovenija in Evropska unija iz ESRR.

Tatjana Šalej Faletič

Utrinki

LETOS V UČILNICI V NARAVI

Radovedne zeliščarice, sekcija pri Kulturnemu društvu podeželskih žena Gornjega Posočja (KD PŽGP), so se letos prilagodile razmeram in dejavnosti izvedle v naravi ter v majhnih skupinah. Po sprostitvi ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa so pod vodstvom članic sekcije nabirale zdravilne rastline. Na Kolvratu jih je **Anka Grešovnik** poučila, kako se nabirajo in sušijo, katere učinkovine imajo, katere pripravke si je moč narediti doma, kako se uporabljajo in katere težave lajšajo. **Vesna Štih** jih je popeljala na Idrsko planino. Iz arnike so pripravile tinkturo in macerat. **Nada Uršič** jih je

OB SVOJIH ZELIŠČNIH NASADIH JIM JE LADISLAV TUTA posredoval zeliščarska znanja. Foto: arhiv sekcije RZ

spremljala v Polog in do izvira Tolminke. Urejale so zeliščni vrt in spiralo ob stavbi Območnega združe-

nja Rdečega križa Tolmin. Tam vzgojena zelišča so dalec destilirati in dobile hidrolate žajblja, melise, mete

ter sladkega pelina. Za čaje so posušile ognjič, kamilice, rožlin in ajbiš ter shranile semena črne kumine in pegastega badlja. Pripravljale so zeliščni liker in vso sezono dopolnjevale nabor za domači *jagermajster*.

Zeliščar **Ladislav Tuta** jim je v svojem nasadu posredoval bogata znanja. Pri članici sekcije **Lučki Šorli** so iz zdravilnih rastlin, ki so jih nabrale in posušile, pripravile čajne mešanice po recepturah patra **Ašiča**. Na Idrskem so z **Jano Istenič** izdelale mazila, kreme in balzame za ustnice.

Pri dejavnostih se jim je večkrat pridružil **Miran Čebašek**, zeliščar iz Vodice, ki je bil v septembru organizator tradicionalnega seminarja v samo-

Ste za jesenske sprehode?

Če ste na zgornje vprašanje odgovorili z »Jaaaaa!«, potem je ta pri-spevek, kot naročen za vas. Odkar se nismo »slišali«, smo postali bogatejši za kar štiri na novo urejene tematske poti, s katerimi se je dopolnila turistična ponudba v dolini Soče in na Kanalskem. Gre za rezultat dela v sklopu projekta *Tematske poti na območju LAS Dolina Soče*, ki ga je z uspešno kandidaturom na javni poziv lokalne akcijske skupine **LAS Dolina Soče** v sodelovanju s partnerji dobil **Javni zavod (JZ) za turizem Dolina Soče**. Prva se nahaja na Bovškem in nam predstavlja Kaninske izvire ter slapove, s poudarkom na slapu Virje. Drugo najdemo na Kobariškem – tam nekje vmes pod Matajurjem in Kukom, tretjo na Tolminskem, natančneje v suhi dolini najbolj severozahodnega dela Banjške planote, zadnja pa nas vabi na Kanalsko in še dlje. Ste torej za to, da se na lep jesenski dan odpravimo na sveži zrak?

SLAP VIRJE. Foto: 2Lindens

No, pa pojdemo!

SLAP VIRJE – Kot že rečeno, nas prva pot popelje do slikovitega slapa Virje, ki ga najdemo tik pod izvirom potoka Gljun. Kot svetujejo prijavitelji projekta v novi zloženci, lahko do slapa pridemo po cesti iz Bovca, še očarljivejši pa je »sprehod po krožni poti (približno dve uri), ki pelje skozi senčne gozdove in po zloženih terasah najnižjega dela kaninskega podnožja.« Ob tem so še zapisali, da se lahko med potjo »ves čas oziramo na kaninska pobočja in na slikovita navpična ostenja Skednjev na eni strani ali na vence gora na vseh drugih straneh.« Sicer pa si je ta 15-metrski slap morda vredno ogledati v vseh letnih časih, ne glede na njegov vodostaj. Urejena pot nas namreč v vsakem primeru pripelje do smaragdno zelenega tolmun pod njim. Priznam, da si sama še nisem vzela časa, da bi ga obiskala, a po tem, kar vidim v zloženci, mi Virje to jesen »ne uteče«.

LOM JE MOJ DOM. Foto: T. Š. F.

LOM JE MOJ DOM – Del te poti sem si pred časom ogledala skupaj s sodelavko **Meto Pajer**, ki na LAS Dolina Soče skrbi za izvajanje projektov, sofinanciranih iz *Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja*. Zato lahko iz prve roke povem, da vam bo tudi ta izlet pisan na kožo ne glede na to, v kakšnem letnem času se odločite zanj. S 13 novimi informacijskimi tablamami in dodatno ureditvijo posameznih točk vas 12 kilometrov dolga krožna pot *Lom je moj dom* popelje čez območje Loma – po stezicah, ki vodijo mimo travnikov, po gozdnih poteh in skozi tamkajšnje zaselke. Pohodniki lahko v dobrih štirih urah bolje spoznajo kulturno ter naravno dediščino, ki je v preteklosti zaznamovala območje, ki objema vasice Kanalski Lom, Tolminski Lom ter Grudnico, kjer lahko v *sirarni Tratar* dobimo okusen sir – sploh če iščete tistega mladega za žar, potem ste zadeli v polno –, skuto in druge mlečne izdelke. Za ure-

ditev poti so prizadevni člani Športno kulturno turističnega društva (ŠKTD) Lom skupaj porabili več kot tisoč prostovoljnih ur. Kot je ob odprtju povedal idejni oče poti **Aljaž Bevk** s Turistične kmetije Široko, kjer se pot začne in tudi konča, zapisov »o naši vasi ni bilo veliko in neprecenljivo je, kaj vse je **Matjaž Žbogar** našel in zbral za potrebe projekta. To bo ostalo tudi našim zanamcem in v tem vidim plačilo za naš trud. Upam, da bo s tem še kdo drug prepoznal potencial, ki ga imamo na tem območju in si začel kruh služiti tu in ne v dolini. Ta kruh ni lahek, je pa sladek,« je še dejal. Več v fotoreportaži na FB *LAS Dolina Soče*.

LIVŠKA ŠTORIJA – To, kar so v zadnjih letih na Livku soustvarili neutrudni posamezniki na čelu s predsednico Krajevne skupnosti Livek **Katjo Roš**, je res izjemna *štorija*, ki jo preprosto morate doživeti na lastni koži. Začne se v središču kraja, v nekdanji šoli, kjer nam najprej postre-

Utrinki

stanu Stična. Sezono so zaključile na Livku, kjer so si na skrbno urejenem vrtu predsednice KD PŽGP **Dragice Faletič** ogledale prikaz izdelave naravnih parfumov. Delavnico je izvedla njihova goriška sodelavka **Danica Gračan Jevtič**, medicinska sestra in dobra poznavalka zelišč z več licencami s tega področja.

Zadovoljne z letošnjim poukom v naravi upajo, da se bodo naslednje leto lahko spet podale na kakšno strokovno ekskurzijo. Najbolj pa si želijo druženja v polnem številu – članic sekcije je letos kar 37 – ob čajanki in domačem pecivu z zelišči.

Mag. **Mojca Rutar**, organizatorica dejavnosti sekcije RZ

BARVITOST DOGAJANJA V PLANINSKEM DRUŠTVU PODBRDO

Podbrdo, Črna prst – Letošnje nemirne razmere so narekovale odpoved tradicionalnega gorskega teka na Črno prst, ki bi nosil številko 27. Kljub temu je bil ozaljšan z zlatim jubilejem; 9. avgusta je namreč preteklo 50 let od prvega organiziranega gorskega teka v Sloveniji (za prvega je bil proglašen pred desetimi leti). Edini takratni udeleženci **Marko Dakskobler** ter **Ivan** in **Peter Čufer** so že na ta dan izvedli spominski vzpon. To je 5. septembra spodbudilo številne gorske tekače, podpomike teka, pohodnike in planince, tudi naključ-

ne, k posamičnemu spominskemu vzponu. Planinsko društvo (PD) Podbrdo je vse presenetilo s spominsko startno številko in priložnostnim darilcem, tišči, ki so dosegli vrh, pa so bili nagrajeni še z nebeškimi razgledi in čustvenim vzdušjem, ki ga je ovekovečil **Miljko Lesjak**.

Medtem je na podbrškem športnem igrišču PD v sodelovanju z Gorsko reševalno službo Tolmin, domačim športnim društvom in podbrškim turistično-informacijskim centrom pripravilo razpršeno popoldansko delavnico, na kateri so čas obračali nazaj. Zbirali so stare fotografije in videografo o teku ter planinskem domu. Domači gorski tekači, vključno s pi-

VZPON NA ČRNO PRST v duhu koronačasa. Foto: Miljko Lesjak

onirji tega teka, so spontano razdajali spomine na prvega, na dolgotrno prekinitev in na vseh 25, ki so se odvilji od leta 1995 do lani. Spre-

LIVŠKA ŠTORIJA. Foto: T. Š. F.

žejo z razstavo o legendarnih smučarskih podvigih, ki so dobesedno segala v sama Nebesa (seveda Livška, da ne bo pomote) in še veliko dlje. Od tam nas *štorija* po starodavni poti povleče vse gor do sv. Petra – cerkvice iz 15. stoletja, kjer lahko na stenskih poslikavah občudujemo sakralno umetnost (gotso in baročno). Sledi kratek vzpon na vrh morene soškega ledenika, kjer nas ob starem topolu čaka urejena razgledana točka. Po cesti za Matajur nato pridemo do zaselka Avsa, kjer se lahko na *Turistični kmetiji Jelenov breg pod Matajurjem* okrepcamo in si ob domačih jedeh, ki jih v večini pridelajo na lastni kmetiji, nabereemo novih moči. Sledi spust po nekdanjih utrjenih italijanskih položajih v Jevšček, kjer najdemo mini muzej na prostem – urejen Okop, na bližnji *Brgoličevi domačiji* pa spoznamo sobo, kjer je *Erwin Rommel* načrtoval preboj na Matajur. Ali mu ga je naslednji dan uspelo zavzeti? Na to vprašanje vam bo odgovoril lastnik omenjene mu-

zejske sobe *Stanislav Šekli* ali njegov sin *Boris Šekli*. A Jevšček skriva še eno *štorijo*. S sodelavko Meto sva jo doživeli zavito v gosti dim črne kuhinje, ki pod slamnato streho stare kamnite hiše pripoveduje zgodbo o krivopetah in svoji zadnji prebivalci *Pepi Nježni*, ki ni klonila trendom sodobnega časa. Od tu se nato mimo studenca Podčelami, ki nikoli ne presahne in se steka v veliko obnovljeno dvojno korito, vrnemo nazaj na Livek, kjer si lahko v zaselku Golobi ogledamo še dve mejni znamenji – beneškega krilatega leva in habsburškega orla, ki sta vklesana v skalo nekoč označevala mejo med takratno Beneško republiko in Habsburško monarhijo. Podrobnosti najdete v fotoreportaži na FB LAS Dolina Soče.

POT TREH SVETIŠČ sicer ni nova, a je treba povedati, da so se tudi njene poti v sklopu projekta očistile, hkrati pa so bile zanje izdelane in postavljene nove usmerjevalne table, tako da se lahko na pot mirno odpravimo peš ali z gorskimi kolesom. Gre

POT TREH SVETIŠČ. Foto: Mitja Sodja

za povezovalno tematsko pot, ki vodi do treh Marijinih svetišč. Na slovenski strani nas z obrobja Banjske planote pripelje na Sveto Goro, s Kanalskega Kolovrata pa pridemo na Marijino Celje. Tretje svetišče je na italijanski strani, in sicer na Stari Gori nad Čedadom (Castelmonte). Med potjo naletimo tudi na številna zgodovinska obeležja in pričevanja ter druge kulturne in etnološke posebnosti. Seveda ob tem ne manjka naravnih lepote s panoramskimi razgledi v dolino reke Soče in Idrije, v goriško ravnino in Furlanijo ali pa na sever proti Julijskim Alpam.

TRI NOVE PREDSTAVITVENE ZLOŽENKE – Vodilni partner Turizem Dolina Soče je v sodelovanju z drugimi projektnimi partnerji (*Občina Kanal ob Soči, Občina Kobarid, Občina Tolmin, Krajevno skupnostjo*

TRI NOVE PREDSTAVITVENE ZGIBANKE. Foto: T. Š. F.

Utrinki

► govorili so najbolj marljivi med organizatorji, pomočniki na prijavnih točkah, okrepcovalnicah in cilju v planinskem domu, snemalci, fotografi, pisci ... K veliko smeha so prispevale zgodbe o organizacijskih nevšečnostih. Vztrajna navijačica, 92-letna domačinka *Francka Drole*, je tudi tokrat raztegnila harmoniko. Najmlajši so oblačili kamenčke v planinske markacije. Nenehno pretakanje odkruškov preteklega časa je razburkal še filmski posnetek te gorsko-tekaške zgodbe iz let 1995 in 2000. V duhu časa je tretjo septembrsko nedeljo utripalo tudi srečanje planincev na Črni prsti.

Olga Zgaga

HARMONIKARJI NA BOVŠKEM TRGU

Bovec – Harmonikarji Glasbene šole Bučar so se prvo septembrsko nedeljo mudili v Posočju, pod večer pa so se ustavili tudi v Bovcu. Župan Občine Bovec *Valter Mlekuž* jih je pričakal in pozdravil že na avtobusni postaji, skupaj pa so se sprehodili do bovškega trga. V sodelovanju z Občino Bovec je bil namreč sprva načrtovan večji dogodek, zaradi trenutnih omejitev in priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje, pa so harmonikarji na bovškem trgu zaigrali le spontano, a kljub temu navdse navdušili prisotne. Po fotografiranju pred občinsko stavbo so

HARMONIKARJI GLASBENE ŠOLE BUČAR so v zadovoljstvo naključnih obiskovalcev tudi med svojim obiskom v Bovcu veselo raztegnili mehove. Foto: arhiv Glasbene šole Bučar

se okrepcali v Kaninskih legendah in tudi tam z veseljem zaigrali nekaj domačih napevov.

Ni kaj, ob zvokih harmonike pač vedno zasrbijo pete in zaigra srce.
Milan Štulc

Livek, Planinskim društvom »Valentin Stanič« Kanal in ŠKTD Lom) poleg informacijskih tabel in količkov v želji, da se poenoti sistem opremljanja tematskih in pohodniških poti na območju LAS Dolina Soče, pripravil tudi priročnik za vzpostavitve, urejanje in vzdrževanje omenjenih poti. Poleg tega je na vstopni točki kobariške zgodovinske poti, kot smo o tem že poročali, postavil dehidracijsko WC-enoto, izdelal pa tudi zemljevide in izdal tri nove predstavne zgibanke.

Tatjana Šalej Faletič

Ko se združijo piknik, postrv in kuharski navdušenci

Nepredvidljivo vreme, ki je ponagajalo tistega 23. septembra, je kuharsko delavnico *Postrv na pikniku*, ki je bila sprva predvidena na rečnem obrežju Tolminke, preselilo pod nadstrešek Kampa Siber v Poljubinj. Kljub drugačnemu piknik prostoru, kot smo ga vajeni, je prijaviteljnim udeleženkam uspelo pripraviti štiri različne krožnike, na katerih so seveda kraljevale jedi iz postrvi – šarenk iz lokalne ribogojnice.

Delavnica je potekala pod mentorstvom kuharskega šefa **Valeria Lutmana**, ki je svojo poklicno pot, kot je zaupal udeleženkam, začel na tolminski gostinski šoli, kasneje pa s svojim kuharskim znanjem prepričal gledalce in komisijo v tretji sezoni resničnostnega šova *Gostilna išče šefa*, iz katerega je odšel kot zmagovalec. Lutman, ki svoj poklic opravlja kot samostojni podjetnik, hkrati pa pridobljeno znanje prenaša na mlajše generacije na kuharski šoli v Trstu, je udeleženke najprej naučil ribjega

NA KUHARSKI DELAVNICO POSTRV NA PIKNIKU je mentor in kuharski mojster **Valerio Lutman** udeleženko delavnice razdelil na dve skupini, od katerih je vsaka pripravila po dva ribja krožnika, primerna za potrebo na pikniku. **Foto: Foto Červ**

filtriranja. Nato jih je razdelil v dve skupini, od katerih je vsaka pripravila po dva ribja krožnika. Udeleženke so sledile Valerievim receptom in same pripravile: • postrvje trakce v tempuri s peteršiljevo majonezo, • bučno kremno juho z ocvrtim postrvjim cmokom, • file postrvi v škrtocu s krompirjem in zelenjavo ter • na oglju (žaru) pečeno postrv s priloženo sezonsko zelenjavo. A peteršilj in jajca še zdaleč niso bile edine lokalne sestavine, ki so jih tisto septembrsko sredo za priloge uporabile udeleženke, ki so skušale pripraviti čim bolj izvirne, pa tudi estetske krožnike – kolikor je to na pikniku mogoče.

»Ko si v domači kuhinji, točno veš, kje se kaj nahaja. Ko pa si zunaj, na pikniku, je vse tam nekje ... Brskaš po košari, iščeš sestavine, 'loviš' pripomočke in predvsem improviziraš. Tako da je bil to zagotovo naš največji kuharski izziv, ki pa smo mu bile

vseeno kos,« je bila z delavnico zadovoljna udeleženka **Nataša Klobučar Štrancar**. Na vprašanje, katera od pripravljenih jedi jo je najbolj prijetno presenetila, je izstrelila: »Majoneza! Nikoli se ne bi spomnila, da bi k šarenki postregla doma narejeno peteršiljevo majonezo. Ta dodatek me je res navdušil. Ni ga bilo težko narediti. Potrebujemo le sončnično olje, malo gorčice, limoninega soka in soli ter dve jedi, ki ju lahko dobimo v lokalnem okolju – peteršilj in rume njake domačih jajc. Res super dodatek za piknik s postrvjo.«

Vsekakor pa je udeleženke prijetno presenetil sam pristop učenja, ki je upravičil ime kuharska delavnica. Večina je namreč pričakovala, da bodo v slogu klasičnih piknikov same odigrale vlogo opazovalk in pokuševalk, medtem ko bo kuharski mojster tisti, ki bo poskrbel za pripravo jedi. A to, kot je poudaril mentor, ni v njegovem slogu, saj vedno daje pred-

nost aktivnim delavnicam pred pasivnim. »V tem vidim prednost, da lahko vsak udeleženec preizkusi te veščine in tehnike. Tako lahko morebitne napake sproti odpravljamo, se praktično učimo, pa še bolj zabavno je. Nič ni boljšega, kot da sam nekaj novega ustvariš in na koncu to še pokušaš.« Na vprašanje, kako je bil z delavnico zadovoljen, je dejal, da ga je najbolj prijetno presenetila udeležba, saj takšne zaradi kislega vremena ni pričakoval. »Res pohvalno! Tudi sama lokacija je bila 'kul'. Šarenka, pod nami Tolminka, kaj si lahko sploh več želimo?! Seveda pa vse skupaj ne bi bilo izvedljivo brez neustrašnega Petra in njegove bogato obložene prikolicice.«

Ja, res bo držalo, da brez koordinatorja dogodka **Petra Domevščka** iz Posoškega razvojnega centra (PRC), ki je potrebne pripomočke na prizorišče pritovoril kar s prikolico, omenjene kuharske delavnice zagotovo ne bi bilo. Po njegovih besedah je imela delavnica širši pomen, saj ni šlo zgolj za kuharsko izobraževanje, ustvarjanje in promocijo uživanja lokalnih rib ter druge v domačem okolju pridelane hrane. »Naša želja je, da pikniki postanejo gurmanski dogodki, kjer bi sodelovali vsi udeleženci. To, da se en 'matra' za žarom, ostali pa sedijo ... To ni naš namen. Mi bi radi, da se kuhanje sprevrže v nepozabno doživetje za vse udeležence. Samo pomislite, kako zanimiv in dinamičen dan si lahko ustvarimo, če stopimo skupaj. Na primer ... rojstnodnevna zabava, kjer povabljeni skupaj z gostiteljem pripravljajo štirihodni meni. Verjemite mi, da vam na takšnem pikniku ne bo dolgčas in da

Utrinki

OBISK DELEGACIJE KOČEVSKÉ ZVEZE VETERANOV

Baška grapa – Predzadnjo avgustovsko soboto je člane Območne zveze veteranov vojne za Slovenijo (OZVWS) Gornje Posočje obiskala delegacija tovrstnega veteranskega združenja iz Kočevja. Po predstavitvi delegacij, ki je potekala v planinskem domu na Petrovem Brdu, nas je nato v Podbrdu sprejel predsednik tukajšnjega turističnega društva **Jože Dakskobler**. Ob eksponatih v muzeju v Jakovkni hiši nam je pojasnil naselitev nemško govorečih Tirolcev v tej dolini, predstavil gradnjo železnice – s poudarki na vrtanju

DELEGACIJA KOČEVSKÉ ZVEZE VETERANOV si je v družbi članov domače zveze ogledala nekaj zanimivosti v Baški grapi.

Bohinjskega predora – in spregovoril tudi o Rapalski meji, ki je nastala po istoimenski mirovni pogodbi, ki

sta jo 12. novembra 1920 v Rapallu podpisali kraljevini Italija in SHS (Srbov, Hrvatov in Slovencev).

Sledil je obisk Grahovega ob Bači, kjer smo najprej obiskali atelje slikarke **Stanke Golob**, ki nam je pojasnila, kako nastajajo njene slike iz peska. V dvorani Krajevne skupnosti Grahovo ob Bači pa sta nas v čas nastanka prvega slovenskega filma Na svoji zemlji popeljala predsednica društva Baška dediščina **Alenka Zgaga** in njen oče **Cveto Zgaga**, prav tako član omenjenega društva. V njuni družbi smo se nato sprehodili tudi mimo objektov in prizorišč snemanja omenjenega filma vse do Koritnice, kjer smo druženje nadaljevali v Kampu Šorli.

Besedilo in foto: Radovan Lipušček, član OZVWS Gornje Posočje

se boste resnično zabavali,« je o novem vidiku tovrstnega druženja spregovoril koordinatorski dogodki. Po njegovem prepričanju si vsak, ki na tak način sodeluje pri pripravi jedi, razširi obzorja in hkrati spremeni odnos do hrane. »Nehote začne pripravljene jedi bolj ceniti, sploh če so te pridelane v lokalnem, domačem okolju. V tem vidimo smisel in potencial. In prav to smo skušali na tej delavnici demonstrirati,« je še povedal Domevšček, ki je hkrati optimistično pripomnil, da nehvaležna situacija s COVID-19 vendarle ne bo trajala večno in da bo takrat, ko omejitve ne bodo več vplivale na druženja, takšni pikniki še posebej dobrodošli.

Kuharska delavnica je potekala v okviru projekta *Ocenjevanje ribjih izdelkov*, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz ESPR, zato je bila za predhodno prijavljene udeležence tudi brezplačna. Sicer pa je omenjeni projekt, ki ga na evropskem nivoju prikazujejo kot primer dobre prakse, v sodelovanju z *LAS Gorenjska košarica* in *LAS Posavje* prijavil *LAS Dolina Soče*, ki deluje pod okriljem PRC. »Ko smo pisali projekt, smo razmišljali, kako bi prebivalce našega območja pritegnili, da bi se lotili priprave ribjih jedi. Po podatkih, s katerimi razpolagamo, večina Slovencev po tej lokalni zdravi hrani posega v zelo omejenih količinah ali pa sploh ne. Najboljše možno spodbudo, da ta trend spremenimo, smo videli v kuharskih delavnicah, kjer lahko ljudem predstavimo različne načine priprave lokal-

nih rib,« je pojasnila **Greta Černilogar**, vodja LAS. Ob tem je še dodala, da so vsa kuharska izobraževanja potekala pod vodstvom izvrstnih kuharskih mojstrov, s pomočjo katerih je PRC pridobil zanimive recepte. Izbor najboljših je zbran in urejen v knjižici receptov *Jedi iz postrvi*, ki jo bodo prejeli zainteresirani ribogojci in gostinci, širši zainteresirani javnosti pa bo knjižica na voljo tudi v elektronski obliki.

Tatjana Šalej Faletič

S priokusom dišalo po lokalnih dobrotah

Posoški razvojni center (PRC) je v sodelovanju z lokalno akcijsko skupino *LAS Dolina Soče* zadnjo soboto v septembru v Podeželsko umetniškem centru (PUC) Bovec, ki domuje pod streho Bunčeve hiše, poskrbel, da je zadišalo po lokalnih dobrotah. Domači in tuji mimoidoči obiskovalci so lahko izvedeli marsikaj koristnega ter zanimivega o lokalnih ribah, ob tem pa so lahko z različnimi dodatki pokušali tudi ribji namaz in marinirano postrv oziroma karpачo. Izobraževalna delavnica je potekala pod okriljem projekta *Ocenjevanje ribjih izdelkov*, ki je sofinanciran s pomočjo ESPR.

Poleg rib je PRC skupaj z *Društvom rejcev drobnice Bovške* poskrbel, da je ta dan dišalo tudi po siru iz doline Soče. V Bovcu se je namreč sedmič zapored odvil ocenjevanje sirov doline Soče, ki ga je spremljala tudi razstava. Letos je strokovna komisija ocenjevala Bovški sir iz • **Tu-**

RAZSTAVA SIROV IZ DOLINE SOČE – Na razstavi so rejci med drugim opozorili tudi na škodo, ki jo povzročajo velike zveri. Foto: Peter Domevšček

ristične kmetije Jelinič – *Sirarne Jelinc* in štirih ekoloških sirarn, ki obratujejo na: • *Ekološki kmetiji Černuta*, • *Ekološki kmetiji Tine Cuder*, • *Ekološki kmetiji Sirarstvo Ostan*, • *Ekološki kmetiji Škander*. Razveselili pa smo se tudi okusnega sira s Planine Božca, ki predstavlja posebnost med posoškimi planinami, saj za razliko od drugih planin tu izdelujejo sir iz kravjega mleka, ki mu dodajo nekaj kozjega. Čeprav je bilo tokrat manj sodelujočih, je to po svoje razumljivo, saj smo zaradi predpisanih omejitev morali dogodek preložiti na jesenski čas. Po navadi ga izvedemo v sklopu glavne bovške prireditve *Čemparska noč*, ki sicer tradicionalno poteka v času osrednje turistične sezone.

Kljub okrnjenemu številu je komisija z zadovoljstvom ugotovila, da so omenjeni proizvajalci s svojimi siri

dosegli visoko kakovost. Ta je pri izbiri za »naj sir« po mnenju potrošnikov povzročala preglavice tudi naključnim obiskovalcem. Organizatorji so jih namreč v želji, da bi pokušali čim več razstavljenih sirov, motivirali tako, da so jih povabili k sodelovanju. Razstavljen izdelke so namenoma označili le z vizitkami sirarne, pri čemer so skrili predhodno pridobljeno oceno strokovne komisije. Tako si je lahko vsak sam poiskal okus, ki mu je najbolj prijal. Ob pokušanju jih je kar nekaj potarnalo, da se težko odločijo za en sam okus, ki naj bi veljal za najboljšega. Ko pa so jim razložili, da so se zaradi kakovosti s podobnimi težavami srečevali tudi člani strokovne ocenjevalne komisije, so lažje pristopili k sodelovanju in v pripravljenem škatlu oddali svoj glas. Tako so na podlagi oddanih glasovnic dobili zmagovalca po oceni potrošni-

Utrinki

11. SREČANJE VETERANOV TOLMINSKEGA IN LAŠKEGA

Zgornje Posočje – Konec avgusta smo člani tolminskega pododbora Društva veteranov SEVER Severne Primorske v sodelovanju s člani Območne zveze veteranov vojne za Slovenijo (OZVVS) Gornje Posočje, organizirali sicer že 11. srečanje veteranov Tolminskega in Laškega.

Druženje s kolegi iz Štajerske smo začeli v Tolminu z jutranjim okrepčilom. Sledili so pozdravni nagovori in uvodne predstavitve dogodkov na Tolminskem ter okolici v času osamosvojitvene vojne, ki so jih pripravili **Valter Jermol**, **Andrej Lampret** ter **Iztok Uršič**.

V družbi članov Zveze združenj borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja Slovenije in delegacije

11. SREČANJE VETERANOV TOLMINSKEGA IN LAŠKEGA – Celodnevno druženje so zaključili z obljubo, da se naslednje leto ponovno srečajo. Foto: Andrej Lampret

Vsodržavnega združenja partizanov Italije (VZPI/ANPI) iz Čedadada smo se nato v Bači pri Modreju udeležili spominske slovesnosti ob odkritju obeležja na mostu »Pri Drozu« (v bližini hišne številke 60). Gre za po-

častitev spomina na 17 padlih borcev brigade Guido Picelli iz jurišne divizije »Garibaldi Natisone«. Prvi dan leta 1945 so namreč partizani iz omenjene brigade pod vodstvom **Gina Lozzer**a prečkali brv čez reko

Bačo, kjer so jih v zasedi pričakali nemški vojaki. Kot že rečeno, jih je 17 tam izgubilo življenja, preostalih 23 pa so Nemci zajeli in jih odpeljali v izgnanstvo v Nemčijo.

Popoldan naj bi v sklopu srečanja, ki ga tradicionalno pripravljamo ob finančni podpori Občine Tolmin, skupaj z našimi gosti iz Laškega obiskali Javorco, a nam je nestabilno vreme načrte prekrizalo. Zato smo se odpravili na nekdanji mednarodni mejni prehod Robič, kjer je **Pavel Četrnič**, član OZVVS Gornje Posočje, predstavil dogodke v času osamosvojitve, ki so se odvijali na tem mestu. Ob vrnitvi smo se pomudili še v Kobaridu, kjer smo si v paviljonu pred gasilskim domom ogledali razstavljen obnovljeno starodobno vojaško vozilo Fiat 15 TER (znano tudi pod imenom Kadorna), ce-

kov – Bovški sir, pridelan na Ekološki kmetiji Škander.

Na razstavi pa so organizatorji skupaj z **Društvom rejcev drobnice Gor-njega Posočja** opozorili tudi na škodo, ki jo povzročajo velike zveri; v zadnjem času predvsem volk, ki pleni na Krnskem pogorju. Da bo ta odšel, od koder je prišel, je utopično pričakovati. Po črnem scenariju pa se lahko že v kratkem preseli tudi v samo osrčje Bovškega, kjer domuje bovška ovca in iztrebi to avtohtono pasmo. Ob tem pa je treba opozoriti še na to, da bi se brez paše drobnice naši kraji še bolj zarasli, s čimer bi se izgubila sled za kulturno krajino v tem našem alpskem in predalpskem svetu, ki se je med drugim izoblikovala tudi s pomočjo proste paše (brez ograje) drobnice in goveda.

Peter Domevšček in **Tatjana Šalej Faletič**

Tam, kjer medgeneracijske meje izginejo

Območje štirih občin, na katerem deluje lokalna akcijska skupina **LAS Dolina Soče**, se tako kot mnogo drugih predelov v Sloveniji sooča s hitro rastočim staranjem prebivalstva. Vsaka občina si na svoj način prizadeva, da bi izboljšala pogoje za oskrbo starejših. Tokrat vam predstavljamo prizadevanja **Občine Kanal ob Soči**, ki je že v preteklosti skupaj s projektnimi partnerji v sklopu projekta **Net-Age** iskala inovativne socialne in zdravstvene storitve za aktivno staranje ter samostojno življenje starejših. Leta 2018 so nato naredili korak naprej in

PROJEKT DMC OBČINE KANAL OB SOČI: HIŠA DOBRE VOLJE DESKLE, ki je pod isto streho podprl delovanje Dnevnega medgeneracijskega centra, se je sicer zaključil oktobra lani, a kljub temu požel dobršno mero zadovoljstva uporabnikov. **Foto: arhiv DMC**

v Desklah odprli **Hišo dobre volje**, v kateri se pod okriljem **Doma upoko-jencev Nova Gorica** (DUNG) ob delavnikih od jutra pa do poznih popoldanskih ur odvija dnevno varstvo starejših občanov. Gre za pomembno pridobitev tako za starejše občane kot njihove svojce, saj prav takšno dnevno varstvo omogoča, da se starostnikom institucionalno varstvo odmakne in da lahko vsaj še za nekaj časa ostanejo doma.

V želji, da bi tukajšnjo ponudbo obogatili in izboljšali, se je kanalska občina v sodelovanju s **KS Anhovo-Deskle** leto kasneje uspešno prijavila tudi na javni poziv LAS Dolina Soče. Projekt **DMC Občine Kanal ob Soči: Hiša dobre volje Deskle**, ki je pod isto streho podprl delovanje Dnevnega medgeneracijskega centra (DMC), se je sicer zaključil oktobra lani, a kljub

temu požel dobršno mero zadovoljstva uporabnikov. Z 80-odstotnim deležem nepovratnega denarja so prostore dokončno uredili, pri čemer so med drugim nabavili tudi nekaj dodatne manjkajoče opreme (omare, mize, stole, televizijo, računalnik ...). »Vse od lani dalje se tu že odvija posamezne delavnice, strokovna srečanja, predavanja in izobraževanja na temo neformalne oskrbe, staranja ter demence. Seveda pa z velikim veseljem gostimo tudi druge dogodke, ki so namenjeni predvsem druženju, krepitvi socialne interakcije ter solidarnosti,« pojasnjuje **Klara Golja** iz Občine Kanal ob Soči. Tako so med drugim lansko jesen ob dnevu odprtih vrat Hiše dobre volje Deskle organizatorji medse povabili dr. **Jožeta Ramovša**, predstojnika Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in

medgeneracijsko sožitje, ki je spregovoril o dolgotrajni oskrbi starejših. Da so njihovi dogodki odprti za širšo javnost, so s svojim obiskom dokazale tudi članice društva Spominčice iz Zgornjega Posočja.

A žal je COVID-19 tudi pri delovanju DMC pustil posledice, saj so se po besedah naše sogovornice v zadnji polovici leta dejavnosti iz preventivnih razlogov drastično zmanjšale. Kljub temu **Klara Golja** ostaja optimistično razpoložena in upa, da bo DMC kmalu ponovno zaživel. Ob tem poudarja, da so vanj po 17. uri, ko Hiša dobre volje zapre svoja vrata, poleg pevskega zbora, ki tu že deluje, dobrodošla tudi druga društva s svojimi dejavnostmi – od mlajših do starejših.

Sicer pa je omenjeni projekt uporabnikom doprinesel še več. Z nepovratnim denarjem, ki sta ga prispevali Republika Slovenija in Evropska unija iz ESRR, se je poskrbelo tudi za prijetnejši zunanji videz. V visokih gredah so prijavitelji v sodelovanju z uporabniki poskrbeli za zasaditev zelišč, začimbnic in cvetja ter nabavili stole in mize za preživljanje časa na svežem zraku. »Okolica se je lepo razrasla v zelenje, visoke gredice pa so nam letos že ponujale prve pridelke,« ni skrivala zadovoljstva Goljeva.

Tako Hišo dobre volje kot DMC so prijavitelji projekta predstavili tudi okoliškim institucijam, nevladnim organizacijam, občinam, ki delujejo na območju LAS Dolina Soče in drugi zainteresirani javnosti. Gre namreč za sodelovanje z različnimi instituci-

Utrinki

lodnevno druženje pa zaključili v prijetnem druženju ob zakuski v hali Podgornik Na Logu v Tolminu. Razšli smo se z obljubo, da se naslednje leto ponovno srečamo.

Dušan Komar, član Društva veteranov SEVER Severne Primorske, pododbor Tolmin

ODKRITJE SPOMINSKIH OBELEŽIJ ZA TAJNA SKLADIŠČA OROŽJA

Drežniške vasi – V letu, ko praznujemo 30. obletnico Manevrske strukture narodne zaščite (MSNZ), se je vodstvo Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo (OZVS) Gornje Posočje ob pomoči Občine Kobarid in Krajevne skupnosti Drežnica odločilo postaviti tri obeležja na mesta, kjer se je hranilo

orožje Teritorialne obrambe (TO). Odziv na takratne poskuse razorožitve TO se je kazal prav v ustanovitvi MSNZ, in sicer z nalogo obveščanja, spremljanja dogajanja v vojašnici Tolmin in obmejnih stražnicah ter pridobivanje orožja za enote TO. Sočasno s pridobivanjem orožja iz skladišč v tolminski vojašnici so se začela ustanavljati tajna skladišča pri zasebnikih. V njihovi neposredni bližini pa so bila organizirana mobilizacijska zbirališča enot TO. Da se to ne bi pozabilo, so bile v Zgornjem Posočju odkrite prve tri spominske plošče tajnih skladišč v Drežniških Ravnah, Drežnici in Koseču.

Na priložnostnih prireditvah so, ob prisotnosti praporščakov in pripadnikov Slovenske vojske, spomine obudili **Vito Berginc** v Koseču pri domačiji **Izidorja Kutina**, **Vojko Štih**

ZAKLJUČNA PROSLAVA OB 30. OBLETNICI USTANOVITVE MSNZ, kjer je zbrane pozdravil kobarjski župan **Marko Matajuroc**. **Foto: Gregor Kutin**

pri **Srečku Korenu** v Drežniških Ravnah in **Vinko Gabršček** pri **Jožetu Kokošinu** v Drežnici. Za izražen pogum in hrabrost, ki so jo takrat pokazali, so se jim v govorih ter osebno iskreno zahvalili.

Dan je minil v Drežnici z zaključno proslavo ob 30. obletnici ustanovitve MSNZ, kjer je zbrane pozdravil kobarjski župan **Marko Matajuroc**. Ob tem pa naj spomnimo, da je z namenom obujanja spomina na vlogo TO

jami, v samo dejavnost pa so se že vključili tako prostovoljci kot otroci iz vrtca, učenci ter mladi, kar utrjuje medgeneracijsko sodelovanje in omogoča prenos znanj iz starejših na mlajše ter obratno.

Za dodatne informacije o uporabi prostora DMC se lahko obrnete na Klaro Golja (telefon: 05/39-81-218, e-pošta: klara.golja@obcina-kanal.si), glede dnevnega varstva starejših občanov v Hiši dobre volje Deskle pa lahko pokličete strokovno delavko **Tanjo Peloz** iz Doma upokojujencev Nova Gorica (telefon: 05/33-94-140, e-pošta: tanja.peloz@dung.si).

Tatjana Šalej Faletič

Pot miru – dediščina prve svetovne vojne

Pot miru je v zadnjih letih ne le pri nas, ampak tudi v evropskem prostoru postala prepoznana blagovna znamka, ki z ohranjanjem spominov na dogodke iz prve svetovne vojne opozarja na mir in spravo med različnimi narodi. Za razvoj te blagovne znamke je zagotovo najbolj zaslužna **Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju«**, ki si v sodelovanju z občini, pa tudi **Kobariškim muzejem, Tolminskim muzejem, Posoškim razvojnim centrom** in drugimi institucijami v Posočju ter regiji, že vrsto let prizadeva pridobiti dodatna sredstva za nadgradnjo in razvoj Poti miru vse od Alp do Jadrana.

V želji, da se dediščina soške fronte, ki jo najdemo ob nekdanji frontni

PROJEKT SODELOVANJA POT MIRU – DEDIŠČINA PRVE SVETOVNE VOJNE je plod sodelovanja petih lokalnih akcijskih skupin, na čelu z **LAS Dolina Soče**, ki so dediščino soške fronte ob nekdanji frontni liniji v dolini Soče in na Goriškem, povezale in razširile še na območje zaledja. **Foto: Sandra Kemperle**

črti v dolini Soče in na Goriškem, poveže in razširi še na območje zaledja (del Gorenjske, Vipavska dolina ter območje občin Cerkno, Idrija in Logatec), se je povezala peterica lokalnih akcijskih skupin **LAS Dolina Soče, LAS Gorenjska košarica, LAS s CILjem, LAS Vipavska dolina in LAS v objemu sonca**. Z njihovo pomočjo je nastal projekt sodelovanja **Poti miru – dediščina prve svetovne vojne**, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz ESRR.

»Res sem vesela, da mi je bilo дано druženje s poznavalci te tematike. Njihov zanos me je pritegnil do te mere, da sem laično začela še sama brskati po tej stoletni dediščini. In

tako je nanoslo, da sem se ob tem nehote izobraževala,« nam je zaupala spremljevalka udeležencev strokovnih ekskurzij **Sandra Kemperle**, sicer na LAS Dolina Soče odgovorna za projekte, sofinancirane iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Čeprav je ta tematika prej ni nikoli pretirano navdihovala, saj je bil priokus gorja iz tistih časov premočan, pa daje po njenih besedah »vsa ta na novo urejena in iz rok pozabe iztrgana dediščina prve svetovne vojne človeku misliti. Ko ugotoviš, v kakšnih razmerah so se znašli takratni vojaki in kakšno žalostno življenje jim je bilo дано, se začneš ob tem nehote zavedati sreče, ki jo imaš, ker živiš v

miru.« Kot je še dodala, je skupen cilj petih LAS povezava posameznih, s prvo svetovno vojno povezanih urbanih središč. S pomočjo skupnega projekta se niso večale le njihova lokalna identiteta, prepoznavnost, privlačnost in urejenost, ampak so se ob tem iskale tudi možnosti vključevanja ranljivih skupin.

Na območju LAS Dolina Soče se je s pomočjo omenjene fundacije v okviru projekta:

- izvedlo izobraževanje za mlade v Bovcu, Kanalu, Kobaridu in Podbrdu;
- izpeljalo dve strokovni izobraževanja na temo prve svetovne vojne, in sicer v Kanalu in Kobaridu;
- organiziralo strokovni ekskurziji na območjih sodelujočih LAS, kjer so vodniki in ponudniki predstavili dediščino soške fronte in njenega zaledja;
- izdelalo študijo o dediščini soške fronte v urbanih središčih;
- pripravilo delavnico na temo prihodnosti interpretativnih programov, vezano na čas prve svetovne vojne;
- izdelalo trganko *Poti miru z zaledjem*;
- nabavilo promocijski material.

Projektne partnerji bodo za območja doline Soče, Goriške, del Gorenjske in občin Cerkno, Idrija ter Logatec na Facebooku izvedli tudi promocijo Poti miru in njenega zaledja.

Tatjana Šalej Faletič

Utrinki

- Slovenije v juniju izšla knjiga *Vloga teritorialne obrambe Severnoprimorske pri osamosvajanju Republike Slovenije* in jo za branje v prihajajočih zimskih mesecih tudi toplo priporočamo.

Radovan Lipušček, član OZVS Gornje Posočje

VEČNAMENSKI OBJEKT, POIMENOVAN DOM KRAJANOV

Hudajužna – V Hudajužni so 26. septembra s krajšo slovesnostjo zaključili zunanjo prenovu objekta Krajevne skupnosti (KS) Hudajužna-Obloke. S prerezom traku so ga v uporabo predali tolminski župan **Uroš Brežan**, predsednik KS Hudajužna-Obloke **Zdenko Torkar** in najstarejša v Hudajužni rojena krajanica **Rezka Gregorič**. Dogodek so polepšali Ženska vokalna skupina Zimzelen iz Nove Gorice, pevke Tria Jasmin iz

Podbrda in Kvartet Kvartin iz Brd.

Objekt ima pestro zgodovino. Kot montažni objekt je bil postavljen po potresu leta 1976 na Koritnici, kjer je do leta 1982 služil za stanovanja. Leta 1984 so ga ob izdatnem prostovoljstvu Hudajužnarjev preselili na današnje lokacijo. Vidneje je zaživel leta 1988, ko sta **Renata** in **Stane Zver** v delu najetih prostorov uredila trgovino, leta 1989, 24 let po zaprtju zadnje gostilne v kraju, pa dodala še gostinsko ponudbo. Krajanji so ob objektu s prostovoljnim delom zgradili tudi balinišče, zaživila pa je tudi pokrita gostinska terasa.

Objekt je po skoraj treh desetletjih načel zob časa. KS mu je že leta 2016 zamenjala dotrajana okna in vrata. Tokrat pa se je odločila za celovito pozidavo zunanega zidu z ytong zidaki, izdelavo fasade, žlebov, obrob, zunanjih električnih in vodovodnih instalacij ter obnovo le-

SVET KS HUDAJUŽNA-OBLOKE JE OBJEKT PREIMENOVAL V DOM KRAJANOV. Njegovo zunanjo prenovu so konec septembra zaključili s krajšo slovesnostjo.

sene konstrukcije in kritine. Dela so vredna 26.770 evrov, glavino – 20.680 evrov – je zagotovila Občina Tolmin. KS je iz prejetih projektnih sredstev namenila nekaj manj kot štiri tisoč, dobre dva tisoč evrov pa je prispevala Okrepčevalnica Zver. Pohvalno je tudi prostovoljstvo krajanov, ki ga je bilo za 510 delovnih ur.

Z vsem tem je objekt pridobil turistično privlačnost. KS je na procelje pritrčila še zemljevid Baške grape, Kulturno tehnično turistično (KTT) Društvo Baška dediščina pa je informativni točki Bevkova pot dodalo še informacijsko tablo o **Francetu Bevku**.

Besedilo in foto: Olga Zgaga, KTT društvo Baška dediščina

Jedi iz postrvi iz reke Soče in njenih pritokov

V okviru projekta Ocenjevanje ribjih izdelkov je izšla knjižica *Jedi iz postrvi iz reke Soče in njenih pritokov*. V njej so zbrani recepti, ki so jih pripravili kuharski mojstri in jih preizkusili na projektnih delavnicah. V uvodu lahko preberemo, zakaj je ribje meso v naši prehrani pomembno. V nadaljevanju pa najdemo vrsto receptov za pripravo predjedi, prilog, jedi na žlico in glavnih jedi iz postrvi, ki je »v kuhinji zelo hvaležna sestavina. Zaradi neizstopajočega, nežnega okusa jo lahko hitro prekrijemo z drugimi, zato je treba biti pri uporabi sestavin za priloge in marinade zelo previden.« Na koncu sta tudi dva recepta za pripravo sladice, ki ju lahko postrežemo zraven jedi iz postrvi.

NASLOV: Jedi iz postrvi iz reke

Soče in njenih pritokov. UREDNIŠKI ODBOR: Peter Domevšček, Mateja Kutin in Robert Merzel. IZDAL IN ZALOŽIL: Posoški razvojni center za LAS Dolina Soče. KRAJ IZDAJE: Tolmin. LETO IZDAJE: 2020. ŠTEVILO STRANI: 60. NAKLADA: 3.000. FORMAT: 23 cm × 19 cm. VEZAVA: mehka.

Zdrav kot riba

Izobraževalna knjižica *Zdrav kot riba* je nastala v okviru projekta Ocenjevanje ribjih izdelkov, s katerim želijo partnerji vzpostaviti sistem, »ki bo slovenskim potrošnikom zagotavljal vpogled v kakovost rib in ribjih izdelkov, proizvedenih v Sloveniji, po drugi strani pa bo proizvajalcem omogočil možnost preverjanja kakovosti njihovih izdelkov.« V njej so zbrane zanimivosti o ribah iz preteklosti, predstavljena je zgodovina sladkovodnega ribogojstva, vzreja postrvi, hranilna vrednost rib in njihova proizvodnja rib v Sloveniji. Objavljeni so tudi rezultati biokemijske analize ribjih vzorcev in rezultati ocenjevanja ribjih izdelkov. Predstavljene so ribogojnice, ki so članice lokalnih akcijskih skupin, partnerjev projekta. Čisto za konec pa je za pokušino objavljenih nekaj receptov ribjih jedi.

NASLOV: Zdrav kot riba. Od ribogojnice do kroznika. AVTORJI: Dušan Jesenšek, Mitja Kadoič, Miha Štular, Jana Podgornik in Manuela Bojnec. IZDAL IN ZALOŽIL: Posoški razvojni center za LAS Dolina Soče. KRAJ IZDAJE: Tolmin. LETO IZDAJE: 2020. ŠTEVILO STRANI: 36. NAKLADA: 17.000. FORMAT: 14,8 cm × 21 cm. VEZAVA: mehka.

Nemške kostnice med Sočo in Piavo

Razstveni katalog z naslovom *Nemške kostnice med Sočo in Piavo*

je izšel ob odprtju istoimenske razstave, ki je bila od junija do konca septembra na ogled postavljena na panojih na Mestnem trgu v Tolminu. Predstavlja nemško kostnico pri Tolminu in sorodne objekte v Italiji od njihove izgradnje do kasnejših restavriranja in drugih posegov. Monumentalne zgradbe so bile postavljene v spomin nemškim žrtvam na jugozahodni fronti v času prve svetovne vojne. Tako razstava kot katalog sta opremljena z arhivskimi in sedanji fotografijami ter tlorisi objektov. Katalog je izšel v slovensko-nemški in italijansko-angleški jezikovni različici.

NASLOV: Nemške kostnice med Sočo in Piavo. AVTORJA: Damjana Fortunat Černilogar in Moreno Baccichet. IZDAL IN ZALOŽIL: Tolminski muzej. KRAJ IZDAJE: Tolmin. LETO IZDAJE: 2020. ŠTEVILO STRANI: 44. NAKLADA: 100. FORMAT: 22 cm × 17 cm. VEZAVA: mehka.

Utrinki

PESTROST DESETEGA POHODA PO BEVKOVI POTI

Hudajužna-Zakojca – Jubilejni deseti pohod po Bevkovi poti iz Hudajužne v Zakojco v organizaciji Kulturno tehnično turističnega društva (KTT) Društva Baška dediščina je presešel vsa pričakovanja. Pohodniki so prišli iz vse Slovenije, najstarejši udeleženci pa sta šteli kar 85 in 87 let. Navdih za hojo sta jim pred startom dala Bevkova beseda in tradicionalni informacijski list, ki je bil tokrat izdan kot brošura Po sledih Franceta Bevka v Baški grapi.

V Zakojci jih je čakala dobrodošlica. Sledil je voden ogled Bevkove domačije, pokušina kruha z zaseko iz obnovljene krušne peči in Bevkovo kosilo v središču vasi. Po vrnitvi v Hudajužno so se udeleženci pohoda odzvali vabilu na okusno friko, ki so jo v sodelovanju z omenjenim

POHOD PO BEVKOVI POTI vsako leto poteka v okviru Bevkovih dnevv. Letos, ko obeležujemo 130 let rojstva in 50 let smrti pisatelja Franceta Bevka, so velikanu slovenske književnosti odkrili spominsko tablo.

društvom in v okviru Festivala pohodništva Posočja, Frika festa ter Dnevv evropske kulturne dediščine pripravili v Okrepčevalnici Zver.

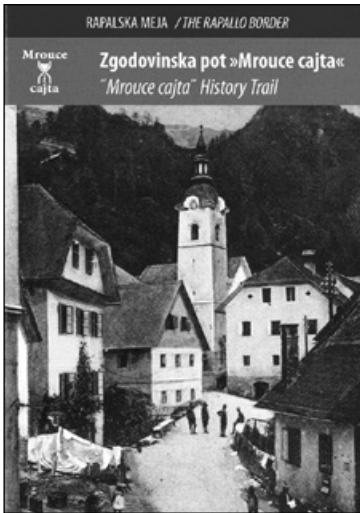
Popoldne so pohodniki prisostvovali prvemu dogodku iz nabora 15. FESTIVALA Odmevi dediščine, ki se bo

letošnjo jesen v razpršeni podobi odvil po območju njegovega delovanja. Rdečo nit mu bodo izrisale osebnosti, ki so v preteklosti pustile sledi. Tega dne so odkrili spominsko tablo velikanu slovenske književnosti **Francetu Bevku**. Dejanje je bilo za-

upano najstarejši krajanki Hudajužne **Justini Debeljak** in predsedniku Krajevne skupnosti Hudajužna-Obloke **Zdenku Torkarju**. Kot je v nagovoru poudarila predsednica društva **Alenka Zgaga**, »je pomembno, da se spominjamo velikih imen, kot je France Bevk, ki je s svojimi deli v slovenski prostor in izven njega ponese tudi ime Baške grape. Da sprejemamo in vsrkavamo bogastvo, ki nam ga je zapustil in z jim seznanjamo obiskovalce, turiste in prijatelje, ki hodijo tod mimo.«

Hudajužna je bila pogost cilj Bevkovega vsakdana, saj je iz bližnjih Oblok izhajala njegova mati. Posvetil ji je svoje spomine in jo vpletel v svoje zgodbe.

Besedilo in foto: Olga Zgaga, KTT Društvo Baška dediščina

Zgodovinska pot »Mrouce cajta«

V sklopu projekta Mrouce cajta je med drugim nastal vodnik, v katerem avtorji **Karla Kofol, Anka Rudolf in Grega Žorž** opisujejo zgodovino Podbrda. Osredotočili so se na obdobje prve polovice 20. stoletja, ki je z gradnjo cest in železnice, predvsem pa z gradnjo bohinijskega predora, spremenil dote-

danje življenje domačinov. Gospodarski razvoj je prinesel tudi okupacijo in razmejitve, po kateri je Podbrdo prešlo pod tujo oblast. Nova rapalska meja je pretrgala tisočletne vezi prebivalcev na obeh straneh meje. »V Podbrdo je italijanska vojska prišla med 9. in 19. novembrom 1918. Kar dve leti sta morali preteči, preden sta kraljevini podpisali Rapalsko pogodbo o razmejitvi. Z njo sta začrtali potek meje, ki je predvideval tudi nekatere popravke. Tako so zaselki Sorice in Danj naknadno pripadli Jugoslaviji, Italijani pa so se od tam umaknili šele 1921. Rapalsko mejo so na terenu dokončno določili leta 1924 in jo označili z mejniki. Podbrdo je tedaj postalo obmejno središče nove italijanske oblasti, železniška postaja pa zadnja postaja v Italiji.«

NASLOV: Zgodovinska pot »Mrouce cajta« – Rapalska meja. AVTORJI: **Karla Kofol, Anka Rudolf in Grega Žorž**. IZDALA IN ZALOŽILA: Občina Tolmin. KRAJ IZDAJE: Tolmin. LETO IZDAJE: 2020. ŠTEVILO STRANI: 20. NAKLADA: 700. FORMAT: 21,6 cm × 30,4 cm. VEZAVA: mehka.

Kejna karta me pisej – Podbrdo na starih razglednicah

Med številnimi dejavnostmi projekta Mrouce cajta se med najboljše dejavnosti šteje prav knjiga avtorice **Olge Zgaga**. Ta se odraža na 110 straneh knjige Kejna karta me pisej – Podbrdo na starih razglednicah. Na

začetku avtorica pojasni nastanek razglednic in se v nadaljevanju osredotoči na razglednice iz Podbrda. Kraj predstavi s pomočjo 66 razglednic, ki sodijo v zbirko njenega moža **Cveta Zgaga**, za katero pravi, da »jo je načrtno dopolnjeval več kot dvajset let. Večino originalov je odkupil od zbiralcev, nekaj malega jih je dobil podarjenih. Pri zbiranju ga je vodilo predvsem zanimanje, kako se je Podbrdo spreminjalo skozi čas, zato se je zadovoljil tudi s kopijami. Ob vsaki je zapisano, kdo hrani original.« V drugem delu pa je avtorica natrosila kup drugih zanimivih zgodovinskih »mrouc« (narečno drobtinic), s katerimi Podbrdo spoznamo še bolje.

NASLOV: Kejna karta me pisej – Podbrdo na starih razglednicah. AVTORICA: **Olga Zgaga**. IZDALA IN ZALOŽILA: Občina Tolmin. KRAJ IZDAJE: Tolmin. LETO IZDAJE: 2020. ŠTEVILO STRANI: 110. NAKLADA: 300. FORMAT: 20,5 cm × 29 cm. VEZAVA: mehka.

Knjižno polico napolnili: **Mateja Kutin in Tatjana Šalej Faletič**

Utrinki

DAN KNJIŽNICE 2020

Posočje – S kratkim dokumentarnim filmom, v katerem smo se spomnili časov gradnje, smo v Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin v začetku poletja simbolično obeležili 40. obletnico smrti pisatelja **Cirila Kosmača** in hkrati 40. obletnico odprtja sedanje stavbe knjižnice v Tolminu. Letošnji Dan knjižnice, že tretji zapovrstjo, pa smo praznovali 28. septembra, ko obeležujemo 110 let rojstva pisatelja, po katerem naša knjižnica ponosno nosi ime. Z njim smo v veliki meri povezali vsebino tega dne in v sodelovanju z zavodom VseUK otroke v ustvarjanje s 3D-pisali pospremili s Kosmačevo črtico Medvejke. Zvečer smo v galeriji knjižnice prisluhnili predstavitvi letos izdane knjige Lovim pomladni veter. V njej so izšle knjižno doslej še neobjavljene črtice in novele Cirila Kosmača, vsebino pa sta predstavila urednik **Andraž Gombač** in pisateljeva hči **Nanča Kosmač Kogej**. Dogodek je bil v živo predvajan prek Youtube kanala knjižnice, posnetek pogovora pa je dostopen na naši spletni strani. V počastitev spomina na Kosmača je ob Dnevu knjižnice zaživela tudi pri-

V OKVIRU DNEVA KNJIŽNICE JE BILA PREDSTAVLJENA KNJIGA LOVIM POMLADNI VETER, v kateri so zbrane knjižno še neobjavljene črtice in novele pisatelja Cirila Kosmača. Predstavila sta jo urednik Andraž Gombač in pisateljeva hči Nanča Kosmač Kogej. Foto: arhiv knjižnice

ložnostna razstava gradiva, ki našo knjižnico povezuje z njim in ga hrani v domoznanski zbirki.

Bovška enota je Dan knjižnice praznovala v sodelovanju z OŠ Bovec ter večernim pripovedovalsko-glasbenim dogodkom Zgodbe o smrti in ljubezni v izvedbi **Renate Lapanja** ter **Andree Pandolfa**. V kobarški in

tolminski knjižnici smo tretješolce povabili k sodelovanju v bralni akciji Moja knjižnica. Sicer pa smo letošnji dan izkoristili za promocijo elektronskih virov. Poseben poudarek smo dali elektronskim in zvočnim knjigam, spletnim časopisom ter drugim splošno uporabnim e-zbirkam, ki jih ponujamo in so dostopne prek naše

Obvestilo

KOLENDAR PRIREDITEV – POJASNILO

Zaradi aktualnih razmer v državi smo se v uredništvu odločili, da tudi tokrat Koledarja prireditev ne objavimo. Veseli bomo, če nam boste informacije o dogodkih, ki jih boste v prihodnje organizirali, poslali. Če pripravljate **virtualne dogodke**, nam jih posredujte in jih bomo delili na FB SOČAsnik.

Če se bodo razmere izboljšale, bomo v **naslednji številki** objavili tiste prireditve, ki se bodo **odvijale po 18. decembru 2020**. Informacije nam posredujte na telefonski številki 05/38-41-502 in 05/38-41-510 ali e-naslov: socasnik@prc.si.

spletne strani. V sodelovanju z založbo Beletrina smo jih posebej predstavili osnovnošolcem, skozi ves dan pa v vseh naših enotah tudi širši javnosti. Vsi dogodki so bili izvedeni v skladu s priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje.

Jerneja Berginc, direktorica Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin